

Ta²¹ Hi³ Ca³jmú³ Ti³² Tsá² Quian³² Jë¹ Dió³²

1 Hnú² reh² Tíoh³, sí² la³ñí¹ hi³ ca³cué³ jná¹³ hnú², ñí¹ jáun² ca³chá³ jná¹³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Jesús, jí³ hi³ ca³ma³ta² tsú² ní² siáh³ la³ cun³ jmí¹ ca³ma³liáu³² tsú² tá¹³, 2 hi³ ca³la³ tí³ ñí¹ ngah²¹ hñu³mi³cuú². Ñeh² bíh¹ hi³ tsánh³² tsú² hñu³mi³cuú², ca³la³ cun³quíéh¹ Jmí²chí³ Chun¹ ca³ma³tin² tsú² *tí³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², tsá² ca³quianh³ tsú² hí³ jmí¹tin². 3 Jmí¹ má²jun² tsú² jáun² né³, ca³ma³jnia³² hliáun³ jéin³² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ tson² bíh¹ zian² dí², hi³ má²ca³jenh¹³. Tá¹la³ ca³ngí³ tsú² jáun² tu³ló³² jmái¹ jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun², hú¹tá¹ ca³ma³jnia³² tsú² hiú² cuóh³² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³híe³ tsú² siáh³ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³².

Jái¹³ hi³ ca³juáh³ Jesús jmí¹ ngah²¹ hñu³mi³cuú²

4 Jáun² ca³chó³² jmái¹ hi³ ca³ngih³² siáh³ Jesús quionh³ tsá² hí³, jmí¹jáun² ca³záih³ dí² tsú² hi³ tiá² má²lí¹³ huén³² tsú² já¹ juú² Jerusalén. Hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ján¹ náh² tín² tá¹la³ lí³tí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Ñuh³² jná¹³, la³ cun³ jái¹³ hi³ má²cá²juáh³² jná¹³ jáun². 5 Tson² bíh¹ hla¹ Juan² ca³zion³ tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³, tí³la³ tsa³háu² yó³² ní² má¹ná¹, hi³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ honh² náh²,

má¹jáun² bíh¹ má²cáun³ náh² jmái² cun³quionh³
Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³².

Jesús tsánh³² hñu³mi³cuú²

(Mateo 28:18-20; Marcos 16:15-18; Lucas 24:47-48; Juan 20:21-22)

⁶ Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ quionh³ Jesús
ca³ngáih³ Jesús, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ti³², ¿hí¹ má²ta²¹ jmúh¹³ hnú² hí³ lí³ chín¹ siáh³
hué³² *Israel, juú²co¹ dí² lá², la³jmí¹ jmí¹ chín¹ jáun²
jmí¹tin²?

⁷ Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tiá² ca³tin¹ yáh³ hnoh² hí³ lí³ ñíh¹³ hín² jmáih¹
ca³tón³ Dió³² Jméi² dí² hí³ lí¹³ la³ jáun², quí¹ jí³²la³
hnga² hí³ bíh¹ ca³tin¹ ñi³². ⁸ Ti³la³ ní¹ má¹cuán²
jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hí³ tá¹cua¹³ hñu³ honh² náh²
né³, má¹jáun² bíh¹ lí³ pin³ náh². Má¹jáun² má²lí¹³
huen¹³ náh² hí³ cuá¹hléh¹ hí³ ca³tin¹ jná¹³, já¹ juú²
Jerusalén ó³² tín² la³ñí¹, má¹lí³² jáun², ñí¹ tiáunh¹
tsá² hín¹³ ti³ Judea, ñí¹ tiáunh¹ tsá² hín¹³ ti³ Samaria
ní² siáh³, ca³la³ ti³ hué³² ñí¹ uóunh³ lín³², ca³la³ tá¹
cáun² hngá¹máh³.

⁹ Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús la³ ní² né³, ngah³
hñu³mi³cuú², jáun² lí¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹ tsá² hí³ lí³;
jáun² tá¹la³ ná¹jíe²³ jáun² bíh¹ tsá² hí³ ca³quionh³²
Jesús ja¹ jnie², ha³ tiú²uú² cá²jnia³ yáh³. ¹⁰ Ca³la³
má²ná¹jíe²³ jáun² bíh¹ tsú² chí³cuú² hí³ cuá¹tsanh³²
Jesús, hí³ tá¹la³ ná¹jíe²³ tsú² jáun² né³, ca³jnia³ gon³
tsá²ñuh² quih³² hmih³² tiáu² ñí¹ tionh¹ tsú² jáun².
¹¹ Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² hín¹³ náh² tí³ Galilea, ¿he³ láih³² ná¹jíeh³² náh² chí³cuú²? Chau²¹ bíh¹ jmái¹ hí³ jáuh³ siáh³ Jesús la³jmí¹ ngah²¹ ó³² hñu³mi³cuú² jmí¹ cuá¹han³ tsú² ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh² lá².

Quianh²³ tsú² Matías hí³ cán³ tá¹³ hla¹ Judas

12 Jmí¹jáun² ca³son² tsá² hí³ tsi³ máh³ téh²³ tsú² Olivos, hí³ ja³tanh²¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén, juí³² jáun² tí³ [cun³ tun³ mei²¹ lí² tí³ la³ uóunh³,] la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ tsá² *judíos hí³ lí¹³ ngí³² tsú² *jmái¹ nio² tie³. 13 Jmí¹ ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² já¹ juú² né³, ca³uú³ ñí¹ má²tenh³ tsín¹ hñú³ ñí¹ jmí¹ má²hu²¹ cuo². Ñí¹ jáun² jmí¹ tionh¹ tsú²: Pé¹, Juan², Jacobo, Tre²¹, Pí²liéi¹, Tú¹ma²¹, Bartolomé, Má²téh³, Jacobo jon² Alfeo, Sí¹mu²¹ tsá² ca³lí³ quionh³ tsá² cu³ nió³ *Cananista, jí³ Judas jon² Jacobo ní² siáh³. 14 Jí³lín² tsá² hí³ jmí¹ ngih³² la³jí³² jmái¹ hí³ liéinh³² Dió³² quionh³ tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús, quionh³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jesús, jí³ tsá²mi³ siánh³ siáh³.

15 Jmí¹jáun² jmí¹ tín³ tsá² reh² hí³ cun³ hña³láun³ tsi²¹ quiún³ tsáu². Hí³ jáun² jmái¹ jáun² ca³náu² Pé¹ ja¹ tsá² reh² dí² hí³, hí³ jáun² ca³juáh³:

16 —Hnoh² reh², qui³ cun³ jmí¹ ca³tí²¹ lí³tí³ bíh¹ jái¹³ hí³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², la³ cun³ jái¹³ hí³ ca³hléh³ jáun² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² má²jun³ né³² cun³quionh³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ hí³ ca³tín¹ hla¹ Judas, tsá² ca³can³ hí³ ñí¹ jui³² quionh³ tsá² ca³ma³tson¹³ hí³ Jesús. 17 Judas hí³ jmí¹ lín³ tsá² quiún¹ dí², hí³ jmí¹ jmu² ta²¹ la³ jmu³² jnoh¹

lá² ta³né³². 18 (Cun³quionh³ hmah²¹ hi³ ca³héi³ jáun² Judas ca³tí²¹ ta²¹ hlah³ hi³ ca³jmú³ jáun² ca³lí³ hlah²¹ hué³² ñí¹ jun¹ [hi³ hí¹hu²¹ zió³ láí¹]; tsá² hí³ dá² ca³tánh³ tí³ rá¹hin³ bíh¹, jmí¹jáun² ca³niá³ héin¹ hi³ ca³hué² má¹hmái¹³. 19 Jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsá² juú² Jerusalén hi³ lí³ la³ jáun², jmí¹jáun² ca³teh³ tsú² hué³² jáun² Acéldama, la³ cun³ niéih³ Jú¹jma² “Hué³² Jmí²”). 20 Quí¹ ñí¹ Sí² Salmos rá¹juáh³ la³ lá²:

Ñí² lí¹ cuí¹ zeh¹ hñú¹³,

ha³ lí² hin² cuí¹ lí³ zian² tsá² cuá³² ñí¹ jáun².

Ñí¹ jáun² rá¹juáh³ siáh³:

Tsá² siánh³ bíh¹ hi³ ta²¹ hi³ jmí¹ jmu² tsú².

21 “Né³² né³, zian² tsá² quiúnh¹ jnoh¹, tsá² má²ca³ñí³táunh¹ quiúnh¹ jnoh¹ ca³la³ jí³² jmái¹ hi³ ca³ngí³ Jesús quiúnh¹ jnoh¹, 22 la³ cun³ jmí¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmái² Jesús hi³ ca³la³ tí³ jmái¹ hi³ ngah³ tsú² hñu³mi³cuú². Hniah³ bíh¹ jan² tsá² hí³ hi³ tsa³náu² jái¹³ quiúnh¹ jnoh¹ hi³ tson² bíh¹ ca³jenh¹³ Jesús.

23 Hi³ jáun² ca³chan³ tsú² gon³ tsáu², jan² tsá² hí³ lí³ hni³² hi³ jmái², jmái² tsú² Sé³², Barsabás, hi³ Justo siáh³, jí³ jan² tsá² jmái² Matías ní² siáh³. 24 Hi³ jáun² ca³liéinh³² tsú² Tí³² Juo¹³ la³ lá²:

—Hnú², Tí³² Juo¹³ jnoh¹, [Tsá² ñíh³ nú² hñu³mi³cuú²,] Tsá² cuín² nú² he³ lánh³ rón³² lí³ hñu³ tsí³ tsáu², hie¹ tiá³ jnoh¹ hin² tsánh² tsá² gon³ lá² má²ca³quianh²¹ hnú² 25 hi³ lín¹³ tí³² tsá² quian³² jèh² hnú², quí¹ ca³tón³² bíh¹ Judas ta²¹ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ tso³, hi³ jáun² ñí¹ ca³tin¹ bíh¹ tsú² ngau³.

26 Jmí¹jáun² né³ ca³chí² tsú² jái¹³, jáun² Matías bíh¹ tìn³; hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³ngí³ tsá² hí³ hi³ lín³ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² quionh³ tsá² quia³jan² hí³.

2

Jmí¹ cuan¹ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²

¹ Jmí¹ tí³ jmái¹ Pentecostés quioh²¹ tsá² *judíos, jmái¹ hi³ jmu² tsú² ní¹ má¹ca³tsín¹³ tu³la³quia³ jmái¹ hi³ tí³ *Jmí¹hien¹, ja³bí¹ jmái¹ jáun² ca³ngih³² uá²jai³² la³jín³² tsá² tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí².
² Cu³diá²jan² ca³nái³² tsú² hi³ ñí¹ca³hín¹ hi³ ñí¹ja²¹ hñu³mi³cuú²; la³jmí¹ ja³² chí³ tiá³ lín³² bíh¹ ñí¹ja²¹, tiá³ lín³² bíh¹ ca³hen³ hñú³ ñí¹ jmí¹ tionh¹ jáun² tsá² hí³.
³ Hi³ jáun² ca³jnia³ cáun² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ zih¹ sí². Zih¹ sí² jáun² ca³na³tsín³² tsáih³ chí¹ ca³la³ jín³² tsá² hí³.
⁴ Jmí¹jáun² ca³hi³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ ca³la³ jín³² tsá² hí³, jmí¹jáun² ca³hléh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³ ma³ cáun² jú¹jma² siáh³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Jmí²chí³ Chun¹ hí³ hi³ hléh³² tsú².

⁵ Jmái¹ jáun² jmí¹ tiáunh¹ tsá² judíos já¹ juú² Jerusalén, tsá² jlánh¹ má²tí³² cuáh³² quioh²¹, tsá² já²taunh²¹ ñí¹ uóunh³ la³ tán¹ hngá¹máh³.
⁶ Jmí¹ ca³nái³² tsú² mah¹ jáun² né³, ca³cuú² ca³ngih³². Lí¹ tiá² ñí³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lí³, qui¹hliá² ca³nái³² tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² jú¹jma² quioh²¹ hi³ ná¹hle³² tsá² hí³.
⁷ Jáun² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsú² ñí¹ tionh¹

jáun², tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lí³. Jmí¹jáun² ca³juónh³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ tsá² hín¹³ tí³ Galilea bíh¹ la³jín³² tsá² ná¹hleh³² ní²? 8 ¿Lánh³ rón³² ná¹nai³² dí² hi³ hleh³² tsú² jú¹jma² quiú¹³ dí² ma³ quin³² ma³ jaun³² dí²? 9 Qui¹ ñí¹ lá² tiauh² dí² tsá² ziaún² dí² hué³² ñí¹ hliáun³ bíh¹: tsá² Partia, tsá² Media, tsá² Elam, tsá² Mesopotamia, tsá² Judea, tsá² Capadocia, tsá² Ponto, tsá² Asia, 10 tsá² Frigia, tsá² Panfilia, tsá² Egipto jí³ tsá² Libia ní² siáh³, hué³² ñí¹ uóunh³ có³² juú² Cirene. Zian² siáh³ tsá² zian² juú² Roma hi³ má²tionh² ñí¹ lá², 11 ma³ jan² tsá² hí³ tsá² judíos, ja³bí¹ zian² ma³ jan² tsá² hí³ *tsá²cá²jo²¹ hí³ má²ca³hín¹³ jái¹³ quiú¹³ dí² tsá² judíos. Hi³ zian² siáh³ tsá² hué³² Creta ja¹ quiú¹³ dí² jí³ tsá² hué³² Arabia ní² siáh³. Tí³la³ ¡la³jái³² bíh¹ dí² ná¹nai³² hí³ ná¹hleh³² tsá² ní² jú¹jma² quiú¹³ ma³ quin³² ma³ jaun³² hi³ ná¹juáh²³ tsú² la³jí³² hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ jmu² Dió³²!

12 Ñí¹ tionh¹ jáun² tsú² ná¹tsá²cáun² tsí³, lí¹ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú², hi³ ná¹nga² tsú² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján² la³ lá²:

—¿He³ dá² hnió³ juáh³ la³jí³² hí³ ná¹lí²³ ní² juáh¹³?

13 Tí³la³ ma³ jan² tsáu² lí¹ ná¹cauh³² cú²nga¹ bíh¹, hi³ ná¹juáh²³:

—¡Tsá² ná¹hein²¹ bíh¹ ní³²!

Pé¹ hleh³² jái¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngih³² hí³

14 Jmí¹jáun² ca³náu² Pé¹ cu³tsa³² quionh³ tán¹ quian³jan² *tí³² tsá² quian³² jé¹ Dió³² tsá² quionh³, hi³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² judíos tsá²cáu³, ji³ la³jín³² náh² tsá² tionh² náh² já¹ juú² Jerusalén lá², hniáuh³² bíh¹ lí³ ñíh¹³ náh² jái¹³ lá². Jáun² né³, niéi² náh² re² jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá²: 15 Jun³juáh¹³ ná¹hein²¹ yáh³ tsá² lá² la³jmí¹ ná¹lín²³ hnoh² ní², quí¹ ta³né³² né³bí¹ má²tí³ la³ nio¹ ñu³ tí³ hú²niéi² bíh¹. 16 Tí³la³ ta³né³² dá² má²ca³lí³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Joel tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tí³² jē¹ Dió³² bíh¹, jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

17 La³ lá² juáh³ Dió³²:

Ní¹ má¹tí³ ñí¹ táuh³ jmái¹, zein²¹ jná¹³ Jmí²chí³ joh² ñí¹con² la³jín³² tsáu².

Má¹jáun² lí³ tin² tsá²mi³ tsá²ñuh² jónh³² hnoh² hi³ hléh³² jái¹³ hi³ cue¹ jná¹³ hñu³ tsí³.

Má¹jáun² tí²¹ hó¹ñí¹ tsá² tsá¹ñú¹ hi³ jnia³ jeinh²¹ he³ cáun² hie³² Dió³²,

ja³bí¹ tsá² má²lieih²¹ siáh³ jie³ jui³² qui³ ziú³.

18 Má¹jáun² zein²¹ jná¹³ Jmí²chí³ joh² ñí¹con² tsá²mi³ tsá²ñuh², *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh² jná¹³, jáun² tsá² hí³ lí³ tin² ngái³² jái¹³ hi³ cue¹ jná¹³ hñu³ tsí³.

19 Hi³ ja³bí¹ hie¹³ jná¹³ siáh³ chí³cuú² cáun² hi³ tsa³cáun² tsí³ tsáu²,

ji³ tí³ hué³² ní² jmu¹ jná¹³ lí²¹ cun³quionh³ jmí², sí² ní², ji³ mí²ñí¹ hñéi² ní² siáh³.

20 Má¹jáun² nieh¹³ hiú²,

hi³ jnia³ siáh³ zíh² la³jmí¹ jniá³ jmí²,

ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmái¹ chu²¹ jmái¹ jueh³² quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

21 Hi³ jáun² né³, li³ua³ jan² tsá² téh³ Ti³² Juo¹³ bíh¹

dí² lí¹³ liáun³.

22 "Hi³ jáun² né³, hnoh² tsá²cáu³, tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel lá², niéi² náh² hi³ juanh²¹ jná¹³ lá². Ca³li³ lin¹ hi³ Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret jmí¹ lín³ jan² Tsá² ca³hiáu³² Dió³² cun³quionh³ la³ji³² hua³jueh³² ji³ li²¹, ji³ hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hí³ dí² ja¹ quián¹³ hnoh²; má²ná¹ñih¹ bíh¹ hnoh² hi³ la³ jáun² lí³. 23 Ti³la³ la³ cun³ jmí¹tin² máh³ jmí¹ má²ca³lín¹³ Dió³² hi³ jienh³ Jesús ñí¹con² hnoh². Jmí¹jáun² né³ cun³quionh³ cuá² ta³ tsá² hláih¹ tsá² hon² bíh¹ ca³jngih³² náh² tsú² hi³ ca³ton³ náh² crei²¹. 24 Ti³la³ Dió³² né³, ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús, ca³liáu³² tsú² Dió³² ñí¹con² hi³ cú² hi³ uóu³² quioh²¹ hmú³², quí¹ cun³ tiá² jmí¹ ca³tin¹ bíh¹ hmú³² hi³ zanh³ tsú² tiá³ hi³ tson³. 25 Quí¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ ca³chá³ jái¹³ hi³ ca³hléh³ Jesús jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Jná¹³ ca³jie³² hi³ Juóu³² jná¹³ chí¹ján³ jmái¹ ca³la³ jí³² ñí¹ hó²¹ñi³²,

hi³ hí³ zenh² ti³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³,

hi³ jáun² tiá² hi³ lí¹³ ñí¹con² jná¹³.

26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³li³ hiún² tsin³² jná¹³,

hi³ ca³jmú³² jná¹³ tsah¹ lín²¹,

hi³ ca³ta³no¹ siáh³ cáun² tsin³² jná¹³ ca³ti²¹ la³ cun³ hi³ má²hen² jáun² tsin³²,

uá¹jinh¹ lín³ jná¹³ jan² tsá² ngú³;

27 quí¹hliá² tiá² táunh¹ yáh³ hnú² jmí² chí³ quion²¹ jná¹³ ja¹ hla¹ má¹jáun²,

hi³ sa³jun³ cuéh¹ hnú² siáh³ jái¹³ hi³ sánh³² jná¹³
Tsá² chun¹ ná¹ ñí¹con² hnú².

28 Ca³híeh¹ hnú² jná¹³ juí³² lánh³ rón³² lí¹³ zian²
jnë¹³,

hi³ jmúh¹³ hnú² siáh³ hi³ lí¹³ hiún² tsin³² jná¹³ ní¹
má¹ta³zanh¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ hó²¹máh¹ hnú².

29 Jmí¹ ca³táuh³ jái¹³ ní² né³, ca³juáh³ siáh³ Pé¹ la³
lá²:

—Hnoh² tsá²cáu³, hno³² jná¹³ hléh¹³ cú²na²¹ lín²¹
hi³ ca³tin¹ hla¹ Dá²vi²¹ hí³, tsá²haun³² jméi² dí¹hio³
ñú¹deh³ dí². Tsá² hí³ jun³ bíh¹ hi³ já¹haun³, la³
tí³ ta³né³² lin¹ tá²hón³² quioh²¹ hla¹ hí³ ñí¹ lá².

30 Hla¹ hí³ jmí¹ lín³ tí³² jē¹ Dió³², hi³ jmí¹ ñí³²
tsú² hi³ Dió³² ca³jmú³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ hi³ lí³zian²
jan² jón²zih¹ jón²cho¹, hi³ cuá³² cuá¹ho² jái¹³ la³jmí¹
ca³cuá³ hnga² dí² hi³ cuá¹lín³ re²¹. 31 Hi³ jáun²
hla¹ Dá²vi²¹ hí³ ca³lí³ ñí³² jmí¹tin² cáun² hi³ né³bí¹
lí¹³, ca³juáh³ hi³ jenh¹³ Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun²
tiá² tá¹cua¹³ yáh³ jmí²chí³ quioh²¹ tsú² ja¹ hla¹,
hi³ sa³jun³ sáh³² siáh³ ngú³ quioh²¹. 32 Tsá² hí³
bíh¹ Jesús, Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² hi³ jenh¹³, hi³
jáun² la³jái³² jnoh¹ náu¹³ jái¹³ hi³ tson² bíh¹ lí³
la³ jáun². 33 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ngah³ tsú² hi³
ca³ta³cua¹³ siáh³ tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² Jméi².
Jmí¹jáun² ca³hián¹³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³cuen³
Jméi² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jmí¹tin². Hi³ má¹lí³²
jáun² né³ cuen³ tsú² siáh³ jnoh¹ Jmí²chí³ Chun¹
hí³. Jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hí³ bíh¹ má²lí²jmú³ la³jí³²
hi³ má²lí²jíeh³ hnoh² jí³ hi³ má²lí²niéh² hnoh² ní².

34 Uá¹jinh¹ tiá² má²ngah³² hla¹ Dá²vi²¹ hñu³mi³cuú²
jmí¹tin², tí³la³ ca³juáh³ bíh¹ tsú² la³ lá²:

Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záih³ Tí³² Juóu³² jná¹³:

Tí³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³

35 tá¹la³ jmu¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hau² hnú² hi³ lín³
la³jmí¹ lí³ cáun² jli²¹ [hi³ hí¹ cú¹píh²¹ tiá²
quien²] hi³ ná¹tsin¹ tanh¹ hnú².

La³ ní² bíh¹ lí³ jái¹³ hi³ ca³chá³ hla¹ Dá²vi²¹.

36 ”Hi³ jáun² la³jái³² dí² tsá² Israel, cu³tí³ hniáuh³²
lí³ né¹ dí² hi³ tson² Jesús Tsá² ca³ton³ hnoh² hí³
crei²¹, ca³hiáu³² Dió³² bíh¹ tsú² hi³ hau³ jái¹³ hi³
lín¹³ tsú² Cristo Juo¹³ dí².

37 La³ cun³ jmí¹ ca³nái³² tsá² ná¹ngih³² hi³
jái¹³ jáun² né³, hlah³ lín²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsí³
tsú², jmí¹jáun² ca³ngáih³ tsú² Pé¹ quionh³ tsá²
quian³jan² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Reh², ¿ha³ bí¹ lánh³ jmú¹³ jnoh¹?

38 Hi³ jáun² ca³ngái³ siáh³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—Cuí¹ cha³conh² honh² náh² tso³ quián¹³, hi³
cuí¹ zaun²¹ náh² siáh³ jmái² hi³ jan² hi³ jan² hi³
lín¹ hi³ má²hain²¹ náh² tí³ con² Jesús Tsá² lín³
Cristo, hi³ jáun² Dió³² chin¹³ tsí³ tso³ quián¹³ hnoh²;
má¹jáun² né³ cuen³ Dió³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con²
hnoh². 39 Jái¹³ ní² dá² ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³tin¹
hnoh² bíh¹ jí³ jónh³² hnoh², jí³ ca³la³ jín³² tsá²
tiáunh¹ ñí¹ uóunh³ siáh³, la³ cun³ la³jánh³ dú¹ tsá²
hnió³ Dió³² Juo¹³ jnoh¹ téh³.

40 Hliáun³ bíh¹ jái¹³ siáh³ siáh³ ca³hí³ ca³liéinh³²
Pé¹ tsá² hí³. Hi³ ca³záih³ dí² siáh³ la³ lá²:

—jLion¹ náh² hmóu³² ca³ti²¹ hi³ ma³tson¹³ jáun²
Dió³² tsá² hláih¹ tsá² hon² zian² ta³né³²!

41 Hi³ jáun² né³, la³jín³² tsá² ca³taunh³ ta²¹ jái¹³
hi³ ca³hléh³ jáun² Pé¹ cáun³ jmái². Jáun² la³ cun³
jmái¹jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² cónh³i¹
hni³² mei²¹ tsáu². 42 Jáun² la³jín³² jáun² tsá² hí³
ca³cué³ jmái¹ quioh²¹ hi³ ca³nái³² la³ji³² jái¹³ hi³
ca³híe³ *ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³², hi³ ca³ma³qui³
ma³háun³ tsú² má²tún² hmóu³²; hi³ ca³ngih³² tsú²
siáh³ hi³ jmu³ má³² hi³ cuh³ *hí³ cuú²miih²¹, ji³ hi³
liéinh³² siáh³ Dió³² cu³li²¹.

*He³ lánh³ ca³ma³zian² tsá² ca³tanh² ta²¹ Jesús jmái¹
la³ñi¹*

43 La³jín³² tsáu² bíh¹ ca³ja³cáun² tsí³ hi³ ca³jmú³
ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² hua³jueh³² ji³ li²¹ ní².
44 Ji³lin² tsá² ca³taunh³ hí³ ta²¹ ca³taunh³ re² lín³²,
hi³ ca³tsóh³ tsú² he³ zia³² quioh²¹ ñi¹con² tsá²ján²
tsá²ján². 45 Hi³ ca³hnái³ tsú² hi³ jmái¹ zia³² quioh²¹,
hi³ jáun² ca³tsóh³ tsú² quie³ ní¹juáh³ ha³ cónh³ li³
hniáuh³² quioh²¹ la³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsú².
46 Jmái¹ ca³la³ jí³² tí² ngih³² tsú² cuáh³² chín¹
quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² tí² ngih³² tsú²
siáh³ hñú¹³ rainh²¹, hi³ jáun² ca³la³ hiún² lín³² tsí³
tsú² tí² tiánh²³ cu³li²¹ hi³ jmu² má³², hi³ ná¹tioh³
re² tsí³, 47 hi³ ca³ma³quien² tsú² siáh³ Dió³². La³jín³²
tsáu² ca³lín¹³ hi³ chun¹ tsá² hí³, hi³ jáun² Dió³² Juo¹³
tsú² ca³jmú³ hi³ tsá²li³juóun³² tsá² má²ca³tin¹ hi³
liáun³.

3

Lan³ jan² tsá² hliánh²

¹ Hi³ jáun² né³, ca³chó³² cáun² jmái¹ ngau³ Pé¹ quionh³ Juan² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² *judíos cun³ la³ nio¹ hni³² tí³ ca³hláu³, quí¹ o¹rá¹ jáun² jmí¹ tan² tsáu² hi³ liéinh³² Dió³². ² Cáun² ho³hñú¹³ cuáh³² jáun², ñí¹ jmí¹ téh²³ tsú² Ho³hñú¹³ Chú³² Jniá³, jmái¹ ca³la³ jí³² tí² tsá²chan³ tsáu² jan² tsá² má²hliánh² la³ cun³ jmí¹ ca³lí³zian². Ñí¹ jáun² tí² mi³² tsá² hliánh² hí³ cú¹dáin³ quioh²¹ tsá² tónh³² cuáh³². ³ Jmí¹ ca³jien³² jáun² tsá² hliánh² hí³ Pé¹ quionh³ Juan² hi³ má²hí¹taunh³² cuáh³², jáun² ca³mí³ dí² cú¹dáin³. ⁴ Hi³ jáun² ca³jie³ Pé¹ quionh³ Juan² tí³ ñí¹ cuá³ tsá² hliánh² hí³, hi³ jáun² Pé¹ né³ ca³záih³ tsá² hliánh² hí³:

—iSá¹ní² jie¹ tín² jnoh¹!

⁵ Hi³ jáun² tsá² hliánh² hí³ né³ ca³jie³ chí¹tiá³ ñí¹, quí¹ jmí¹ lín²³ tsú² hi³ jmí¹ cué²¹ tsá² hí³ ca³lá² cú¹dáin³. ⁶ Tí³la³ Pé¹ né³, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³:

—Tiá² zia³² yáh³ *cú¹tiáu² sa³jun³ cú¹mí¹niau²¹ hi³ lí¹³ cué¹³ jná¹³ hnú², tí³la³ la³ cun³ hi³ zia³² quion²¹ jná¹³ lí¹³ bíh¹ cué¹³ jná¹³: Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² Nazaret juanh³² jná¹³, náu², ngí¹.

⁷ Hi³ jáun² Pé¹ ca³zanh³ cuá² chu²¹ quioh²¹ tsá² hí³ hi³ ca³zion³ dí² tsú². Jáun² la³jui³² ca³lí³ pin³ mi³ zain³² ta³ tsú² la³ má²quionh³ tá¹ cáun² ta³ tsú². ⁸ Jáun² tsá² hliánh² hí³ ca³náu² hi³ ca³zih³ tiá³ ta³ hi³ ca³ma³liáu³² ngí³², hi³ jáun² cu³lí²¹ taunh³ tsú² cuáh³² jáun². Hiún² tsí³ tsú² ngau³ ca³la³ hi³

rú² hi³ háin²³, hi³ tsah³ lín³², hi³ má²hí¹má²quien²
 Dió³². 9 Jáun² la³jín³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ jáun² ca³jíe³
 hi³ má²ngí³² tsá² hí³ hi³ má²hí¹má²quien² Dió³².
 10 Hi³ jáun² jmí¹ ca³lí³tsin² tsú² hi³ tsá² hí³ bíh¹ tsá²
 jmí¹ cua³² ho³hñú¹³ cuáh³² ñí¹ téh²³ tsú² Ho³hñú¹³
 Chú³² Jniá³ hi³ jmí¹ mí³² cú¹dáin³, jáun² ca³ja³cáun²
 lín³² tsí³ tsú²; lí¹ tiá² ñí³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lí³.

*Pé¹ hleh³² jái¹³ ñí¹ he¹ ñí¹hñú³ hi³ ca³jmú³ hla¹
 Salomón*

11 Jáun² tsá² hliánh² má²lain³² hí³ né³ jmí¹
 má²dí¹zianh² Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ lí³ ñí¹hñú³,
 ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”; hi³
 jáun² juóun³² tsáu² cua³tú¹ cuá¹lín³ ñí¹ jáun² hi³
 ca³ja³cáun² lín³² tsí³. 12 Jmí¹ ca³jien³² jáun² Pé¹ tsá²
 hí³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel lá², ¿he³
 láih³² sa³ jlánh¹ tsá²cáun² honh² hnoh² hi³ ca³tin¹
 tsá² jmí¹ hliánh² lá²? ¿He³ láih³² ná¹jie¹ hnoh² jnoh¹
 la³juah²¹ dúh¹ hi³ táí² jnoh¹ bíh¹, ho³ hi³ chun¹
 jnoh¹ hmóu³², hi³ jáun² má²lain³² tsá² jmí¹ hliánh²
 lá²? 13 Dió³² Juo¹³ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ bíh¹ dí², la³
 cun³ hla¹ Há²bran²¹, hla¹ Isaac, jí³ hla¹ Jacob, hnga²
 Dió³² hí³ bíh¹ má²lí²ma³lí²¹ hi³ quien² Jesús Tsá² lín³
 quian²¹ tsú². Jesús hí³ dá² ca³ñí¹jan³² hnoh² ñí¹
 hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹, hi³ ca³hna³ náh². Hi³ uá¹jinh¹ Pi-
 lato jmí¹ hnió³ líón³² Tsá² hí³, tí³la³ hnoh² má¹ná¹,
 tiá² ca³lí³hnáuh² yáh³ náh². 14 Ha³ tiá² ca³lí³hnáuh²
 yáh³ hnoh² lion¹ jan² Tsá² chun¹ Tsá² cuá¹chan¹
 ñí¹con² Dió³², tí³la³ hnoh² dá² ca³hiú¹ ca³míh¹ hi³
 liáun³ jan² tsá² jngih² tsáu² bíh¹. 15 Hi³ jáun² hnoh²

dá² ca³jngih³² bíh¹ náh² Tsá² lín³ mí¹ziah²¹ pí³ hi³ lí¹³ zian² dí²; tí³la³ Dió³² né³ ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹. Hi³ jáun² jnoh¹ né³ cue³² jú¹ tson² hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lí³. 16 Hi³ jáun² tsá² hliánh² lá², tsá² jmí¹ cuóun²¹ náh² hi³ jmí¹ jien¹ náh² tián³, má²lain³² bíh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ lí²chá³² cáun² tsí³ ñí¹con² Jesús. Cun³quionh³ hi³ tanh²³ jnoh¹ ta²¹ Jesús, hi³ jáun² ta³né³² né³ má²jien¹ náh² tsá² lá² hi³ má²chun¹, hi³ má²pin³.

17 "Má²ño¹ jná¹³ reh² hi³ hnoh² bíh¹ ca³jmuh³ cáun² hi³ tiá² ñíh¹ quiúnh¹ náh² la³jín³² tsá² ná¹chín¹ joh² náh² jmí¹ ca³jngih³² náh² Jesús. 18 Tí³la³ la³ jáun² bíh¹ ca³ma³tí³² Dió³² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jmí¹tin² lín³² cun³quionh³ tsá² ca³lín³ hi³ *tí³² jē¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² hi³ ca³tin¹ bíh¹ Tsá² lín³ Cristo ma³tso² tsí³. 19 Hi³ jáun² tí¹ jéinh¹ náh² jmí¹ honh², jinh¹ náh² tí³ ñí¹con² Dió³², jáun² Dió³² hin³ tso³ quián¹³ náh², hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ dí² jmu³ hi³ tinh²¹ honh² náh², 20 hi³ zen³ tsú² siáh³ Jesús, Tsá² ca³hión³² tsú² hí³ la³ cun³ jmí¹tin² lín³² hi³ lín¹³ Cristo ñí¹con² hnoh². 21 Tí³la³ hniáuh³² bíh¹ cuá³² tín² Jesús hí³ hñu³mi³cuú² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ jmóuh³² Dió³² hmai²¹ ca³la³ jí³² hi³ zia³², rón³² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² cun³quionh³ tsá² ca³lín³ tí³² jē¹ tsú². 22 Uá¹la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Moisés, jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: "Ja¹ tsá² renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³² jan² tsá² hau³ jái¹³ hi³ lín¹³ tí³² jē¹ Dió³² ñí¹con² hnoh², jái¹³ la³ ho² jná¹³ lá². Jáun² hniáuh³² náih¹³ bíh¹ hnoh² ca³la³ jí³² he³ jái¹³ hi³ juáh³ tsá² hí³.

23 Qui¹ la³ lá² lí³ ní¹juáh³ tsá² tiá² jmu² nieh³, Dió³² dá² hin³ bíh¹ tsá² hí³ ja¹ tsá² quionh³”.

24 ”La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ hla¹ Sá²mie²¹, ji³ ca³la³jín³² tsá² ca³lin³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ tson² bíh¹ la³ chau²¹ jmáí¹ hi³ lí¹³ la³ jáun². 25 Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tín¹ hi³ hiáuh³ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² cun³quionh³ tsá² ca³lin³ hí³ tí³² jē¹ tsú², ca³tín¹ hnoh² bíh¹ jái¹³ hi³ má²ná¹re², la³ cun³ jái¹³ hi³ lí³ jmí¹ ca³tanh² jáun² Dió³² nió³² quionh³ hla¹ renh² hnoh² tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³ jmí¹tín², la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Dió³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹, hi³ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Cun³quionh³ jon³zih¹ jon³cháuh³ hnú² bíh¹ lí¹³ lí³mieh² la³ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³”. 26 Hi³ jáun² dá² jmí¹ ca³zion³ Dió³² Tsá² lín³ hí³ quian²¹ tsú², ñí¹con² hnoh² bíh¹ tín² ca³zen³ Dió³² Tsá² hí³ hi³ ma³mieh² tsú² hnoh² cun³quionh³ hi³ tí³ jenh³ tsú² hnoh² ma³ quin³² ma³ jan³² náh², hi³ jáun² tiú²uú² jmúh¹³ náh² tso³.

4

Má²jan² tsú² Pé¹ ji³ Juan² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹

1 Tá¹la³ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá² ná¹ngih³² hí³, ca³cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ mí²tsáu², quionh³ tsá² cuá¹lín³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³ hua³hi¹³ cuáh³² chín¹ ji³ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *saduceos. 2 Tsá² hí³ ca³míh³ tsí³ qui¹hliá² hleh³² Pé¹ ji³ Juan² hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ Jesús, hi³ jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³ la³ jenh¹³ bíh¹ siáh³ tsá² má²ca²tsan³. 3 Hi³

jáun² ca³jan³ dí² tson³ hi³ ca³ñí¹tionh¹³ dí² cú² nie² hñu³mí¹ñí², quí¹hliá² má²ca³hláu³ bíh¹. 4 Tí³la³ juóun³² lín³² bíh¹ tsá² má²lí²niéi³² hí³ jái¹³ ca³taunh³ ta²¹, jmí¹jáun² ca³lí³tín³ tsáu² cun³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh².

5 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³ngih³² tsá² ná¹chín¹ tsá² *judíos já¹ juú² Jerusalén, quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jí³ tí³² liei²¹ ní². 6 Já¹ jáun² jmí¹ zenh² Anás tsá² jmí¹ lín³ mí²tsá² híen¹, Caifás, Juan², Lí²ján¹ ní² siáh³, jí³ ca³la³ jín³² tsá² cá² mí¹zionh² tsá² zia³² jái¹³ ñí¹con² hí³ lín¹³ mí²tsá² híen¹. 7 Jáun² ca³ñí¹quió²¹ tsú² Pé¹ quionh³ Juan² hí³ ca³chan³ dí² chu³jo² já¹ ñí¹ ná¹ngih³² dí² jáun², hí³ ca³ngáih³ dí²:

—¿Hin² héih³² quioh²¹ ca³jmuh³ hnoh² la³ jáun², ha³ jinh¹ hian³ náh² jái¹³?

8 Tí³la³ Pé¹ né³, ca³la³ hí³ canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ ca³ngái³, hí³ ca³juáh³:

—Hnoh² tsá² ná¹chín¹ náh² hué³² *Israel lá², jí³ hnoh² tsá²daun³², 9 hnoh² la³ má²ca³cuú² ca³ngih³² náh² hí³ cánh¹ náh² jú¹ tson² ñí¹con² jnoh¹ ca³tí²¹ cáun² hí³ chu²¹ hí³ ca³lí³ ñí¹con² tsá² jmí¹ hliánh² lá², hí³ he³ lánh³ rón³² ca³lan³ tsú²; 10 jáun² né³, cuí¹ lí³ ñíh¹³ hnoh² jí³ ca³la³ jí³lín² tsá² Israel ñí¹ hná¹ ní² hí³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² Nazaret bíh¹ lan³ tsá² jmí¹ hliánh² lá², Jesús Tsá² ca³ton³ hnoh² hí³ crei²¹; tí³la³ Dió³² má¹ná¹, ca³jmú³ hí³ ca³jenh¹³ tsú². 11 Tsá² hí³ jmí¹ lín³ la³jmí¹ lí³ cá² mái³ quín¹ hí³ tiá² jéih³² tsá² ná¹lín³ tí³² hiah³², tí³la³ ta³né³² lí³ cá² mái³ quín¹ hí³ jlánh¹ bíh¹ quien²,

quín¹ hu²¹ cuoh¹ hiah³². 12 Cu³ti³ tiá² hin² zian² hí¹ jan² tsá² siánh³ hi³ lí¹³ liáu³² dí². Quí¹ tiá² tsá² siánh³ ca³cuen³ yáh³ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá² hi³ te¹³ jnoh¹ liáu³².

13 Jmí¹ ca³jíe³ jáun² tsá²tan²¹ hí³ hi³ jlánh¹ tiá³ nio² tsí³ Pé¹ jí³ Juan², jí³ jmí¹ ca³lí³ ñi³² dí² siáh³ hi³ tiá² hliáun³ sí² la³ ca³ma³tin³² yáh³ tsú², hi³ tsá² lí¹ tsáu² bíh¹ hí³, hi³ jáun² ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ tsú². Jmí¹jáun² ca³lí³tsin² tsú² hi³ tsá² hí³ ca³lí³ tin² cun³ñí¹ hi³ ca³ñi³táunh¹ quionh³ Jesús bíh¹. 14 Ja³bí¹ ja¹ jáun² jmí¹ zenh¹ tsá² jmí¹ hliánh² hí³, hi³ jáun² lí¹ tiú²uú² ñi³² he³ juáh³ bíh¹ tsú² lí³. 15 Jmí¹jáun² ca³huen³ tsú² tsá² hí³ cu³tiá³ cheih³² tá¹la³ ca³juu³ ca³hlénh³ dí² hmóu³²; 16 hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ jmú¹³ dí² ñí¹con² tsá²ñuh² ní² juáh¹³? Quí¹ tson² bí¹ la³ ca³jmú³ tsá² ní² cáun² hua³jueh³², hi³ jí³lin² bíh¹ tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén lá² má²ná¹ñi³², hi³ jáun² tiú²uú² lí¹³ yáh³ juáh¹³ jnoh¹ hi³ tiá² tson². 17 Hi³ la³ cun³ tiá² tsa³cuóun² jái¹³ ní² ñí¹ uóunh³ né³, hniáuh³² juénh¹³ bíh¹ dí² tsá² ní², hi³ jáun² lí³ cóh³² tsú², hi³ jáun² ta³né³² tí³ chí¹:ján³ tiú²uú² hléh³² tsú² hi³ ca³tin¹ Jesús.

18 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³teh³ dí² siáh³ ñéih³ hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¡Cónh³ tiá² hniáuh³² hléh¹³ hnoh², ho³ hi³ má¹tin¹³ hnoh² tsáu² hi³ ca³tin¹ Jesús!

19 Tí³la³ Pé¹ ca³ngái³ quionh³ Juan²:

—Hniauh² náh² tín² re² honh² ní¹juáh³ ca³tí²¹ hi³ taunh¹³ jnoh¹ tín² ta²¹ hnoh² cha³ jmí¹ tanh¹³ jnoh¹

ta²¹ Dió³². 20 Ti³la³ jnoh¹ má¹ná¹, cun³ tiá² lí¹³ bíh¹ chá¹³ jnoh¹ ti³ có³², hi³ juáh¹³ hi³ tiá² hléh¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ má²ca³neh²¹ jí³ hi³ má²ca³nái¹³.

21 Jáun² tsá² hí³ ca³hléh³ siáh³ jú¹ cáu², hi³ jáun² cáun² lí¹ ca³lión³² bíh¹ dí² tsú² ta³ tiá² lin¹ hi³ ca³lí³re²; quí¹ tiá² ca³chóh¹³ yáh³ tsú² he³ lánh³ ma³tson¹³ tsá² hí³, quí¹ ca³la³ jín³² bíh¹ tsáu² jmí¹ ná¹má²quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³ má²lí³² la³ jáun².

22 Quí¹ lí³ cun³ tun³ló³² mii² máh³ jmí¹ má²hún¹ tsá² jmí¹ hliánh² hí³ jmí¹ lain²¹ cun³quionh³ hua³jueh³².

Tsá² reh² mi³² pí³ ñí¹ con² Dió³²
(Hechos 2:1-4)

23 Jmí¹ má²ca³liáun³ jáun² Pé¹ quionh³ Juan² ja³tanh²¹ ti³ ñí¹ tionh¹ tsá² quionh³, hi³ jáun² ca³chá³ tsú² ca³la³ jí³² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²daun³².

24 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² jái¹³ jáun² né³, jí³lin² bíh¹ tsú² ca³liéinh³² Dió³² cu³tsa³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Ti³² Juo¹³ jnoh¹, hnú² bíh¹ Dió³² Tsá² ca³jmuh³ ca³la³ tán¹ la³ cu³ la³ juéh³ mi³cuú² jí³ ca³la³ jí³² hi³ zia³². 25 Hla¹ Dá²vi²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹, tsá² jmí¹ lín³ hi³ quian²¹ hnú², ca³hléh³ cháh³ hnú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:

¿He³ láih³² jlánh¹ tiá³ siaun³² ñi³táunh¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²,

hi³ má²cú¹ má²ren²¹ tsú² jái¹³ tiá² quien²?

26 Tsá² ná¹chín¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³cuú² ca³ngih³², ca³cuú² ca³jenh² tsá² ná¹ho² jái¹³,

hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jmu³ hniéi² ñí¹con² Dió³² jí³
 ñí¹con² Cristo Tsá² cuá¹hiáun¹ joh¹ Dió³² ní²
 siáh³.

27 "Qui¹ tson² bíh¹ já¹ juú² lá² ca³ngih³² re²¹
 Herodes quionh³ Poncio Pilato, *tsá²cá²jo²¹, jí³
 tsá² ziáun² jnoh¹ hué³² Israel lá² ní² siáh³, hi³
 ca³tiánh³ cá²hon³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² Jesús
 Tsá² cuá¹chan¹ hi³ lín³ quian²¹ hnú², Tsá² ca³hion¹
 hnú² hí³ hi³ lín¹³ Cristo. 28 Cun³ñí¹ hi³ hnú² Tsá²
 cú² juenh² nú², hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³ cáun²
 ca³jmú³ la³ cun³ hi³ ca³lín¹³ hnú² jmí¹tin² hi³ ha³
 lánh³ ca³tí²¹ lí¹³. 29 Jáun² hnú² Juo¹³ jnoh¹, jiah³
 dúh¹ taunh² tsú² jnoh¹ hú¹mu³héih³²; jáun² ñí¹con²
 hnú² mī³² jnoh¹, jmu³ bíh¹ hnú² hi³ niau²¹ tiá³ tsí³
 jnoh¹ hi³ hléh¹³ jnoh¹ jái¹³ quián¹³ hnú², jnoh¹ tsá²
 lái³ jnoh¹ *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh² hnú². 30 Tin³²
 tiá³ hnú² cuonh² tsá² tsáun¹ hi³ jáun² lan¹³, hi³
 cuéh¹ nú² siáh³ jái¹³ hi³ lí¹³ hua³jueh³² jí³ lí²¹ ní²
 ca³la³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² hien¹,
 Tsá² lín³ quian²¹ hnú².

31 Jmí¹ má²lí²liéinh³² tsú² jáun² Dió³² né³, ca³jíeh³
 hñú³ ñí¹ jmí¹ tionh¹ tsú², jáun² ca³la³ jí³lín² tsá²
 hí³ ca³cónh³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jmí¹jáun²
 ca³ta³no¹ tiá³ tsí³ tsú² hi³ hléh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

*Jmu² tsá² reh² hi³ quioh²¹ cá²re² la³jí³² hi³ zia³²
 quioh²¹*

(Hechos 2:42-47)

32 La³jín³² tsá² ca³taunh³ hí³ ta²¹ ca³juónh³ cú²re²,
 hi³ cáun² má²ná¹tioh³ tsí³; hí¹ jan² tsá² hí³ tiá² ca³lí³

hniá¹ hi³ li³ quioh²¹ hnga² hi³ zioh², ti³la³ ji³lin²
bíh¹ tsú² ca³li³quioh²¹ hi³ jmí¹ zioh² jáun². 33 Hi³
jáun² ca³la³ hi³ pin³ lín³² bíh¹ jái¹³ quioh²¹ *ti³² tsá²
quian³² hí³ jē¹ Dió³² ca³cué³ jú¹ tson² la³ má²cue³²
jáun² hi³ tson² bíh¹ ca³jenh¹³ Jesús; hi³ jáun² Dió³²
ca³ma³hé² ma³mieh² lín³² ca³la³ ji³lin² tsá² hí³. 34 Hi¹
jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² hi³ jmí¹ lí²hniáuh³² quioh²¹,
quí¹ ji³lin² tsá² jmí¹ zia³² tun³ hni³² hñú³ quioh²¹
ho³lá²dá² hué³², ca³qui³ ca³hnah³ bíh¹ hi³ jáun²
quioh²¹, jáun² tí² ñi³quiaun¹³ tsú² quie³ jáun², 35 hi³
tí² cha³² tsú² jo³cuo² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³²,
hi³ jáun² tsá² hí³ tí² tsóh²³ quie³ jáun² ní¹juáh³ ha³
cónh³ li³ hniáuh³² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³².
36 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ jan² tsá² ca³li³zian² hué³²
Chipre, tsá² jmí¹ jmái² Sé³², jan² jón²zih¹ jón²cho¹
hla¹ Leví, tsá² ca³teh³ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹
Dió³², Bernabé, la³ cun³ niéih³ “tsá² má²hon³ tsáu²”.
37 Tsá² hí³ ca³hnah³ hué³² quioh²¹, hi³ jáun² quie³
jáun² ca³chá³ tsú² jo³cuo² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹
Dió³².

5

Tso³ quioh²¹ Ananías quionh³ Safira ñí²cuo²

1 Ti³la³ jan² tsá²ñuh² tsá² jmí¹ jmái² Ananías,
ñí²cuo² tsú² jmí¹ jmái² Safira, tsá² hí³ ca³hnah³
hué³² quioh²¹; 2 ti³la³ ca³li³quioh²¹ bíh¹ tsú² ca³lá²
quie³ hmóu³², hi³ ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³chá³ tsú²
jo³cuo² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² [ca³la³ juah²¹
dúh¹ hi³ má²lí²jienh³² dí² ji³li³²]. Cú²re² ca³juónh³

bíh¹ tsú² quionh³ tsá²mi³ ñí²cuo² hi³ jmu³ la³ jáun².
³ Jmí¹ jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Hnú² Ananías, ¿he³ láih³² tsá² hláinh¹ hi³
 hñu³ honh² hnú² hi³ jmí¹ ñí¹má¹can¹³ nú² Jmí²chi³
 Chun¹? Sa³ lí²hmáh¹ bíh¹ hnú² ca³lá² quie³ hi³
 lí²ma³hmah¹ tsáu² quioh²¹ hué³² quián¹³ nú². ⁴ ¿Há¹
 jun³juáh¹³ hi³ jmí¹ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² hué³²
 jáun²? Hi³ quie³ hi³ má²lí²hnáih¹ hnú² jáun² hué³²
 né³, ¿há¹ jun³juáh¹³ hi³ jmí¹ quián¹³ huen² bíh¹
 hnú² jaun³²? ¿He³ láih³² sa³ la³ ní² yáh³ ca³lín¹³
 hnú² jmúh¹³? La³ jí³ ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²lí²hléh¹
 hnú² jú¹ tí¹jái², jun³juáh¹³ jmáh³la³ ñí¹con² jnoh¹
 tsá²mi³cuóun² yáh³.

⁵ La³ cun³ jmí¹ ca³nái³² Ananías jái¹³ jáun² né³,
 ca³quinh³ hi³ jun³. Jáun² ca³la³ jín³² bíh¹ tsá²
 ca³lí³ ñí³² hi³ jáun² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsí³. ⁶ Jáun²
 tsá² tsá¹ñú¹ jmí¹ tionh¹ ñí¹ jáun² ja³taunh²¹ hi³
 ca³ñí¹tsenh¹³ hla¹ hí³ hmih³², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jan³
 dí² hi³ ca³ñí¹hón²¹.

⁷ Má²ca³nga² cun³ hni³² o¹rá¹ la³ cun³ jmí¹ ca³hi³
 siáh³ ñí²cuo² hla¹ Ananías hí³ ñí¹ jáun², hí¹ cáun²
 tiá² hi³ ñí³² yáh³ tsú² hi³ he³ la³ má²lí². ⁸ Jáun² Pé¹
 ca³ngáih³ siáh³ tsá²mi³ hí³ la³ lá²:

—Juah²¹ neh²¹, ¿hí¹ tson² ca³hnáih¹ hnoh² hué³²
 la³ cun³ hmah²¹ hi³ má²lí²juáh³ ñí²cuoh² nú²?

Jáun² tsá²mi³ hí³ ca³juáh³:

—Ján³, cun³ jáun² bíh¹.

⁹ Jáun² Pé¹ ca³juáh³ siáh³:

—¿Lánh³ rón³² ca³cháunh¹³ chingh³² hnoh² hi³ jmí¹ hnáuh² náh² cá¹ lan¹³ Jmí² chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²? Ní² má² hí¹; já² tánh¹ tsá² cui² ñí¹ hón²¹ ñí² cuoh² hnú² cheih³² ní², hi³ jáun² ta³ né³² má² jau³ tsú² siáh³ hnú².

10 La³ cun³ jmí¹ jáun² bíh¹ ca³ quinh³ siáh³ tsá² mi³ hí³, hi³ jun³ ta³ ñí¹ Pé¹. Jáun² jmí¹ taunh²¹ tsá¹ ñú¹ hí³ ñéih³ ca³ jie³ hi³ má² rá² jú¹ siáh³ tsá² mi³ hí³, jáun² ca³ jan³ tsú² siáh³ hla¹ hí³ hi³ tsa³ hón³² dí² can³² ñí¹ má² hú¹ hón²¹ ñí² cuo². 11 Hi³ jáun² la³ jín³² tsá² má² lín³ hí³ cuáh³² ca³ ta³ hú¹ cóh²¹ tsí³, jí³ la³ jín³² tsá² ca³ lí³ ñí³² ní² siáh³.

Hliáun³ hua³ jueh³² jí³ lí²¹ jmu² tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³²

12 Hi³ jáun² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² ca³ jmú³ hliáun³ lín³² lí²¹ jí³ hua³ jueh³² ja¹ tsáu². Hi³ ca³ la³ jí³ lín² tsú² tí² ngih³² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² *judíos ñí¹ lí³ jáun² ñí¹ hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”. 13 Tí³ la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² tiá² jmí¹ tiá²³ tsí³ hi³ ngih¹³ quionh³ tsá² hí³, uá¹ jinh¹ la³ jín³² tsáu² jmí¹ hleh³² re² hi³ ca³ tñ¹ tsú². 14 Cun³ jáun² juóun³² bíh¹ tsá² mi³ tsá² ñuh² ca³ tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² tí³ lí³ mí¹ ca³ juóun³ tsú². 15 Hí¹ la³ tí³ juóun³² lín³² tsá² tsáun¹ ca³ chu³ ca³ huen³ tsú² cheih³² hi³ ca³ chan³ dí² hú¹ jui³² ñí¹ lí³ ja¹ hñú³, hi³ ná¹ tsin¹ ñí¹ jen³ ho³ ñí¹ jmu², hi³ jáun² lan¹³ ní¹ má¹ tí³ heinh²¹ quioh²¹ Pé¹ ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³ ní¹ má¹ ca³ nga² Pé¹ jui³² jaun³². 16 Ja³ bí¹ juóun³² tsá² juú² siáh³ siáh³ cua³ taunh²¹ já¹

juú² Jerusalén, hi³ ná¹jan² tsú² tsá² tsáun¹ ji³ tsá²
ná¹tiáunh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ ní², hi³ jáun²
ca³la³ jín³² jáun² bíh¹ tsá² hí³ lan³.

Jmu² tsá²tan²¹ hian² tsí³ ñí¹con² Pé¹ ji³ Juan²

17 Hi³ jáun² jmí¹jáun², tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹
la³ má²quionh³ tsá² quionh³, tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú²
*saduceos, ca³ja³ uóu³² tsí³, 18 hi³ jáun² ca³ma³tson¹³
dí² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² hi³ ca³tónh³² dí²
hñu³mí¹ñí². 19 Tí³la³ Tí³² Juo¹³ dí² ca³zen³ jan²
tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ cua³nia³² hñu³mí¹ñí² ta³ já¹nié²,
jáun² ca³huen³ dí² hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

20 —Cuá²táunh¹ náh² cuá²tianh³ náh² hñu³ cuáh³²
chín¹ hi³ cuá¹zéih³ náh² tsáu² ha³ lánh³ lí¹³ zian²
tsú² hi³ hmai²¹.

21 Jmí¹ má²lí²nié³² tsú² jái¹³ jáun² né³,
ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ hú²nié² jmí¹
cá¹jniá²¹ jáun² hi³ ca³ñí¹ma³tin² tsú² tsáu².

Tá¹la³ jáun² ca³cuú² ca³ngih³² tsá² cuá¹lín³
mí²tsá² híen¹ quionh³ tsá² quionh³, jmí¹jáun²
ca³liéinh³² tsú² tsá² ná¹lín³ ta²¹ hi³ chín¹ ji³
tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ hué³² *Israel ní² siáh³. Jáun²
tsá² hi³ ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³quión³² tsú² tsá²
tiáunh¹ hí³ hñu³mí¹ñí². 22 Tí³la³ jmí¹ ca³cha³táunh¹
tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² hñu³mí¹ñí² né³, ha³
tiú²uú² hin² tiáunh¹ yáh³, jáun² ja³tanh²¹ tsú² hi³
ca³ñí¹caun² jái¹³. 23 Jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ hñu³mí¹ñí², re² lín³²
bíh¹ jmí¹ dí¹jnai³², já² tionh² bíh¹ hliáu³ ho³hñú¹³
hñu³mí¹ñí² hi³ ná¹jmu² hua³hí¹³, tí³la³ jmí¹ lí¹niá¹³

jnoh¹ hi³ lí²neh²¹ jnoh¹ ñéh³, já² tiú²uú² tsá² hí³ tiáunh¹ yáh³.

24 Jmí¹ ca³nái³² tsá² cuá¹lín³ hí³ mí²tsá² hien¹ jái¹³ jáun² la³ má²quionh³ mi³jmú³ ñí¹ hná¹ jáun² jí³ tsá² cuá¹lín³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ jáun² ní² siáh³, jmí¹jáun² jlánh¹ ca³hnauh² tsú² tsí³ hí³ he³ bíh¹ né³bí¹ lí¹³ ñí¹ hná¹ ní². 25 Tá¹la³ jáun² cuan³ jan² tsá²ñuh² hí³ ca³juáh³:

—Tsá²ñuh² tsá² ca³tionh¹ hnoh² hí³ hñu³mí¹ñí², ó³² bíh¹ siáh³ má²ná¹má²tin² tsú² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹ ta³né³².

26 Jáun² tsá² cuá¹lín³ hí³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² né³ ngau³ quionh³ tsá² joh¹ tí³ cuáh³² chín¹ jáun², hí³ ca³ñí¹quian¹³ dí² tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³², tí³la³ tiá² ca³hma³ ca³cuóunh³² yáh³ tsú² tsá² hí³ chí¹hniéi² má¹ná¹, quí¹hliá² juénh² tsú² ní¹ ca³quí³ ca³jnauh³ tsáu² quín¹. 27 Jmí¹ cuá¹tanh²¹ tsú² hí³ ná¹jón²¹ tsá² hí³ né³, ca³chan³ dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ngih³² hí³, jáun² mí²tsá² hien¹ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

28 —¿Há¹ jun³juáh¹³ má²ca³juáh¹³ bíh¹ jnoh¹ hi³ cun³ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ hieh¹ hnoh² tsáu² jái¹³ hí³ ca³tin¹ Jesús? Tí³la³ sa³ la³jín³² bíh¹ tsá² juú² Jerusalén lá² má²ná¹ñí³² jái¹³ quián¹³ hnoh², hí³ hnáu² náh² rá¹caun² náh² jnoh¹ ca³tí²¹ hí³ jun³ tsá² hí³.

29 Jáun² Pé¹ ca³ngái³ quionh³ tsá² quionh³:

—La³ñí¹ la³ján³ hniáuh³² má¹tí²¹ jnoh¹ tín² ñí¹con² Dió³² bíh¹, jun³juáh¹³ ñí¹con² tsá²mí³cuóun² yáh³. 30 Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ca³jmú³ hí³ ca³jenh¹³ Jesús, Tsá² ca³jngih³² náh² hí³

cun³ quionh³ hi³ ca³ ton³ náh² tsú² jáun² tsoh² hmá².
 31 Dió³² hí³ siáh³ ca³ zió³ tá¹³ Jesús hi³ ca³ chan³ tsú²
 tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹, hi³ ca³ héi³ Jesús jái¹³ hi³ lí¹³
 lín³ Juo¹³ dí² Tsá² liáu³², Tsá² cue³² jái¹³ hi³ lí¹³ tí³
 jéinh³² tsáu² jmí¹ tsí³, tsá² ziaun² dí² hué³² Israel
 lá², hi³ jáun² hin³ tso³ quiú¹³ dí². 32 Hi³ jáun² jnoh¹
 lái³ tsá² cue³² jú¹ tson² quiúnh¹ Jmí² chí³ Chun¹ hi³
 tson² bíh¹ lí³ la³ jáun². Dió³² má² ca³ cuen³ Jmí² chí³
 Chun¹ hí³ ñí¹ con² la³ jín³² tsá² haih²¹ ta²¹.

33 Jmí¹ ca³ náí³² tsá² ná¹ ngih³² hí³ jái¹³ jáun² né³,
 ca³ míh³ lín²¹ tsí³, hi³ jmí¹ má² hnió³ dí² jngih³ tí³²
 tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³². 34 Tí³ la³ ja¹ tsá² ná¹ ñí¹
 hí³ jmí¹ cuá³ jan² tsá² hún¹ ja¹ tsá² cu³ nió³ téh²³
 tsú² *fariseos, tsá² jmái² Gamaliel, jan² tsá² lín³ tí³²
 liei²¹; tsá² hí³ jlánh¹ jmí¹ taunh² tsáu² ta²¹. Tsá² hí³
 ca³ náu² hi³ ca³ jmú³ héih³² hi³ huen³ tsú² cu³ tiá³ tí³
 cheih³² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³². 35 Jmí¹ lí²¹
 jáun² ca³ záih³ dí² tsá² ná¹ ñí¹ quionh³ la³ lá²:

—Hnoh², tsá² ziaun² dí² hué³² Israel lá²,
 hua³ hín¹³ náh² jmu³ ní¹ juáh³ he³ hnáuh² hnoh²
 jmúh¹³ ñí¹ con² tsá² ní². 36 Cháu¹ náh² honh² hi³
 jmí¹ zian² jan² tsá² jmí¹ jmái² Teudas, tsá² hí³
 jlánh¹ tí² jmu² quien² hnga². Jmí¹ jáun² ca³ háin³²
 tí³ con² tsá² hí³ cun³ quiú³ nio² hña³ láun³ tsáu²;
 tí³ la³ jmí¹ cá¹ chó²¹ jmái¹ hi³ ca³ jngih³ tsú² tsá² hí³
 né³, jmí¹ jáun² lí¹ ca³ háin³² ma³ quin³² bíh¹ tsá²
 jmí¹ quionh³ tsú², hi³ jáun² cun³ jáun² bíh¹ lí¹
 ca³ yéin². 37 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² siáh³ ca³ chó³² jmái¹
 hi³ ca³ tónh³² tsú² tsáu² sí². Ja³ bí¹ jmí¹ jáun² ca³ jmú³

siáh³ jan² tsáu² quien², tsá² hí³ jmí¹ jmái² Judas tsá² jmí¹ hín¹³ tí³ Galilea. Ja³bí¹ juóun³² lín³² tsáu² ca³ñi³táunh¹ quionh³ tsá² hí³. Tí³la³ la³ jáun² bíh¹ ca³jngih³ tsú² siáh³ tsá² hí³, hí³ jáun² lí¹ ca³hán³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³ tsú². ³⁸Hi³ jáun² jná¹³ juanh³² cú¹ lí³ la³ ní², ha³ tiú²uú² hí³ jmuh¹ hnoh² tsá² ní², qui¹ ní¹juáh³ jái¹³ quioh²¹ hmóu³² bíh¹ tsú² hleh³², jáun² chau²¹ jmái¹ tsa³hín³ bíh¹, ³⁹tí³la³ ní¹juáh³ jái¹³ jáun² né³ ja³² ñi¹con² Dió³², tiá² quinh¹ yáh³ hnoh² jmái¹ quiúnh¹ tsá² ní²; qui¹ ní² lí¹ ca³jmuh³ hnoh² hniéi² quiúnh¹ Dió³².

Jáun² ca³taunh³ bíh¹ tsá² ná¹ñi¹ hí³ ta²¹ jái¹³ hí³ ca³juáh³ jáun² Gamaliel hí³. ⁴⁰Jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ tí³² quian³² hí³ jē¹ Dió³² tí³ ñéih³, hí³ ca³quiú³ ca³pan³ dí² quionh³ hñú¹jméi¹³ hí³ lí³ láu². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³záih³ dí² hí³ tiú²uú² hniáuh³² hléh³² tsú² jái¹³ hí³ ca³tin¹ Jesús, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³lión³² dí². ⁴¹Hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² jmí¹ ca³huén² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, qui¹hliá² má²lí²ma³tso² tsú² tsí³ hí³ hua³heih²¹ cun³ñi¹ hí³ ca³tin¹ Jesús. ⁴²Tí³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cun³ tsa³háu² ca³ñi¹hléh² hñú³ cuáh³² chín¹ la³ má²hle³² jáun² jú¹ chú³² hí³ ca³tin¹ Jesús, hí³ hí³ bíh¹ lín³ Cristo; hí³ ca³ñi³táunh¹ tsú² siáh³ ma³ quin³² ma³ caun³² hñú³ hí³ má²tin² tsáu².

6

Hnah² tsá² reh² quiaun³ tsá² lí¹³ ma³hau³ siáh³ cáun² ta²¹

1 Jmí¹jáun² lí³mí¹ ca³juóun³ bíh¹ tsá² hain²¹ tí³ con² Jesús. Jáun² jmí¹jáun², tsá² *judíos tsá² jmí¹ tiáunh¹ ja¹ *tsá²cá²jo²¹, tsá² má²hleh³² jú¹ *griego, ca³ma³liáu³² hí³ ziú² hien² tsá² judíos tsá² qui³ tionh² hí³ hué³² *Israel, tsá² qui³ hleh³² hí³ jú¹jma² *hebreo quioh²¹, qui¹ tsá²mi³ hnái³ tsá² qui³ má²hleh³² jú¹ griego zian² ja¹ quioh²¹ tsú² tiá² jmí¹ hiáuh²³ yáh³ la³ cun³ hí³ hiáuh²³ tsá²mi³ hnái³ ñí¹ hnái¹ jáun² ní¹ má¹ca³tsóh³ tsú² la³ cun³ hí³ lí²hniauh²³ quioh²¹ tsáu² cun³ tsa³háu². 2 Jáun² tsá² quian³tun³ hí³ né³, ca³jmú³ héih³² hí³ ngih¹³ la³jín³² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús, jmí¹jáun² né³ ca³záih³ dí² tsú² jái¹³ lá²:

—Hnoh² reh², tiá² hniauh³² yáh³ hí³ tunh²¹ jnoh¹ hí³ hléh¹³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², cun³ñí¹ hí³ jáun² bíh¹ tiá² lí¹³ cué¹³ jnoh¹ má³² hí³ cuh³ tsáu². 3 Hí³ jáun² né³ reh², hniah³² náh² quiaun³ tsá²ñuh² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá², tsá² lín²³ tsáu² hí³ chu²¹ tsí³, tsá² má²lin¹ hí³ má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³, tsá² jniá³ jmí¹ tsí³. Jáun² tsá² hí³ bíh¹ cue¹³ jnoh¹ ta²¹ jáun². 4 Jáun² jnoh¹ né³ ná¹chan¹ hí³ lienh¹ jnoh¹ Dió³² chí¹ñí¹ jí³ hí³ má¹tín¹³ jnoh¹ tsáu² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

5 Ca³la³ jín³² bíh¹ tsú² ca³lí³ hiún² tsí³ jái¹³ jáun². Jmí¹jáun² né³ ca³hnah² tsú² Tié³, jan² tsá²ñuh² canh² lín³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jan² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³, la³ má²quionh³ Pí²liéi¹, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, jí³ Cú²la²¹ tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, tsá² zian² juú² Antio-

quía, tsá² qui³ jmí¹ má²ca³hín¹³ hí³ jē¹ tsá² judíos.
 6 Jmí¹jáun² ca³chan³ tsú² tsá² quiaun³ hí³ ta³ ñí¹ tĩ³²
 tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³², jáun² tsá² hí³ ca³liéinh³²
 Dió³²; jmí¹ li²¹ jáun² ca³ra³tsi³² dí² cuo² ñí¹ quioh²¹
 tsú² [hi³ lin¹ hi³ hiún² tsí³ dí² hi³ tsá² hí³ jmu³ ta²¹
 jáun²].

7 Jáun² tĩ³ li³mí¹ ja³cuóun² bíh¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³²
 jmí¹jáun², ca³juóun³ lín³² bíh¹ tsá² hain²¹ tĩ³ con²
 Jesús já¹ juú² Jerusalén, hí¹ la³ tĩ³ juóun³² yáh³
 mí²tsáu² ca³taunh³ ta²¹.

Má²tson¹³ tsú² Tié³

8 Tsá² jmái² hí³ Tié³ jmí¹ canh² lín³² pí³ quioh²¹
 Dió³², jan² tsá² ca³ma³hé² ma³mieh² lín³² Dió³². Tsá²
 hí³ tí² jmu² hua³jueh³² jí³ li²¹ ní² siáh³ já¹ juú² jáun².
 9 Jmí¹jáun² ca³li³hnió³ tsáu² juónh³ quionh³ Tié³,
 tsá² tiáunh¹ cuáh³² téh²³ tsú² “Cuáh³² quioh²¹ tsá²
 má²ca³liáun³ hí³ jmí¹ má²ná¹hlánh¹ joh¹ tsáu²”. Já¹
 quioh²¹ tsá² hí³ tiáunh¹ tsá² zian² juú² Cirene, tsá²
 zian² juú² Alejandría, tsá² zian² tĩ³ Cilicia, jí³ tsá²
 zian² hué³² Asia ní² siáh³. La³jín³² bíh¹ tsá² hí³
 ca³li³hnió³ juu³ hlénh³ quionh³ Tié³. 10 Tĩ³la³ tiá² li³
 yáh³ hí³ ma³cu³ ma³jéinh³ tsú² jái¹³ quionh³ Tié³,
 quí¹ tĩ³la³ Tié³ dá² tí² hleh³² jú¹ quiáh¹ hí³ ca³cué³
 Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹. 11 Jáun² tsá² hí³ ca³hión³² ma³
 jan² tsá² ca³chá³ jú¹ tí¹jái², hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ tú² hión³² hla¹ Moisés jí³
 Dió³² ní² siáh³.

12 Jmí¹ ca³nái³² tsáu² jái¹³ jáun² né³, ca³míh³ lín³²
 bíh¹ tsí³ tsá² juú² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹

juú², ji³ ti³² liei²¹ ní² siáh³. Jáun² ca³zanh³ tsú² Tié³ hi³ ca³jan³ dí² ñí¹con² tsá² ná¹chín¹ hué³² jáun².

13 Jáun² tsá² hí³ ca³hnah² siáh³ tsá² lí¹³ chá³² jú¹ tí¹jái². Tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ chí¹ñi¹ hleh³² jú¹ hlah³ hi³ ca³tin¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí² ji³ hi³ ca³tin¹ liei²¹ ní² siáh³. 14 Jnoh¹ má²ca³nái¹³ hi³ juáh³ tsá² ní² hi³ Jesús hná¹ tsá² Nazaret hí³ tsunh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí², hi³ zái³² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ dí², la³ cun³ héih³² hi³ ca³quiú² jáun² hla¹ Moisés jmí¹tin².

15 Jáun² la³jín³² tsá² ná¹chín¹ tionh² ñí¹ jáun², ca³jíe³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ Tié³ hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ ñí¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

7

Tié³ má²tson² jái¹³ quioh²¹

1 Hi³ jáun² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹ ca³záih³ Tié³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tson² hléh¹ hnú² la³ ní²?

2 Jáun² Tié³ ca³ngái³:

—Hnoh² tsá²cáu³, ji³ tsá²daun³², re² quián² náh² jái¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ lá². Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh² ca³ma³jnia³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² tá¹la³ jmí¹ cuá³ tsú² hué³² Mesopotamia, ñeh² bíh¹ hi³ tsa³cuá² tsú² juú² Harán. 3 Hi³ ca³juáh³ Dió³²: “Tú³ hué³² quián¹³, ji³ ca³la³ jín³² jun³ renh² nú² ní², cua³² tí³ hué³² siáh³, hué³² né³bí¹ híe¹³ jná¹³”. 4 Jáun² Há²bran²¹ cua³han³ hué³² quioh²¹ tsá² Caldea, hi³

ca³ñí¹cuá² juú² Harán. Jmí¹ jun¹ jméi² tsú² né³, Dió³² ca³jau³ Há²bran²¹ la³ ti³ hué³² ñí¹ tionh¹ hnoh² lá² ta³né³². 5 Ti³la³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hué³² tiá² ca³li³quioh²¹ hla¹ Há²bran²¹ jmí¹jáun², ti³la³ ca³li³ bíh¹ jái¹³ hi³ li³ quioh²¹ tsú² má¹jáun² la³ má²quionh³ jón²zih¹ jón²cho¹ uá¹jinh¹ tiá² jon² tsú² jmí¹ má²zian² jmí¹jáun². 6 Jáun² la³ lá² ca³juáh³ siáh³ Dió³², hi³ chau²¹ jmái¹ hi³ tsa³tiánh² jón²zih¹ jón²cho¹ tsú² cáun² hué¹³ tsáu² ñí¹ uóunh³. Ñí¹ jáun² né³ chau²¹ jmái¹ hi³ na³caun³ tsáu² ta²¹ chí¹hniéi², cun³ quiún³ nio² hña³láu³ mii² jmoh³ tsú² tsáu² hian² tsí³ ñí¹ jáun². 7 Ti³la³ ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Dió³² la³ lá²: “Jná¹³ ñí¹ma³ré¹³ re² tso³ quioh²¹ tsá² na³caun³ tsú² hí³ ta²¹ chí¹hniéi². Hi³ jáun² má¹jáun² má²lí¹³ huén³² tsú² hué³² jáun² hi³ ja³tánh¹ hué³² lá², jáun² ñí¹ lá² má²lí¹³ ma³cáu³² tsú² jná¹³”. 8 Jáun² jmí¹jáun² ca³tanh² Dió³² cáun² nió³² quionh³ hla¹ Há²bran²¹. Hi³ jáun² ca³li³ hniáuh³² jmu³ tsú² cáun² li²¹ ca³ti²¹ nió³² jáun², hi³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² héih³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ hi³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹ ñí¹ zian². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, la³ má²jña³ jmái¹ hi³ ca³li³zian² bíh¹ hla¹ Isaac jon² tsú² ca³jmú³ tsú² la³ jáun² quioh²¹. Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ ca³jmú³ hla¹ Isaac quioh²¹ Jacob jon². Jáun² hla¹ Jacob hí³ né³ ca³li³zian² quian³tun³ jon², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³ hla¹ hí³ quioh²¹ tsá² hí³ jon², tsá² quian³tun³ jméi² tá¹ quia³tún³ tsoh³ dí² tsá² *Israel.

9 ”Tsá¹ jon² hla¹ Jacob hí³ ca³li³ uóu³² tsí³ ñí¹con² Sé³² rainh²¹, jáun² ca³hna³ dí² tiáunh¹ la³jmí¹

hnaih³² tsáu² hi³ quioh²¹, hi³ jáun² bíh¹ ca³chó³²
 Sé³² hué³² Egipto hi³ lín³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹.
 Tí³la³ Dió³² bíh¹ jmí¹ má²hau³ Sé³² hí³, 10 jáun²
 bíh¹ ca³liáun³ tsú² ja¹ la³jí³² uu³mí²tsí³². Dió³² bíh¹
 ca³jmú³ hi³ jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³ tsú², hi³ jáun²
 bíh¹ ca³li³ chun¹ tsú² ñí¹con² hla¹ faraón tsá² lín³
 re²¹ hué³² jáun². Jáun² Sé³² ca³li³hiáun¹ hi³ lín¹³
 ta²¹ hi³ jmu³ héih³² tá¹ cáun² hué³² Egipto jáun², jí³
 ñí¹con² tsá² jmu² ta²¹ hñú¹³ re²¹ ní² siáh³.

11 ”Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² né³ ca³li³ zia³² ho³cuóun³
 tá¹ cáun² hué³² Egipto jí³ hué³² Canaán siáh³, hi³
 jáun² ca³ma³tso² lín³² tsáu² tsí³. Jmí¹jáun² lí³ hi³ tiá²
 zia³² cu³tí³ hi³ cuh³ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³
 dí². 12 Tí³la³ jmí¹ ca³li³ ñí³² hla¹ Jacob hi³ la³ zia³²
 bíh¹ cuú²miih²¹ tí³ hué³² Egipto, jáun² ca³zen³ tsú²
 tsá¹ jon² ñí¹ jáun², la³ cun³ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³
 ñú¹deh³ dí². 13 Jmí¹ má²ti³² jáun² tenh³ jéin³² hi³
 tsá²táunh¹ tsú² né³, jmí¹jáun² máh³ ca³ma³li²¹ Sé³²
 ñí¹con² tsá¹ rainh²¹ hi³ hí³ bíh¹ dí² cuá³ ñí¹ jáun², hi³
 jáun² dá² jmí¹jáun² bíh¹ ca³li³ cuóun³² re²¹ hí³ jún¹
 rainh²¹ Sé³². 14 Jáun² Sé³² né³ ca³jmú³ héih³² hi³ já³²
 Jacob jméi² tsú² hué³² ñí¹ cuá³ jáun², la³ má²quionh³
 tsá¹ rainh²¹ tsú²; tsá² hi³ jmí¹ tín³ cun³ hnaih³²
 nio² quiún³ tsí²¹ quia³hñá³ tsáu². 15 La³ jáun²
 bíh¹ lí³ hi³ ngau³ Jacob hí³ hué³² Egipto, ñí¹ jáun²
 bíh¹ jún¹ tsú². Ja³bí¹ ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tsan³ siáh³
 jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ñí¹ hná¹ jáun². 16 Jáun²
 ca³jón³² tsú² ca³la³ jín³² hla¹ hí³ tí³ hué³² Siquem
 hi³ ca³ñí¹tionh¹³ tsú² tá²hláu² hué³² ñí¹ ca³la³ hla¹
 Há²bran²¹ jmí¹tin² quioh²¹ tsá¹ jon² Hamor, tsá²

hué³² Siquem.

17 ”Jmí¹ ca³ti³ ñí¹ chau²¹ jmáí¹ hi³ li³ti³ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² quionh³ hla¹ Há²bran²¹, jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³ jlánh¹ ca³juóun³ lín³² hué³² Egipto jáun². 18 Jmí¹jáun² ca³lin³ re²¹ hué³² Egipto jan² tsá² tiá² ca³li³ cuóun³² hla¹ Sé³². 19 Re²¹ hí³ jlánh¹ hlah³ quionh² chí¹ ca³jmú³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² jon² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³; re²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ ziu³ cuin³ tsáu² dáin² pih²¹ jon² ñí¹ lí¹³ hiá¹ tsán¹³. 20 Jmí¹jáun² ca³li³zian² Moisés, jan² dáin² hi¹ jan² dáin² tiá² cunh³ ta³ ñí¹ Dió³²; hni³² zih² bíh¹ ca³ma³cuóu³² dáin² hí³ jméi² mí¹ziú¹³. 21 Ti³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmáí¹ hi³ ca³chan³ tsú² dáin² hí³ cheih³², jmí¹jáun² ca³tsauh¹ tsá²mi³ jon² re²¹ dáin² hí³, hi³ jáun² ca³jón³² dí² hñú¹³, hi³ ca³ma³cuóun³² dí² la³juah²¹ dúh¹ hi³ jon² dí² hnga². 22 Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³li³ tin² hla¹ Moisés hí³ ca³la³ jí³² hi³ ñi³² tsá² zian² hué³² Egipto; tsá² hí³ ca³lin³ jan² tsá² quien² lín³² hó¹jë¹, jí³ la³ má²quionh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³ tsú² ní² siáh³.

23 ”Tun³ló³² mii² jmí¹ má²hún¹ hla¹ Moisés la³ cun³ jmí¹ ca³ja³ tsí³ hi³ tsa³jien³ tsá² Israel tsá²co¹. 24 Ñí¹ jáun² né³ ca³jien³² tsú² jan² tsá² Egipto hi³ dí¹quiunh² jan² tsá²co¹ tsú², jáun² ca³jenh³ tsú² cha¹³ tsá²co¹, hi³ ca³jngih³ dí² tsá² Egipto hí³. 25 Qui¹ lí¹ jmí¹ lín²³ Moisés hi³ li³tsin² la³jín³² tsá²co¹ hi³ má²liáu³² Dió³² cun³quionh³ hí³ dí², ti³la³ tiá² ca³li³tsin² yáh³ tsú². 26 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jien³² tsú² siáh³ gon³ tsá² Israel hi³ ná¹tin²³, jáun² hi³

dí² ca³tson³ hi³ ca³li³hnió³ dí² jmóuh³² tsí³ tsá² hí³. Jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²: “¿He³ láih³² ná¹tin²³ náh² má²tún² renh²?” 27 Jáun² tsá² quiunh² hí³ rainh²¹ ca³hlian³ Moisés, hi³ ca³záih³ dí²: “¿Hin² lí²cué³² jái¹³ hi³ ñá¹jmuh³ hnú² héih³², hi³ hnú² má¹réh¹³ uu³mí²tsi³² quiú¹³ jnoh¹? 28 ¿Hí¹ hnáuh² hnú² jngah¹³ jná¹³ la³jmí¹ ca³jngih³² hnú² tsá² Egipto cháú³?” 29 Jmí¹ ca³nái³² jái¹³ ní² bíh¹ Moisés ca³cuóun³, hi³ ngau³ tí³ Madián. Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ñí¹cuá² tsú², juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² siánh³; ñí¹ jáun² ca³li³zian² gon³ jon².

30 ”Jmí¹ má²ca³nga² jáun² tun³ló³² mii² hi³ cuá³ ñí¹ jáun² Moisés, ca³jién³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹ lí³ hue³² quiéin² có³² ñí¹ zeh¹ máh³ téh²³ tsú² Sinaí. Tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² jmí¹ zenh¹ chu³jo² hmá² ton² hi³ dí¹hún¹ jáun² sí². 31 Jáun² jmí¹ ca³jié³ tsú² sí² jáun² ca³ja³cáun² tsí³, hi³ jáun² ngau³ tsú² má²janh² hi³ hnió³ jié³ re² he³ dá² lí²³. Jmí¹jáun² ca³nái³² tsú² hi³ ñí¹ca³juáh³ Dió³² Juo¹³ dí² la³ lá²: 32 “Jná¹³ bíh¹ Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí²hioh³ ñú²deh³ hnú², Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹, Dió³² Juo¹³ Isaac, jí³ Dió³² Juo¹³ Jacob ní² siáh³”. Jmí¹jáun² jlánh¹ ca³juan³ Moisés hi³ ca³juénh² lín³², jáun² cu³tsa³² tiú²uú² ca³jié³ bíh¹ tsú² cú²jueh³². 33 Jáun² Dió³² ca³juáh³ siáh³: “Hueh³ láu² tsi³² tanh¹, qui¹ hue³² híen¹ bíh¹ ñí¹ zenh¹ hnú² lá². 34 Má²cá²jié³² jná¹³ he³ lánh³ quiunh³² tsá² joh² jná¹³, tsá² tiáunh¹ hue³² Egipto; má²cá²nái³² jná¹³ hi³ hlí² han³² lín³² tsú², jáun² jná¹³ má²já¹³ hi³ já¹lion¹ tsú². Ña³² ñí¹

lá², hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ hue³² Egipto”.

35 ”Hi³ jáun² Moisés tsá² tiá² jmí¹ hnio³ tsú² hí³ né³, tsá² má²ca³záih³ dí²: “¿Hin² lí²cué³² jái¹³ hi³ ñá¹jmuh³ hnú² héih³², hi³ hnú² má¹réh¹³ uu³mí²tsi³² quiú¹³ jnoh^{1?}”, ti³tsóh³dí¹ tsá² hí³ bíh¹ ca³cuéh³ Dió³² jái¹³ hi³ lín¹³ tsú² tsá² chín¹, ji³ hi³ lín¹³ tsú² siáh³ tsá² liáu³² cun³quionh³ hi³ ca³ma³hau³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ca³ma³jnia³² hí³ ja¹ hmá² ton² jáun². 36 Jáun² Moisés ñéi¹ hi³ ca³ñí¹huen¹³ tsá² Israel hue³² Egipto jáun²; hí³ bíh¹ tsá² ca³jmú³ hua³jueh³² ji³ li²¹ ní² siáh³ hue³² jáun², ñí¹ ná¹ho³ jmí²miih²¹ dáin³, ji³ ñí¹ ca³ñi³táunh¹ tsú² jáun² hue³² quiéin² ní² siáh³ tun³ló³² mii². 37 Hla¹ Moisés hí³ bíh¹ ca³záih³ tsá² Israel tsá²co¹ la³ lá²: “Ja¹ tsá² renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³² jan² tsá² lín¹³ *ti³² jē¹ Dió³² ñí¹con² hnoh², la³jmí¹ lín³ jná¹³ lá²”. 38 Ja³bí¹ la³ jáun², jmá¹ hi³ jmí¹ ngih³² jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², hla¹ Moisés hí³ bíh¹ jmí¹ lín³ tsá² zenh² ja¹ quioh²¹ tsú² quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ca³liéinh³² tsú² hí³ tsi³ máh³ Sinaí; jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³nga³ dí² jái¹³ ñí¹con² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³. Hí³ bí¹ tsá² ca³héi³ jái¹³ hi³ li³ quien² la³ má²quien² jáun², hi³ jáun² ngái³² tsú² ñí¹con² dí².

39 ”Ti³la³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ hí³ má¹ná¹, tiá² ca³li³hnió³ yáh³ hi³ tanh¹³ ta²¹ Moisés hí³, ti³ hue³² Egipto bíh¹ ca³jéinh³² siáh³ tsi³ tsú². 40 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³záih³ tsú² Aarón la³ lá²: “Hnú² jnoh¹ hi³ jmah²¹ hnú² jan² dió³² hi³ tsó³² chí¹ján³ ta³ ñí¹ jnoh¹, qui¹ tiá² né¹

jnoh¹ he³ ca³quiúnh³² Moisés tsá² ca³ñí¹hue¹³ jnoh¹ hué³² Egipto”. 41 Jmí¹jáun² ca³jmah³ tsú² hmóu³² jan² dió³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuá¹juí² míh¹, hi³ jáun² ca³jngih³ tsú² jáh³ ñí¹con² dió³² láin¹ hí³, jáun² ca³jmú³ tsú² jmái¹ hi³ ca³tin¹ dió³² hi³ má²lí²jmah³ tsú² jáun² cun³quionh³ cuá² ta³ hmóu³². 42 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cu³tsa³² ca³chau³ Dió³² tí³ có³² cú²jueh³² quioh²¹ tsú², hi³ jáun² chí¹jmái²¹ cuí¹ má¹tsú¹ má¹jónh²¹ cú²jueh³². La³ jáun² bí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ jan² tsá² ca³lin³ tí³² jé¹ Dió³² jmí¹tin², hi³ rá¹juáh³ la³ lá²:

Hnoh² tsá² zian² náh² hué³² Israel lá²,
 çhí¹ ñí¹con² jná¹³ dá² ca³cuen²¹ hnoh² jáh³ hi³
 ca³jngih³² náh² jáun²,
 tá¹la³ ca³ñí³taúnh¹ náh² jáun² tun³ló³² mii² hué³²
 quiéin²?

43 Tiá² jáun² yáh³,
 tí³la³ hnoh² dá² ca³ñí³quiánh¹ náh² ñí¹hiú¹³ lí³
 hmih³² hi³ hún¹ dió³² jmái² Moloc bíh¹,
 jí³ hi³ ca³ñí³jan¹³ náh² dió³² tsá² láin¹ jmái² Refán
 hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ chí¹jmái²¹;
 tsá² láin¹ hí³ bíh¹ ca³jmah²¹ náh² hmóu³² hi³
 má¹tsú¹ má¹jónh²¹ náh².

Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hue¹ jná¹³ hnoh² hué³² ñí¹
 tionh¹ náh² ní²,
 hi³ jau³ tsú² hnoh² ñí¹ uóunh³, ngái¹³ la³ tí³ juú²
 Babilonia.

44 ”Hi³ jáun² né³, ñí¹ lí³ hué³² quiéin² jáun²
 jmí¹ zéih²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² cuáh³² hi³ jmí¹
 lí³ hñú³ hmih³², ñí¹ jmí¹ dí¹tioh³ quín¹ liei²¹ hi³

jmu² lin¹ hi³ Dió³² ca³tanh² cáun² nió³² quionh³ tsú². Ñí¹hiú¹³ jáun² ca³jmú³ tsú² rón³² la³ cun³ lí³ héih³² hi³ ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² Moisés, rón³² la³ cun³ lí³ nóh³² hi³ ca³jnia³ jáun² jéinh³². 45 Jáun² jón²zih¹ jón²cho¹ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hi³ né³ ca³hiah³ ñí¹hiú¹³ jáun². Jáun² jmáí¹ hi³ jmí¹ lín³ hla¹ Josué hi³ chín¹ né³, ca³can³ tsú² ñí¹hiú¹³ jáun² la³ tí³ hué¹³ tsá² siánh³. Hi³ jáun² Dió³² né³ ca³huen³ tsá² hué³² jáun² ñí¹ ta³ ñí¹ tsú², hi³ jáun² hué³² jáun² ca³lí³ quioh²¹ bíh¹ tsú². Jáun² ñí¹hiú¹³ jáun² jmí¹ quien² la³ má² quien² jáun² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáí¹ hi³ ca³lí³ zian² jáun² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. 46 Jáun² Dió³² né³, jlánh¹ ca³lí³ hiún² tsí³ hi³ ca³tin¹ tsú², hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mí³ dí² ñí¹con² Dió³² hi³ cué³² Dió³² jáí¹³ hi³ jmu³ dí² cáun² cuáh³² hi³ ca³tin¹ Dió³², Dió³² Juo¹³ hla¹ Jacob; 47 tí³la³ hla¹ Salomón jon² bíh¹ dí² ca³jmú³ cuáh³² jáun². 48 Tí³la³ Dió³² Tsá² cú² juenh² má¹ná¹, tiá² lí¹³ yáh³ cuá³² cáun² cuáh³² hi³ ca³lí³ cun³ quionh³ cuá² ta³ tsáu²; la³ jmí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³², ñí¹ juáh³ jáun² la³ lá²:

49 Hñu³mi³cuú² bíh¹ lí³ la³ jmí¹ lí³ hmá²si¹ quion²¹ jná¹³,

hi³ ñí¹ hué²¹ né³ lí³ la³ jmí¹ lí³ jli²¹ ñí¹ na³tsin²¹ jná¹³ tán².

¿Hín² dá² hñú³ jmúh¹³ hnoh² quion²¹ jná¹³?

¿Ha³ dá² jinh¹ lí¹³ ñí²¹ jná¹³ tie³ lín²³ hnoh²?

50 Há¹ jun³juáh¹³ quionh³ uón³² huen² bíh¹ jná¹³ ca³jmú³² ná¹ la³ jí³² hi³ zia³²? —juáh³ Dió³².

51 La³ má²hliaun³² jáun² bíh¹ ca³záih³ Tié³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jlánh¹ la³ huáh² chinh³² hnoh², cun³ tiá² jái¹³ ngi²³ bíh¹ hnoh², la³jmí¹ tiá² jái¹³ ngi²³ tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³². Jmái¹ ca³la³ jí³² bíh¹ qui² jna²³ hnoh² ñi¹con² Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², rón³² la³ cun³ ca³jmú³ dí²hioh³ ñú²deh³ bíh¹ hnoh² ná¹jmuh³². 52 Tiá² hin² zian² hí¹ jan² tí³² jē¹ Dió³², tsá² tiá² ca³jmúh³² dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh² hian² tsí³. Quí¹ hí¹ la³ tí³ ca³ma³hia³ ma³tsán² yáh³ tsú² tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³², tsá² jmí¹ quian³² jái¹³ hí³ já³² jan² Tsá² chun¹ Tsá² zé¹ Dió³². Hi³ hnoh² né³, ca³tu³ ca³hna³ bí¹ náh² siáh³ Tsá² chun¹ hí³ jmí¹ cuan¹, ca³la³ tí³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hí³ ca³jngih³² náh² siáh³. 53 Hnoh² bíh¹ tsá² ca³heh³ náh² liei²¹ hí³ cua³can³² jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tí³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³ma³tih²¹ bíh¹ náh² jmí¹ lí²¹ jáun².

Jmí¹ jun¹ Tié³

54 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsá² ná¹ngih³² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³míh³ lín³² tsí³, hian² lín³² bíh¹ ca³ta³ ná¹hai²¹ ñí¹ tsú². 55 Tí³la³ Tié³ jmí¹ má²canh² tsí³ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², jáun² ca³jé³ tsú² hñu³mi³cuú² hí³ jniá³ joh¹ quioh²¹ Dió³² cú²tú¹ cú²lí¹³, ja³bí¹ ca³jen³² tsú² siáh³ Jesús hí³ zenh² tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³². 56 Jáun² ca³juáh³ Tié³:

—Jiah³, jná¹³ dí¹jé³² hí³ há²na²¹ hñu³mi³cuú², hí³ zenh² Jon² tsá²mi³cuóun² tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³².

57 Jmí¹jáun² ca³jní³ tsá² ná¹ngih³² hí³ cuá¹ hí³ ca³taunh³ cú²tiú² cú²jan³² hí³ ca³tí³ ca³hóh³²;

jmí¹jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³pi³ ca³janh³ Tié³.
 58 Jáun² ca³chin² tsú² Tié³ tí³ ñí¹ lí³ jenh³ juú² hí³
 ñí¹quí¹ ñí¹jnah¹ dí² quín¹. Hi³ jáun² tsá² ca³hna³ hí³
 Tié³ ca³chá³ ha¹ ñí¹con² jan² tsá¹ñú¹ jmái² Saulo.

59 Hi³ jáun² tá¹la³ qui² jnauh²³ tsáu² quín¹
 quioh²¹ Tié³, cáun² ca³liéinh³² Dió³² bíh¹ Tié³, hi³
 ca³juáh³:

—Hnú² Jesús Tí³² Juóu³² jná¹³, héih¹ hnú²
 jmí²chí³ quion²¹ jná¹³.

60 Jáun² ca³di³ñí³² Tié³ hué³² hí³ ca³hléh³ tiá³, hí³
 juáh³:

—Hnú² Tí³² Juóu³² jná¹³, ha³ lí² tón³ hnú² sí² tso³
 quioh²¹ tsá² ní².

Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Tié³ la³ ní² né³, ca³cua³ha³
 tsí³.

8

1 Ja³bí¹ Saulo hí³ jmí¹ hún¹ cá²hon³ quionh³ tsá²
 ca³jngih³ hí³ Tié³.

*Saulo jmu² hian² tsí³ ñí¹con² tsá² má²lín³ cuáh³²
 (Galatas 1:13-14)*

Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hniéi² hí³
 ca³ma³tson¹³ tsú² tsá² má²ná¹lín³ cuáh³² já¹ juú²
 Jerusalén jáun². Jmí¹jáun² ca³huén² la³jín³² tsá²
 hí³ hí³ ja³taunh²¹ cú²juú² siáh³, juú²co¹ juú²hñú¹³
 tsá² hín¹³ tí³ Judea jí³ Samaria, tí³la³ *tí³² tsá²
 quian³² jē¹ Dió³² má¹ná¹, tiá² ca³huén² yáh³. 2 Tí³la³
 jmí¹ zian² ma³ jan² tsá² má²zian² hí³ ca³tín¹ Dió³²
 ca³ñí¹hón²¹ hla¹ Tié³; tsá² hí³ ca³ho³ ca³jngih³ lín³²
 quioh²¹ hla¹ hí³. 3 Tí³la³ Saulo hí³ né³, ca³qui³

ca³jmúh³² lín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³². Saulo hí³ ca³ñí¹hi³² ma³ quin³² ma³ caun³² hñú¹³ tsá² hí³, hí³ ca³ñí¹chí¹ ñí¹huen¹³ dí² tsá²mi³ tsá²ñuh² hí³ tsa³tionh³ dí² hñu³mí¹ñí².

Hleh³² tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Samaria

⁴ Ti³la³ tsá² ca³huén² hí³ já¹ juú² Jerusalén má¹ná¹, ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² la³ tán¹ ñí¹ ca³ñí³táunh¹. ⁵ Hi³ jáun² Pi²liéi¹ ñéi¹ juú² Samaria hí³ ca³ñí¹hléh² jái¹³ hí³ ca³tin¹ Cristo. ⁶ Jáun² juóun³² tsáu² ca³cuú² ca³ngih³² hí³ hniá¹ ne³ re² jmí¹ ca³nái³² jái¹³ hí³ ca³hléh³ Pi²liéi¹, ji³ jmí¹ ca³jie³ dí² siáh³ li²¹ hí³ lí³ hua³jueh³² hí³ ca³jmú³ tsú². ⁷ Quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² jmí¹ tiáunh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ lan³ jmí¹jáun², ca³la³ hí³ tiáunh¹ tí³ hóh³² bíh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hí³ jmí¹ ca³huén². Ja³bí¹ jmí¹jáun² lan³ juóun³² tsá² hma² ji³ tsá² hliánh² ní² siáh³. ⁸ Jmí¹jáun² né³ jlánh¹ ca³li³ hiún² tsí³ ca³la³ jín³² tsá² juú² jáun².

⁹ Ti³la³ já¹ juú² jáun² né³, jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² jmí¹ jmái² Sí¹mu²¹, tsá² jmí¹ lín³ tsá² hláinh¹ juú² jáun²; tsá² hí³ jlánh¹ jmí¹ tí² jmu² hí³ tsa³cáun² lín³² tsí³ tsá² hín¹³ hí³ tí³ Samaria jáun²; ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² hnga² hí³ quien² lín³². ¹⁰ Ca³la³ jánh³ dúh¹ tsá² míh¹ tsá² siún¹ bíh¹ tí² náí³² jái¹³ hí³ hleh³² Sí¹mu²¹ hí³, hí³ tí² juáh²³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² ní² dá² lín³ jan² dió³² cú² juenh² bíh¹.

¹¹ Jmí¹ tí² tanh² lín³² tsú² ta²¹ tsá²ñuh² hí³, quí¹ má²ngau³² jmái¹ bíh¹ hí³ tí² má²can² tsú² tsá²

hí³ cun³quionh³ tá¹³ tsá² hláinh¹. 12 Tí³la³ jmí¹ ca³taunh³ tsá² juú² jáun² ta²¹ jái¹³ hí³ ca³hléh³ jáun² Pí²liéi¹ né³, la³ cun³ jú¹ chú³² ca³tí²¹ he³ lánh³ lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², jí³ jái¹³ hí³ ca³tín¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo ní² siáh³, tsá²mi³ tsá²ñuh² bíh¹ tsá² hí³ cáun³ jmái². 13 Ja³bí¹ ca³taunh³ Sí¹mu²¹ hí³ ta²¹ jái¹³ jáun², jmí¹jáun² cáun³ jmái² hí³ jáun² ca³ngí³ cu³lí²¹ quionh³ Pí²liéi¹; hí³ jáun² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsú² jmí¹ ca³jíe³ lí²¹ jí³ hua³jueh³² hí³ ca³jmú³ jáun² Pí²liéi¹.

14 Jmí¹ ca³lí³ ñi³² tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² tionh² já¹ juú² Jerusalén hí³ tsá² juú² Samaria má²ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³², jáun² ca³zen³ tsú² Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ jáun². 15 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsá² hí³ já¹ juú² Samaria, ca³liéinh³² Dió³² quioh²¹ tsá² má²taunh³² hí³ ta²¹, hí³ jáun² lí¹³ hen³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹. 16 Quí¹ jmí¹jáun², hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² jmí¹ má²ca³hi³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jí³²la³ tí³ jmí¹ má²cáun³ tsú² jmái² hí³ lin¹ hí³ má²hain²¹ tsú² tí³ con² Jesús Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí². 17 Jáun² Pé¹ quionh³ Juan² ca³ra³tsí³² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hí³ jáun² jmí¹jáun² hí³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ tsá² hí³. 18 Jmí¹ ca³jíe³ Sí¹mu²¹ hí³ cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ jmí¹ ca³ra³tsí³² tsú² jáun² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², jáun² ca³jen³ quie³, 19 hí³ ca³juáh³:

—Cué¹ náh² jná¹³ pí³ la³ ná¹quiánh¹ náh² ní², hí³ jáun² ja³bí¹ tsá² rá¹tsí³² jná¹³ uón³² ñí¹ quioh²¹ lí¹³ hen³ siáh³ Jmí²chí³ Chun¹.

20 Jáun² Pé¹ ca³záih³ Sí¹mu²¹ la³ lá²:

—Cuí¹ cha³hín³ quiéih³ hnú² jí³ la³ jí³ huen² nú² ní², qui¹ hnú² dá² lín²³ nú² hi³ lí¹³ lách¹³ cáun² hi³ lí¹ cue³² Dió³². 21 Tiá² ca³tín¹ cu³tí¹³ yáh³ hnú² ta²¹ lá², qui¹ tiá² má²chú³² yáh³ jmí¹ honh² hnú² ñí¹con² Dió³². 22 Tí¹ jéinh¹ dá² jmí¹ honh² ca³tí²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ cháunh²³ ní² honh²; ñí¹con² Dió³² dá² mí¹, ní² lí¹ jieh²¹ nú² neh²¹ tiá¹ jmu³ dá² Dió³² juenh² tsí³ hi³ ca³cháunh³ honh² hnú² la³ ní². 23 Qui¹ jlánh¹ ma³ lin¹ hnú² hi³ lí¹ hniá¹ nú² cáun² hi³ tiá² ca³tín¹ nú², jlánh¹ ma³ má²cá²taun³ tso³ honh² hnú².

24 Jáun² Sí¹mu²¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Lienh¹ tiá³ hnoh² Dió³² quion²¹ jná¹³ hi³ jáun² tiá² quiunh²¹ jná¹³ hí¹ cáun² hi³ má²lí²juah²¹ hnoh² ní².

25 Hi³ jáun² né³, jmí¹ má²lí²cué³² Pé¹ jú¹ tson² quioh²¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá² juú² jáun² jí³ hi³ má²lí²hléh³² tsú² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², jmí¹;jáun² ja³tanh²¹ tsú² tí³ já¹ juú² Jerusalén. Hú¹ jui³² jáun² né³ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² hliáun³ juú² pih²¹ juú² siún¹ hín¹³ tí³ hué³² Samaria jáun².

Jenh² Pí²lié¹ tsá² zian² hué³² Etiopía

26 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³juáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹con² Pí²lié¹ la³ lá²:

—Náu², cua³² jui³² ngau³ tí³ la³ quián³, jui³² ja³ juú² Jerusalén hi³ ngá¹³ hué³² quiéin² hi³ chau²¹ la³ tí³ juú² Gaza.

27 Jáun² ca³náu² Pí²liéi¹ hi³ ngau³. Hú¹ juí³² jáun² né³ ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² *tsá² tiéh³, tsá² zian² hué³² Etiopía; tsá² hí³ jmí¹ ho² jái¹³ hi³ jmu² hua³hí¹³ la³jí³² hi³ zioh² tsá²mi³ chín¹ hué³² Etiopía, tsá² téh²³ tsú² hí³ Candace. Tsá²ñuh² hi³ má²cuá¹jáunh²³ hi³ ñéi¹ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³².
 28 Ti³ má²cuá¹tsanh³² juú²co¹ bíh¹ tsá²ñuh² hí³ hi³ cuá¹tsi²¹ ñí¹ hmá²lih³² cuounh³² tsa³cuá¹ quioh²¹, ñí¹ jáun² jmí¹ cuá¹hi³² tsú² Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías tsá² jmí¹ lín³ hí³ *ti³² jē¹ Dió³².

29 Hi³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹ ca³záih³ Pí²liéi¹ la³ lá²:
 —Cuá²janh² ñí¹ cuá¹ja³² hmá²lih³² ó³².

30 Jáun² ngau³ Pí²liéi¹ cú²hé². Jmí¹ ca³janh²¹ tsú² jáun² tsá² hí³ ca³nái³² tsú² hi³ cuá¹hi³² tsá² hí³ Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías *ti³² jē¹ Dió³²; hi³ jáun² ca³ngáih³ dí²:

—¿Hí¹ ngi²³ hnú² hi³ ñí³hih³² nú² ní²?

31 Jáun² tsá²ñuh² hí³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³:

—¿He³ lánh³ rón³² ngi¹³ jná¹³ ní¹juáh³ tiá² hin² zian² yáh³ tsá² ma³ta²?

Jáun² ca³mí³ tsú² cáun² hi³ chú³² ñí¹con² Pí²liéi¹ hi³ hí³ hmá²lih³² jáun² hi³ cua³tsí¹ tsú² quionh³ dí².

32 Jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² hi³ jmí¹ cuá¹hi³² jáun² tsá² hí³ juáh³ la³ lá²:

La³jmí¹ jan² tsú² *já¹ziáh² ñí¹ tsa³jngih²,

la³ jáun² bíh¹ ca³jan³ tsú² tsá² hí³;

cu³tí³ tiá² ca³nia³ tsú² ho³ hi³ hléh³²,

la³jmí¹ tiá² hi³ jmu² já¹ziáh² míh¹ ní¹ má¹ca³zéin³² tsú².

33 Tsí¹juí³ bíh¹ tsú² ca³ta³zanh¹ jmí¹ tiá² ca³ma³re²
tsú² jáun² tso³ hi³ lí¹ ca³ta³can¹ tsú².

¿Hin² dá² jón²zih¹ jón²cho¹ tsú² lí¹³ hien³ tsú²?

Quí¹ cu³diá²jan² bíh¹ ca³yéin² tsú² ñí¹ hué²¹ lá².

34 Jáun² tsá² Etiopía hí³ ca³ngái³ ñí¹con² Pí²liéi¹,
hi³ ca³juáh³:

—¿Tiá¹ jmúh¹³ hnú² tiá³ hi³ chú³² hi³ híeh¹ nú²
jná¹³ ní¹juáh³ hin² ca³tin¹ hi³ hleh³² tí³² jē¹ Dió³² ñí¹
lá², hí¹ ca³tin¹ hnga² ho³ hi³ ca³tin¹ jan² tsá² siánh³
uá¹?

35 Jáun² Pí²liéi¹ ca³ma³liáu³² hi³ hie³² jái¹³ hi³
rá¹tioh³ ñí¹ Sí² ñí¹ má²lí²hí³² tsú² jáun², hi³ ca³híeh³
dí² tsú² jú¹ chú³² hi³ ca³tin¹ Jesús. 36 Jmí¹
má²cá²uóunh³² juí³² né³, ca³cha³táunh¹ tsú² cáun²
ñí¹ ná¹ho³ jmái², jáun² tsá² Etiopía hí³ ca³juáh³ la³
lá²:

—Jiah³, ñí¹ lá² ha²¹ jmái², ¿tiá¹ lí¹³ zón³² jná¹³
jmái² ñí¹ lá² juáh¹³?

37 [Jáun² Pí²liéi¹ ca³juáh³:

—Ní¹juáh³ táunh²³ hnú² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹
honh², jáun² lí¹³ bíh¹.

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hi³ Jon² Dió³² bíh¹ Jesús
Tsá² lín³ Cristo.]

38 Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ zih³² tsú²
hmá²lih³², jáun² ca³son² tsú² tá¹ gon³ hi³ ja³taunh²¹
ñí¹ ná¹ho³ jmái², ñí¹ jáun² né³ ca³zion³ Pí²liéi¹ tsá²
hí³ jmái². 39 Jmí¹ ca³huén² tsú² jáun² chu³ jmái²
né³, cu³diá²jan² bíh¹ ca³jau³ Jmí²chí³ Chun¹ quioh²¹
Pí²liéi¹, hi³ jáun² tiú²uú² ca³jien³² yáh³ tsá² Etiopía

hí³ Pí²liéi¹, tí³la³ má²hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tsú² ngah³
juú²co¹. ⁴⁰Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ca³jíe³ hi³ juú² Azoto la³
má²cá²chó³², hí³ jáun² ca³hléh³ dí² jú¹ chú³² quioh²¹
Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ca³nga², ca³la³
ñí¹ cá¹chó²¹ dí² já¹ juú² Cesarea.

9

Tí² jeinh³² jmí¹ tsí³ Saulo

(Hechos 22:6-16; 26:12-18; Gálatas 1:11-24)

¹ Tá¹la³ jáun² né³, la³ má²hle³² jáun² bíh¹ Saulo
jú¹ cáu² lín³² ca³tín¹ tsá² hain²¹ tí³ con² Tí³²
Juo¹³ dí², hí³ juáh³ dí² hí³ ma³tsan² la³jín³² tsá²
hí³. Hi³ jáun² ca³ñí¹lien¹³ tsú² tsá² cuá¹lín³
mí²tsá² hien¹, ² hí³ ca³ñí¹mí² tsú² cáun² sí² hí³
jmu² héih³² hí³ lí¹³ tsó³² dí² cuáh³² quioh²¹ tsá²
*judíos táun³ já¹ juú² Damasco, hí³ hnah¹³ dí²
tsá²mí³ tsá²ñuh² tsá² má²tiáun¹ jui³² quioh²¹ Jesús.
Jmí¹ hnió³ dí² tsa³quian³ tsá² hí³ hí³ tson³, hí³
tsa³tionh³ dí² hñu³mí¹ñí² tí³ já¹ juú² Jerusalén.
³ Tí³la³ tá¹la³ hí¹hún¹ jáun² Saulo hí³ jui³² Damasco
má¹ná¹, cu³diá²jan² jmí¹ táin³ tsú² cáun² joh¹ hí³
ja³ hñu³mí³cuú² jmí¹ má²ñí¹chau²¹ tsú² juú² jáun².
⁴ Jmí¹ jáun² ca³tánh³ Saulo cu³hna²¹ jáh³ joh¹, jáun²
ca³nái³² ho³ tsáu² hí³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Saulo, Saulo, ¿he³ láih³² jmuh³² hnú² hian²
honh² ñí¹con² jná¹³?

⁵ Jáun² Saulo ca³ngái³:

—¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Tí³²?

Jáun² Tí³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Jná¹³ bíh¹ la³² Jesús, Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². [Lí¹ jmuh³² hla^{ih}³ quián¹³ huen² bíh¹ hnú², la³jmí¹ jmu² jáh³ cui²³ jah³² ní¹ má¹ca³hinh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh².

⁶ Jáun² Saulo ca³juénh², hi³ jáun² ta³ má²juán²³ lín³² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ bí¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³?

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:]

—Náu², cua³² tí³ já¹ juú² ó³², ñí¹ ní² bíh¹ juáh³ tsú² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².

⁷ Jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Saulo ca³juénh² lín³², qui¹hliá² ca³nái³² tsú² hí³ ñí¹hle²¹ tsáu², tí³la³ tiá² hin² cá²jnia³ yáh³ jéinh³² tsú². ⁸ Jáun² Saulo ca³náu² hí³ jmí¹ rón²¹ hué³², tí³la³ jmí¹ ca³niá³ jáun² ñí¹ tsú² né³, cun³ tiú²uú² cá²jnia³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ bíh¹ jéinh³² tsú². Jáun² ca³zanh³ bíh¹ tsú² cuo² Saulo hí³ ca³ñí¹jan² dí² tí³ já¹ juú² Damasco. ⁹ Ñí¹ jáun² ca³cuá³ hni³² jmái¹ hí³ cuá¹te³ ñí¹, hí¹ cu³ hu²¹ ho³ má³² tiá² ca³cúh², hí³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ jmái² tiá² ca³hinh³ siáh³.

¹⁰ Já¹ juú² Damasco jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² hen² tí³ con² Jesús, tsá² hí³ jmái² Ananías. Tsá² hí³ ca³jnia³ Tí³² Juo¹³ dí² jéinh³², hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Ananías!

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Lá² bí¹ zenh² jná¹³ Tí³².

¹¹ Jáun² Tí³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Náu², cua³² tí³ ja¹ hñú³ jmái² Juí³² Cú²tso², jáun² cuá¹ngah³ nú² hñú¹³ Judas ní¹juáh³ hí³ cuá³ Saulo

tsá² ja³ juú² Tarso. Sá¹ ní² jie³, tsá² hí³ cuá¹ liéinh³²
 Dió³², ¹² hi³ má² cá² jnia³ jéinh³² jan² tsá² ñuh² jmáí²
 Ananías, hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ cuá³ tsú² hi³ lí² ra³ tsi³² cuo²
 ñí¹ quioh²¹ dí², hi³ jáun² la¹³ siáh³ mí¹ ñí¹ dí².

¹³ Jmí¹ ca³ náí³² Ananías jáí¹³ jáun² né³, ca³ juáh³:

—Hnú² Ti³², juóun³² tsá² má² ca³ záí³ jná¹³ hi³
 ca³ tin¹ tsá² ñuh² hi³, la³ cun³ la³ jí³² hi³ hlah³
 hi³ má² ca³ jmú³ tsú² ñí¹ con² tsá² joh² hnú², tsá²
 zian² já¹ juú² Jerusalén. ¹⁴ Hi³ jáun² já¹ juú²
 lá² má² cuán² tsú² cun³ quionh³ héih³² quioh²¹ tsá²
 ná¹ lín³ mi³ jmú³, hi³ jan³ tsú² tson³ ca³ la³ jín³² tsá²
 ná¹ má² quien² hnú².

¹⁵ Ti³ la³ Ti³² Juo¹³ dí² ca³ záih³ Ananías la³ lá²:

—Hnú² dá² cáun² cua³², quí¹ tsá² má² cá² quiánh³²
 bíh¹ jná¹³ hi³ hi³ hléh³² ca³ tin¹ jná¹³ ñí¹ con²
 *tsá² cá² jo²¹ la³ má² quionh³ tsá² ná¹ chín¹ ja¹ quioh²¹
 tsú², jí³ ñí¹ con² tsá² *Israel ní² siáh³. ¹⁶ Jná¹³ bíh¹
 hie¹ tsú² ha³ la³ cónh³ tí³ hi³ ma³ tso² tsi³ hi³ ca³ tin¹
 jná¹³.

¹⁷ Jmí¹ jáun² ngau³ Ananías hñú³ ñí¹ jmí¹ cuá³
 Saulo. Jmí¹ cá¹ chó²¹ jáun² tsú², hi³ ñéih³ hi³
 ca³ ra³ tsi³² cuo² ñí¹ quioh²¹ Saulo, hi³ ca³ juáh³ la³
 lá²:

—Hnú² reh² Saulo, Jesús Ti³² Juo¹³ dí², Tsá²
 ca³ jnia³ jen³ hnú² hú¹ juí³² ñí¹ jmí¹ hí¹ ñéih³², Tsá²
 hí³ lí² ze³ jná¹³ ñí¹ lá² quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ la¹³
 mí¹ máh¹ hnú², jí³ hi³ jáun² lí¹³ conh²¹ siáh³ Jmí² chí³
 Chun¹ hñu³ honh² hnú².

¹⁸ La³ cun³ jmí¹ jáun² ca³ súh³² hi³ jmí¹ hí¹ jnáí²³
 coh³ hu³² mí¹ ñí¹ tsú², hi³ jniá³ la³ jmí¹ jniá³ zí¹³,

jmí¹ jáun² ca³li³ jie³² tsú² siáh³ re². Jáun² ca³náu² Saulo hi³ ngau³ hi³ ca³ñí¹ zion¹³ jmái². 19 Jmí¹ li²¹ jáun² ca³jmú³ má³² hi³ jáun² ca³joh¹³ siáh³ pí³, jáun² ca³cuá³ tsú² cu³tiá³ quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús zian² juú² Damasco jáun².

Saulo hleh³² jú¹ chú³² já¹ juú² Damasco

20 Jáun² Saulo ca³ma³liáu³² hi³ hleh³² jái¹³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos táun³ já¹ juú² Damasco hi³ la³ Jon² Dió³² bíh¹ Jesús. 21 Ca³la³ jín³² bíh¹ tsá² jmí¹ ná¹ náí³² ca³ja³ cáun² tsí³, hi³ ca³ngáih³ tsá² ján² tsá² ján²:

—¿Haun¹³ juáh¹³ tsá²ñuh² ní² hí³ jlánh¹ chí¹ñí¹ jmí¹ jmu² hian² tsí³ ñí¹ con² tsá² ná¹ má² quien² Jesús zian² tí³ já¹ juú² Jerusalén dúh¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ tsá² ní² hí³ cuan³ ñí¹ lá² hi³ jmí¹ hnió³ can³ tsáu² hi³ hñe² hi³ tsa³jan² dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ lín³ mi³ jmú³?

22 Tí³la³ Saulo tí³ lí³ mí¹ ca³li³ hliáu³ bíh¹ pí³ quioh²¹ hi³ hléh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ ca³híe³ tsú² re² lín³² hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo, jáun² lí¹ lín¹ bíh¹ tsá² judíos zian² juú² Damasco.

Liáu²³ Saulo ñí¹ con² tsá² judíos

23 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² ca³ma³ cán³ tsá² judíos, hi³ jmí¹ hnió³ jngih³ Saulo, 24 tí³la³ Saulo ca³li³ ñí³² bíh¹ hi³ jáun². La³ huá² la³ jma² bíh¹ jmí¹ má² tsá² tan³ tsú² Saulo ho³ hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú² hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jngih³. 25 Tí³la³ tsá² má² hain²¹ hí³ tí³ con² Saulo né³, ca³che² cáun² já¹ niéi², hi³ ca³ sión³² tsú² jui³² tsoh² hiah³² cun³ quionh³ cáun² mí² tá² hi³ ca³ di³ chí³ tsú² hñe¹³.

Tsau³² Saulo já¹ juú² Jerusalén

26 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ngah³ siáh³ Saulo tí³ já¹ juú² Jerusalén. Jmí¹ cá¹chánh²¹ tsú² jáun² né³, jmí¹ hnió³ ma³jéinh³ tsá² reh², tí³la³ la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ juénh², qui¹ tiá² jmí¹ taunh³² yáh³ tsú² ta²¹ hí³ Saulo má²hen² tí³ con² Jesús. 27 Tí³la³ Bernabé ca³ñí¹jan² Saulo ñí¹ jmí¹ tionh¹ *tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³², hí³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ ha³ lánh³ ca³quiúnh³² Saulo jmí¹ ca³jien³² Jesús tá¹la³ jmí¹ hí¹hún¹ jáun² jui³², jí³ ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ Jesús ñí¹con² tsú²; hí³ ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ tsú² jái¹³ hí³ ca³tin¹ Jesús já¹ juú² Damasco, ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh². 28 Jáun² ca³ta³cua¹³ Saulo já¹ juú² Jerusalén, hí³ jáun² ca³ñi³táunh¹ cu³tsa³² quionh³ tsá² reh² hí³, hí³ ca³hléh³ tsú² siáh³ ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² hí³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí². 29 Já³bí¹ ca³quiu³ ca³táinh³ tsú² siáh³ jái¹³ quionh³ tsá² judíos tsá² hleh³² jú¹jma² *griego, tí³la³ tsá² hí³ dá² jmí¹ hnió³ jngih³ bíh¹ Saulo. 30 Jmí¹ ca³li³ ñi³² tsá² reh² hí³ ní² né³, ca³ñí¹jon¹³ tsú² Saulo tí³ juú² Cesarea, hí³ cuá³ ñí¹ jáun² né³ ca³chánh³² tí³ já¹ juú² Tarso.

31 Jáun² jmí¹jáun² ca³ta³no¹ tie³ quioh²¹ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² tí³ hué¹³ Judea, Galilea, jí³ Samaria ní² siáh³. Hí³ jáun² né³, tí³ lí³mí¹ ca³li³ pin³ bíh¹ tsí³ tsá² hí³, hí³ ca³ma³zian² tsú² la³ má²zian² jáun² hí³ tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hí³ ca³juóun³ tsú² siáh³ cun³quionh³ hí³ ca³ma³hau³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹.

Jmí¹ lain²¹ Eneas

³² Hi³ jáun² né³, tá¹la³ ngi³² jáun² Pé¹ ñí¹ hliáun³ hi³ tsá²jien³ tsá² má²joh¹ Dió³², jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³ ca³ñí¹jien¹³ tsú² tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² la³ tí³ juú² Lida. ³³ Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³chó³² tsú² ñí¹ rón²¹ jan² tsá²ñuh² jmái² Eneas, tsá² hí³ jmí¹ hma² hi³ ca³quiú² ñí¹ jen³ jña³ mii². ³⁴ Jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Eneas, Jesucristo jmu³ hi³ lan¹³ hnú². ¡Náu², chá¹ re² ñí¹ jmí¹ rón²¹ nú²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³náu² tsá² hí³. ³⁵ Jáun² la³jín³² bíh¹ tsá² zian² juú² Lida jí³ tsá² zian² juú² Sarón ca³jien³² tsá² jmí¹ hma² hí³, jmí¹jáun² ca³hán³² tsú² tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí².

Ca³jenh¹³ mí¹ Dorcas

³⁶ Jmí¹jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²mi³ tsá² má²hen² tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Jope. Tsá² hí³ jmí¹ jmái² Tabita, tí³la³ jú¹ *griego né³ juáh³ tsú² Dorcas. Tsá²mi³ hí³ jlánh¹ ca³jmú³ hi³ chú³² ñí¹con² tsá² tia³mii², hí³ ca³ma³hon³ tsú² tsáu². ³⁷ Jmái¹ jáun² ca³lí³ tsáun¹ tsá²mi³ hí³ hi³ ca³jun³. Jmí¹ má²lí²sin² tsú² jáun² hla¹ hí³ ca³ñí¹quion¹³ tsú² ñí¹ má²tenh³ tsin¹ hñú³. ³⁸ Juú² Jope jáun² né³ jmí¹ háí³² má²janh² quionh³ juú² Lida ñí¹ jmí¹ cuá³ Pé¹, jáun² jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsá² reh² zian² Jope hí³ la³ cuá³ Pé¹ já¹ juú² Lida, jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsáu² hí³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Ma³tsáu¹³ ta³né³² já¹ juú² Jope.

39 Jáun² la³jui³² ngau³ bíh¹ Pé¹ quionh³ tsá² hí³. Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², tá²chi²¹ ca³ñí¹jan² dí² Pé¹ chi³cuú² ñí¹ rón²¹ hla¹ hí³. Jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ rón²¹ hla¹ né³, ca³cuú² ca³ngih³² la³jín³² tsá²mi³ hnái³ jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² cu³héin¹ Pé¹, hi³ ca³la³ hi³ ho² hi³ jngih² ca³híeh³ Pé¹ la³jí³² ñí¹ hmih³² hi³ ca³jmú³ hla¹ hí³ jmí¹ zian². 40 Jmí¹jáun² né³ ca³huen³ Pé¹ tí³ cheih³² la³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³, jáun² ca³di³jñí³² hnga² hi³ ca³liéinh³² Dió³². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jien³² dí² hla¹ hí³ hi³ ca³záih³ dí² la³lá².
—Tabita, ¡náu²!

Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³tau² hla¹ hí³ ñí¹. Jmí¹ ca³jien³² tsú² jáun² Pé¹ né³, ca³jmú³ cuá¹tón²¹ ñí¹ jen³. 41 Jáun² ca³zanh³ Pé¹ cuo² Tabita hi³ ca³zion³ dí². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ tsá² má²joh¹ Dió³² jí³ tsá²mi³ hnái³ hí³, jáun² ca³hien³ tsú² Tabita ñí¹con² tsá² hí³ hi³ má²ca³jenh¹³. 42 Jáun² la³jín³² tsá² zian² juú² Jope ca³lí³ ñí³² hi³ lí³ la³ jáun², jmí¹jáun² juóun³² tsáu² ca³tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí². 43 Hi³ jáun² ué³ jmái¹ bíh¹ ca³cuá³ Pé¹ já¹ juú² jáun² hñú¹³ tsá² jmái² Sí¹mu²¹, tsá² má²chú³² láu².

10

Pé¹ liéinh³² Cornelio

1 Jáun² né³, já¹ juú² Cesarea jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² jmái² Cornelio, tsá² jmí¹ lín³ hliáu³ tsá² chín¹ cu³ nió³ hi³ téh²³ tsú² Italiano, cu³ nió³ jáun² tín³ hña³láun³ hliáu³. 2 Tsá²ñuh² hí³ jmí¹ má²má²tí³² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ jáun²

tsá² *judíos, hi³ jmí¹ má²zian² hi³ ca³tin¹ Dió³², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² hñú¹³. Ja³bí¹ ca³ma³hon³ tsú² tsá² judíos tia³mii² hliáun³ quie³; hi³ jmí¹ má²liéinh³² tsú² siáh³ Dió³² la³jí³² jmái¹. 3 Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ cun³ la³ nio¹ hni³² tí³ ca³hláu³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jéinh³² tsú², hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ jmí¹ cuá³ tsú², hi³ ca³juáh³:

—¡Cornelio!

4 Jmí¹ ca³jién³² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ta³ má²juéinh² lín³² bíh¹ tsú² ca³juáh³:

—¿He³ jmí¹ hnáuh² hnú² tí³²?

Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³:

—Má²ca³nái³² bíh¹ Dió³² jái¹³ hi³ lienh¹ hnú², hi³ má²cuá¹nióh²¹ siáh³ Dió³² cu³lí²¹ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³ma³hon¹ hnú² tsá² tia³mii². 5 Jáun² né³, zen² tsáu² ca³la³ tí³ juú² Jope hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹. 6 [Jáun² Pé¹ hí³ zái³² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².] Ja³bí¹ Sí¹mu²¹ jmái² tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu²; hñú¹³ tsá² hí³ né³ zeh² ñí¹ lí³ can³² jmí²miih²¹.

7 Jmí¹ má²ngah³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² má²lí²juónh³ tsú² hí³ quionh³ né³, ca³teh³ tsú² gon³ tsá² quian²¹, cónh³í¹ jan² hliáu³ tsá² má²zian² hi³ ca³tin¹ Dió³² siáh³, tsá² cuá¹chan¹ hi³ tiú² niuh²³ tsú² má²ta²¹. 8 Tsá² hí³ ca³záih³ tsú² la³jí³² hi³ má²lí²jíe³, jmí¹ lí²¹ jáun² ca³zen³ dí² tí³ já¹ juú² Jope.

9 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun², tá¹la³ jmí¹ hí¹tiáunh¹ tsá² hí³ jui³² hi³ má²ja³quián³ chá¹táunh¹ já¹ juú² Jope, míh¹ tiá² cun³ chí³hiú² jmí¹ ca³uú³ Pé¹ tsáih³ hñú³ hi³ ca³ñí¹lien¹³ Dió³². 10 Jmí¹ má²ñí¹cuóunh²¹ lín³²

bíh¹ tsú²; jáun² tá¹la³ jmí¹ ná¹má²chú³² tsú² má³²
 hi³ cuh³ tsú² né³, zia³² cáun² hi³ ca³jnia³ jéinh³²
 tsú² cu³diá²jan², **11** hi³ ca³jíe³ tsú² hi³ má²há²na²¹
 hñu³mi³cuú² hi³ cuá¹so²³ cáun² hmih³² pa²¹ hi³
 ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ cuá¹so²³ la³ ti³
 hué³². **12** Hñu³ hmih³² jáun² né³ jmí¹ tiáunh¹ ca³la³
 jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, jáh³ hláinh¹ ji³
 jáh³ tsi²¹ pi¹³ ní² siáh³. **13** Jmí¹jáun² ca³nái³² tsú²
 cáun² jái¹³ hi³ ñí¹juah²¹ tsáu² la³ lá²:

—Náu² Pé¹, jngih³² jáh³ ní² cunh³².

14 Ti³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³:

—Ján¹han²¹ Ti³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²cá²cúnh³²
 jná¹³ jáh³ hláih¹ jáh³ hon² la³ ní², jáh³ tiá² jin².

15 Jáun² mah¹ jáun² né³ ñí¹ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Li³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³ji² Dió³² tiú²uú²
 hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlah³.

16 Hnaih³² jéin³² li³ la³ jáun², jmí¹ li²¹ jáun²
 ca³zauh² siáh³ hmih³² jáun² hñu³mi³cuú². **17** Hi³
 jáun² tá¹la³ cuá¹hnauh² Pé¹ tsí³ hi³ he³ hnió³ juáh³
 hi³ má²lí²jíe³ tsú² jáun², jáun² tsá² ca³zen³ hí³ Corne-
 lio cua³taunh²¹ ho³hñú¹³ hi³ hnauh² hñú¹³ Sí¹mu²¹;
18 tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ cuá³ jan² tsá² jmái² Sí¹mu²¹ ñí¹ lá², tsá²
 téh²³ tsú² siáh³ Pé¹?

19 Hi³ jáun² tá¹la³ jmí¹ cuá¹hnauh² jáun² Pé¹ tsí³ hi³
 he³ láih³² la³ jáun² lí²jíe³, jáun² Jmí²chí³ Chun¹ né³
 ca³juáh³ la³ lá²:

—Jiah³, gáun³ tsáu² má²cuá²taunh²¹ hi³ hnauh²
 hnú². **20** Náu², son², cuá² quiúnh¹ tsú². Ha³ lí² chá²

hliáun³ honh², qui¹ jná¹³ bíh¹ ca³zén³² tsá² hnauh² hnú² ní².

²¹ Hi³ jáun² Pé¹ ca³son² hi³ ja³ ñí¹ tionh¹ tsá² ca³zen³ hí³ Cornelio, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ tsá² hnauh²³ hnoh², ¿he³ ta²¹ ña³taunh²¹ náh²?

²² Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Jnoh¹ jau³ cha¹³ hliáu³ tsá² chín¹ tsá² jmái² Cornelio, jan² tsá² chun¹ tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³², ja³bí¹ tsá² judíos má²ná¹lín²³ hi³ chú³² tsí³ tsá² hí³. Qui¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³ ñí¹con² tsú² hi³ hniáuh³² zen³ tsú² tsá² ja³tié² hnú² hi³ jáun² ne³ tsú² jái¹³ hi³ juoh¹ hnú².

²³ Jáun² Pé¹ ca³teh³ tsá² hí³ tí³ ñéih³ hi³ ca³cuéh³ dí² cú² nie² hñú³. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ ngau³ dí² quionh³ tsá² hí³, ja³bí¹ ca³ñí¹táunh¹ siáh³ ma³ jan² tsá² reh² tsá² zian² juú² Jope jáun² quionh³ Pé¹.

²⁴ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ca³cha³táunh¹ tsú² jái¹ juú² Cesarea ñí¹ cuá¹jaun² Cornelio. Hí³ né³ jmí¹ má²lí²ngih³ jún¹ rainh²¹ hñú¹³ jí³ há²mei²¹ quioh²¹ ní² siáh³.

²⁵ Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Pé¹ ho³hñú¹³ quioh²¹ Cornelio né³, ca³di³jñí³² Cornelio ta³ ñí¹ Pé¹, hi³ jmí¹ hnió³ dí² ma³tsu³ ma³jónh³² Pé¹.

²⁶ Tí³la³ Pé¹ dá² ca³zion³ bíh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Náu², qui¹ tsá²mi³cuóun² la³ hnú² bíh¹ jná¹³.

²⁷ Tá¹la³ hí¹juónh²³ tsú² jáun² né³ taunh³ ñéih³; jáun² ñéih³ jáun² ca³jé³ tsú² hi³ ná¹ngih³² juóun³² tsáu². ²⁸ Hi³ jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³ liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos rá¹juáh³ hi³ tiá² hniáuh³² ná¹tson¹ tsá² judíos

ja¹ *tsá² cá² jo²¹, ja³ bí¹ tiá² hniáuh³² siáh³ tónh³² tsú² hñú¹³ tsú². Tĩ³ la³ Dió³² bíh¹ má² ca³ hie³ jná¹³ hi³ tiá² hniáuh³² juah²¹ jná¹³ hi³ tiá² chun¹ ho³ hi³ tiá² jin² li³ ua³ jan² tsá² mi³ cuóun² rainh²¹ dí². 29 Hi³ jáun² bíh¹ la³ jui³² ja³ jná¹³ jmí¹ ca³ ñí¹ tié² tsú², ha³ tiá² ca³ ma³ zian¹³ yáh³ jná¹³. Hi³ jáun² né³, hnó³² jná¹³ li³ ño¹ hi³ he³ ta²¹ ca³ tiéh² hnoh².

30 Jáun² Cornelio ca³ juáh³:

—Má² quiún³ jmái¹ míh¹ tiá² cun³ la³ nio¹ hni³², la³ cun³ la³ né³² hi³ jmí¹ [cuá¹ má² hien²¹ jná¹³ hi³] cuá¹ lienh¹ ná¹ Dió³² hñu³², jmí¹ jáun² ca³ jnia³ jan² tsá² ñuh² quih³² hmih³² zín³ lín³² jéin³² jná¹³. 31 Tsá² hí³ né³ ca³ juáh³: “Cornelio, Dió³² má² ca³ náí³² jáí¹³ hi³ lienh¹ hnú², jí³ hi³ má² cuá¹ nióh²¹ tsú² siáh³ cu³ li²¹ la³ jí³² hi³ chu²¹ hi³ má² ca³ jmuh³ hnú² ñí¹ con² tsá² tia³ mii². 32 Jáun² né³, hniáuh³² zen¹³ hnú² tsáu² hi³ tsa³ tieh¹ tsú² Sí¹ mu²¹ tsá² jmái² siáh³ Pé¹. Ja³ bí¹ Sí¹ mu²¹ jmái² siáh³ tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má² chú³² láu², tsá² hí³ zeh² hñú¹³ can³² jmí² miih²¹. [Ñí¹ má¹ cuán² tsú² ñí¹ lá² liéih³² tsú² hnú²].” 33 Hi³ jáun² la³ jui³² ca³ té³ jná¹³ hnú², hénh³ ma³ chú³² má² cuán² hnú² ñí¹ lá². Jáun² né³, ta³ né³² má² tiauh² dí² ñí¹ hó²¹ ñí¹ Dió³², hi³ jáun² ta³ né³² hnáu² jnoh¹ náí¹³ la³ jí³² jáí¹³ hi³ ca³ záí³ hnú² Tĩ³² Juo¹³ dí² hi³ ca³ ta¹ jnoh¹.

Pé¹ hleh³² jáí¹³ quioh²¹ Dió³² hñú¹³ Cornelio

34 Jáun² Pé¹ ca³ ma³ liáu³² hleh³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—Ta³ né³² má² ca³ ngi¹³ jná¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² la³ hnio³ cá² re² he² ca³ la³ jín³² tsáu². 35 Hi³ li³ ua³ jan² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹ máh³ bíh¹ la³ hen²

Dió³², ñí¹juáh³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ ti³² tsí³ Dió³², tsá² má²má²ti³² ñí¹con² Dió³². 36 Cun³quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo ca³liéh³² jnoh¹ Dió³², tsá² láí³ jnoh¹ jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ *Israel, hi³ ca³nga³ Dió³² jáí¹³ hi³ cun³quionh³ hnga² Jesús hí³ bíh¹ lí¹³ niau²¹ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³². Jesús hí³ bíh¹ lín³ Juo¹³ dí² la³ jáí³². 37 Má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² la³ cun³ hi³ lí³ jáun² tá¹ cáun² hué¹³ tsá² judíos, hi³ ca³lí³liau³ juú²co¹ tsá² hín¹³ ti³ Galilea jmí¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmái² tsáu² hi³ ca³hléh³ jáí¹³ quioh²¹ Dió³². 38 Má²ná¹ñíh¹ náh² siáh³ hi³ Dió³² ca³cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret, hi³ ja³bi¹ la³ jáun² ca³cué³ tsú² siáh³ pí³, hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ chú³² quioh²¹ tsáu², jí³ hi³ ca³jmah³ tsú² siáh³ tsá² jmí¹ tionh² jo³cuo² tsá² hláinh¹, quí¹ jmí¹ zenh² Dió³² quionh³ tsú². 39 Hi³ jnoh¹ né³ láí³ tsá² zih³² jú¹ tson² ca³ti²¹ la³jí³² hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús, la³ cun³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² tá¹ cáun² hué¹³ Judea jí³ já¹ juú² Jerusalén ní² siáh³. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³jngih³ tsú² Jesús hi³ ca³ton³ tsú² crei²¹. 40 Ti³la³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ñí¹ cá²hní² jmái¹ jáun², hi³ ca³cué³ Dió³² jáí¹³ hi³ lí¹³ jien¹ jnoh¹ tsú² siáh³. 41 Jun³juáh¹³ ca³jien³² la³jín³² tsáu² yáh³, ti³la³ ca³neh²¹ jmáh³la³ jnoh¹ bíh¹ tsá² ca³quianh³ Dió³² ca³la³ cun³ jmí¹tin², hi³ láí³ jnoh¹ tsá² cue³² jú¹ tson², jnoh¹ tsá² ca³jmú¹³ má³² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú² jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun². 42 Jesús hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² ñí¹con² tsáu², hi³ zih¹³ jnoh¹ siáh³ jú¹ tson² hi³ Dió³² ca³hión³² Jesús

hi³ lín¹³ Tsá² ra³ tsi³² héih³² ñí¹ con² tsá² zian² ji³ tsá² má² cá² tsan³ ní² siáh³. ⁴³ La³ jín³² bíh¹ tsá² ca³ lín³ hí³ *ti³² jē¹ Dió³² jmí¹ tin² ca³ juáh³ hi³ Dió³² chin¹³ tsí³ tsáu¹³ tsáu² ní¹ juáh³ tsá² tanh¹³ ta²¹ Jesús.

Hen² tsá² cá² jo²¹ Jmí² chí³ Chun¹

⁴⁴ Hi³ jáun² né³, tá¹ la³ jmí¹ dí¹ hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ cuan³ Jmí² chí³ Chun¹ ñí¹ con² la³ jín³² tsá² ná¹ náí³² hí³ jái¹³. ⁴⁵ Jáun² tsá² judíos tsá² tanh² ta²¹ Dió³², tsá² ca³ ñí¹ táunh¹ hí³ quionh³ Pé¹ né³, ca³ ja³ cáun² lín³² tsí³, quí¹ hliá² má² lí² cuen³ Dió³² uá² jai³² Jmí² chí³ Chun¹ ñí¹ con² tsá² cá² jo²¹ hí³; ⁴⁶ quí¹ hliá² ca³ náí³² tsú² hi³ tsá² cá² jo²¹ hí³ má² ná¹ hleh³² jú¹ jma² siáh³ hi³ má² ná¹ má² quien² Dió³². ⁴⁷ Jáun² Pé¹ ca³ záih³ tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnoh² lí¹³ juáh¹³ hi³ tiá² lí¹³ zón³² tsá² lá² jmái²?, quí¹ ti³ la³ má² lí² hen³ bíh¹ tsú² Jmí² chí³ Chun¹ la³ jmí¹ má² ca³ hen¹³ jnoh¹.

⁴⁸ Jáun² Pé¹ ca³ jmú³ héih³² hi³ zón³² tsá² hí³ jmái² hi³ lín¹ hi³ má² hain²¹ tsú² ti³ con² Jesús Tsá² lín³ Cristo. Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ záih³ tsú² Pé¹ hi³ chú³² cuá³² tun³ hni³² jmái¹ quionh³ dí².

11

Pé¹ cha³² ñí¹ con² tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén he³ lánh³ ca³ quiúnh³² dí²

¹ Jmí¹ jáun² la³ jín³² *ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² ji³ tsá² reh² hín¹³ ti³ Judea ní² siáh³ ca³ lí³ ñí³² hí³ ja³ bí¹ *tsá² cá² jo²¹ má² ca³ héi³ jái¹³ quioh²¹ Dió³².

² Hi³ jáun² jmí¹ cá¹ chánh²¹ Pé¹ já¹ juú² Jerusalén

né³, jlánh¹ ca³ziu³ ca³hie³ tsá² cu³ nió³ tsá² jlánh¹
 ná¹hēh³ chí¹ hi³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu²
 hná¹³ ñí¹ zian² tsá²cá²jo²¹, ní¹juáh³ tsá² má²má²tí³²
 ñí¹con² Dió³². ³Hi³ ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² Pé¹:

—¿He³ láih³² hnú² ca³ñí¹lien¹ tsá²cá²jo²¹, hi³
 ca³ñí¹cú¹ ñí¹hính¹³ nú² quiúnh¹?

⁴Jáun² Pé¹ ca³chá³ re² tso² ca³la³ jí³² hi³ lí³ la³
 cun³ jmí¹ la³ñí¹, hi³ ca³juáh³:

⁵—Tá¹la³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ já¹ juú² Jope hi³
 jmí¹ cuá¹lien¹ jná¹³ Dió³², jmí¹jáun² ca³jnia³ jéin³²
 jná¹³ cáun² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ hmih³² pa²¹ hi³
 ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ ja³ hñu³mi³cuú²
 hi³ cua³ la³ tí³ ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³. ⁶Jmí¹ cá¹jé²¹
 jná¹³ re² hi³ he³ tloh³ tí³ ñeh² hmih³² jáun², jáun²
 ca³jien¹ jná¹³ la³jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³,
 jáh³ ná², jáh³ hláinh¹, jí³ jáh³ tsi²¹ pí¹³ ní² siáh³.

⁷Hi³ jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² já¹³ hi³ ñí¹ca³juáh³
 tsú²: “Náu² Pé¹, jngih³² jáh³ ní², cunh³²”. ⁸Tí³la³
 jná¹³ né³ ca³ngái³²: “Já¹han²¹ Tí³², hí¹ cónh³ yáh³
 tiá² má²ca³cúnh³² jná¹³ jáh³ hláih¹ jáh³ hon² la³
 ní², jáh³ tiá² jin²”. ⁹Jáun² chí³cuú² ñí¹ca³hléh³ siáh³
 cónh³ hi³ ñí¹ca³juáh³: “Lí³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³ji²
 Dió³², tiú²uú² hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlaih³
 bíh¹”. ¹⁰Hnaih³² jéin³² lí³ la³ jáun²; jmí¹ lí²¹ jáun²
 né³ ca³zauh² siáh³ hñu³mi³cuú² ca³la³ jí³² hi³ jáun².

¹¹La³ cun³ jmí¹jáun² ca³cha³táunh¹ gáun³ tsá²ñuh²
 ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³ hi³ hnauh² dí² jná¹³, tsá² zéin¹
 tsá² zian² juú² Cesarea bíh¹ tsá² hí³. ¹²Jáun²
 Jmí²chí³ Chun¹ ca³jmú³ héih³² hi³ ñe¹ jná¹³ quiúnh¹
 tsá² hí³, hi³ ca³juáh³: “Ha³ lí² chá² hliáun³ ñéih³”

hoh²”. Ja³bí¹ ñí¹táunh¹ siáh³ tán¹ jñéi³ tsá² reh² dí² lá² quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá²ñuh². 13 Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³chá³ ñí¹con² jnoh¹ hi³ la³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñéih³ hñú¹³, hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Zen² tsáu² tí³ já¹ juú² Jope, cuí¹ cha³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹, 14 hi³ jáun² tsá² hí³ já³² hi³ ja³juah²¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ liáun³ hnú² quiúnh¹ nú² ca³la³ jín³² tsá² hñuh³²”. 15 Jmí¹ ca³ma³liau²¹ jná¹³ hi³ ca³hléh³ ñí¹con² tsú², jmí¹jáun² cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsú² la³jmí¹ cuan¹ ñí¹con² jnoh¹ jmí¹tin². 16 Jmí¹jáun² tsau³ tsin³² jná¹³ hi³ ca³juáh³ Tí³² Juo¹³ dí² la³ lá²: “Tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³, tí³la³ hnoh² dá² zón³² náh² jmái² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹”. 17 Né³² né³, ní¹juáh³ hnga² Dió³² la³ má²lí²cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ la³jmí¹ ca³cuen³ tsú² uá²jai³² ñí¹con² jnoh¹ jmí¹ ca³chá¹³ jnoh¹ cáun² tsí³ ñí¹con² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² né³, ¿hin² dá² tsánh² jná¹³ hi³ jáun² sa³ jná¹³ yáh³ tiá² cue¹ Dió³² jái¹³?

18 Hi³ jáun² jmí¹ ca³naí³² tsá² reh² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³tiánh³ tie³, hi³ ca³ma³quien² dí² Dió³², hi³ ca³juáh³:

—Né³² né³, ta³né³² má²lin¹ bíh¹ hi³ Dió³² la³ cue³² jái¹³ hi³ tí¹ jeinh²¹ jmí¹ tsí³ tsá²cá²jo²¹ uá²jai³², hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

Tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía

19 Hi³ jáun² né³, jmí¹ ca³jngih³ tsú² jáun² Tié³, ca³jmú³ tsú² siáh³ hian² tsí³ ñí¹con² tsá² reh² dí² ñí¹ hná¹ jáun². Jmí¹jáun² ca³háin³² ca³lá² tsá² reh² ma³ quin³², ma³ jan² já¹taunh²¹ tí³ hué³² Fenicia, ma³ jan² já¹taunh²¹ tí³ hué³² Chipre, hi³ ma³ jan² né³ já¹taunh²¹ tí³ juú² Antioquía. Juú² ñí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² bíh¹ tsú² ca³hléh³ siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo, tí³la³ ca³hléh³ tsú² ñí¹con² jmáh³la³ tsá² *judíos bíh¹ má¹ná¹. 20 Tí³la³ ma³ jan² tsá² reh² hí³, tsá² hué³² Chipre jí³ tsá² juú² Cirene, jmí¹ ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Antioquía ca³liéinh³² jí³ tsá²cá²jo²¹ zian² ñí¹ jáun², hi³ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí². 21 Tí³² Juo¹³ dí² hí³ jlánh¹ ca³cué³ pí³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² jlánh¹ juóun³² tsáu² ca³za³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

22 Jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén hi³ má²lí³² la³ jáun² ñí¹ jáun², jáun² ca³zen³ tsú² Bernabé la³ tí³ já¹ juú² Antioquía jáun². 23 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Bernabé ñí¹ jáun² né³, ca³jíe³ hi³ Dió³² má²ca³ja³ lín³² mií³ tsí³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² jlánh¹ ca³lí³ tsah³ tsú² jmí¹ ca³jíe³. Jmí¹jáun² ca³záih³ dí² tsá²hí³ hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tán¹ tsí³ hi³ tanh¹³ ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí². 24 Bernabé hi³ bí¹ jlánh¹ jmí¹ chu²¹ tsí³, jan² tsá² má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, tsá² má²taunh³² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³; la³ jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí².

25 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ja³bí¹ Bernabé ngau³ la³ tí³ juú² Tarso hi³ ca³ñí¹hniah² Saulo. 26 Jmí¹ tsanh²¹

tsú² jáun² Saulo né³, ca³jan³ dí² tí³ já¹ juú² Antioquía; ñí¹ jáun² ca³ñí¹tiánh² tsú² tá¹ cú² mií² quionh³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³², jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³tin² tsú² juóun³² lín³² tsáu². Tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí² ñí¹ jáun² bíh¹ tsá² la³ñí¹ hí³ ca³quian³ tsú² jmái² “tsá² má²lán¹³ Cristo”.

²⁷ Jmái¹ jáun² ca³huén² ma³ jan² *tí³² jē¹ Dió³² já¹ juú² Jerusalén hí³ ja³taunh²¹ la³ tí³ juú² Antioquía. ²⁸ Jan² tsá² hí³ tsá² jmái² Ágabo ca³náu² ja¹ tsá² reh² hí³ ca³hléh³ jái¹³ hí³ ca³cué³ Jmí² chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hí³ ca³juáh³:

—Chau²¹ jmái¹ hí³ lí³ zia³² ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² lá².

Hí³ jáun² jái¹³ jáun² né³ ca³lí³tí³ jmái¹ hí³ jmí¹ cuá¹lín³ Claudio *tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹. ²⁹ Jáun² tsá² má²hain²¹ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí² zian² já¹ juú² Antioquía ca³lín¹³ hí³ ma³hon³ ca³lá² quie³ tsá² reh² tsá² hín¹³ tí³ Judea, ha³ cónh³ quienh² cué³² bíh¹ tsú² ca³cuéh³ tsá² hí³. ³⁰ La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsá² hí³ hí³ ca³zen³ quie³ ñí¹con² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³². Bernabé ca³ñí¹can³² quie³ jáun² quionh³ Saulo.

12

Jngíh³ tsú² Jacobo; hí³ jnáí³² tsú² siáh³ Pé¹ hñu³mí¹ñí²

¹ Ja³bí¹ jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² re²¹ Herodes hí³ ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² ma³ jan² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³². ² Jáun² re²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hí³ jngíh³ tsú² Jacobo, tsá² má²ján³ rainh²¹ Juan², hí³ jmu³

tsú² cu³ ngá¹³ mí¹tái³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ lá¹ Ja-
cobo. ³Jmí¹ ca³jíe³ tsú² hi³ jlánh¹ tsah³ tsá² *judíos
hi³ jun³ Jacobo, jáun² Pé¹ siáh³ ca³ma³tson¹³ tsú².
Jmí¹jáun² jmu² tsá² judíos jmái¹ quioh²¹, hi³ cúh²
tsú² *hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³
jan². ⁴Jmí¹ má²lí²zianh³ tsú² jáun² Pé¹, ca³tanh² tsú²
hñu³mí¹ñí², hi³ ca³chan³ tsú² jo³cuo² quiún³ nió³
hliáu³; hi³ ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ hliáu³ hí³ né³,
ná¹lí³ ma³ quiun³ hliáu³, hi³ jmu³ hua³hí¹³ Pé¹ ma³
quin³² ma³ cu³ nió³ jáun². Jmí¹ hnió³ tsú² tsa³zinh²
Pé¹ ja¹ tsá² juú² ní¹ má¹cuoh³² jáun² *Jmí¹hien¹.
⁵Tí³la³ tá¹la³ cuá¹jnai³² jáun² Pé¹ hñu³mí¹ñí² né³,
tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ca³liéinh³² Dió³² la³ jonh³
jmí¹ tsí³ hi³ ca³tin¹ tsú².

Dió³² líón³² Pé¹ hñu³mí¹ñí²

⁶Ta³hua² jáun², ta³ ñeh² bíh¹ hi³ zinh³ re²¹
Herodes Pé¹ ja¹ tsá² juú², Pé¹ jmí¹ rá²cuóun¹ ja¹
quioh²¹ gon³ hliáu³. Tá¹ gon³ hliáu³ hí³ jmí¹
ná¹hmá²³ cá²den¹ná¹ cuo² quionh³ Pé¹, ja³bí¹ tí³
la³ cheih³² ñí¹ jmí¹ cuá¹hún¹ jáun² Pé¹ jmí¹ tionh¹
siáh³ cu³ nió³ hliáu³ hi³ jmí¹ ná¹jmu² hua³hí¹³.
⁷Cu³diá²jan² jmí¹ cá¹jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
hi³ ca³zen³ Dió³² ñí¹con² Pé¹, jmí¹jáun² tái³ joh¹ tá¹
cáun² ñeih³ hñu³mí¹ñí². Jáun² tsá² hí³ ca³hliéih³
cuo² cu³héin¹ Pé¹ hi³ ca³záih³ dí² Pé¹:

—¡Tia³jui³² náu²!

Jmí¹jáun² cáun² lí¹ ca³záih³ hmóu³² bíh¹
cá²den¹ná¹ cuo² Pé¹. ⁸Jáun² ca³juáh³ siáh³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² la³ lá²:

—¡Tia³jui³² hñeh³ láu² quián¹³ hi³ tiáuh¹ siáh³ láu² tanh¹!

Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ tsú² siáh³:

—¡Quih³² hmih³² cháu³ cuo² quián¹³, ña³² cu³hna³² jná¹³!

⁹ Jáun² ngau³ bíh¹ Pé¹ cu³hna²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², ta³ tiá² re² ñi³² tsú² hí¹ tson² hí¹ tiá² tson² dá² la³ cun³ hi³ lí²³ jáun², ja¹ cáun² hi³ lí¹ rá¹qui³² bíh¹ tsú² jmí¹ lín²³. ¹⁰ Ca³nga² bíh¹ tsú² ñí¹ la³ñí¹ jnai²¹ ñí¹ tionh¹ tsá² jmí¹ ná¹jmu² hua³hi¹³, ja³bí¹ ca³nga² bíh¹ tsú² siáh³ ñí¹ má²tun³ jnai²¹. Jmí¹ ca³ta³tonh¹ tsú² jáun² ñí¹ má²lí³ ho³jní¹³ cheih³² hñu³mí¹ñí², jáun² lí¹ cá¹niá³ hnga² bíh¹ ho³jní¹³ jáun². Jmí¹ ca³huén² tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, cáun² ja¹ hñú³ bíh¹ ca³ñi³táunh¹ tsú² cu³tsa³², jmí¹ lí²¹ jáun² ngah³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³².

¹¹ Jmí¹jáun² bíh¹ ca³lí³tsin² Pé¹, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Ta³né³² má²ño¹ jná¹³ hi³ Ti³² Juóu³² bíh¹ jná¹³ lí²zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ lí²liáu³² jná¹³ ca³tí²¹ la³jí³² hi³ jmí¹ hnió³ Herodes jmu³ ñí¹con² jná¹³ quionh³ tsá² judíos.

¹² Jmí¹ má²ca³lí³tsin² tsú² jáun² re² né³, ngau³ la³ tí³ hñú¹³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Juan² tsá² téh²³ tsú² siáh³ Marcos; ñí¹ jáun² jmí¹ ná¹ngih³² juóun³² lín³² tsá² jmí¹ ná¹liéinh³² Dió³². ¹³ Jáun² ñí¹ca³póh³ tsú² cuo² jnai²¹ hñú³, jmí¹jáun² ngau³ jan² mí¹míh¹ jmái² Rode hi³ ca³ñí¹jé¹³ ní¹juáh³ hin² póh²³ cuo². ¹⁴ Jmí¹ ca³lí³ cuoh² mí¹míh¹ hí³ ho³ Pé¹, tiá² la³jui³ ca³nia³ yáh³ hñú³, tí³ ñéih³ bíh¹ tí³ ngah³ hi³ má²hiún² lín³² tsí³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ hi³ Pé¹ bíh¹

la³ má²zenh² ho³hñú¹³. 15 Jáun² tsá² ná¹ngih³² hí³
ca³záih³ mí¹míh¹ la³ lá²:

—¡Já¹ tiá² ngo² nú²!

Ti³la³ mí¹míh¹ hí³ ca³ma³tson² lín³² bíh¹ jái¹³
quioh²¹ hí³ tson² bíh¹ Pé¹ zenh². Ti³la³ tsá² hí³ dá²
la³ má²juáh³ jáun² bíh¹:

—Jun³juáh¹³ Pé¹ yáh³ ni³², tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
zenh² cha¹³ bíh¹ tsú² ni³².

16 Ti³la³ la³ má²dí¹póh²³ jáun² bíh¹ Pé¹ cuo² jnai²¹
hñú³. Jmí¹ ca³nia³ tsú² jáun² hñú³ né³, ca³ja³cáun²
lín³² bíh¹ tsí³ tsú² jmí¹ ca³jien³² Pé¹. 17 Jáun² Pé¹
ca³jmú³ lin¹ quionh³ cuo² hí³ tiánh³ tsú² ta³máih³.
Jmí¹jáun² ca³záih³ dí² tsá² hí³ ha³ lánh³ má²lí²jmú³
Ti³² Juo¹³ hí³ má²lí²che² hñu³mí¹ñí². Jmí¹ lí²¹ jáun²
ca³záih³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Zéih³ tiá³ náh² Jacobo jí³ la³jín³² tsá² reh² hí³
la³ ní² bíh¹ ca³liáun³ jná¹³.

Jáun² Pé¹ ngau³ siáh³ cáun² ñí¹ siáh³.

18 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² jlánh¹ ca³juu³ ca³hlénh³
hliáu³, hí³ ca³juáh³:

—¿Né² dá² Pé¹?

19 Jáun² re²¹ Herodes hí³ ca³zen³ siáh³ hliáu³
hí³ tsa³hniah² Pé¹, ti³la³ tiá² ca³tsanh²¹ yáh³ tsú²
Pé¹. Jmí¹jáun² ca³ngái³ re²¹ ñí¹con² hliáu³ tsá²
jmí¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ Pé¹ he³ láih³² sa³ la³
ca³liáun³ tsú²; jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hí³
cu³tsa³² ma³tsan² tsú² cú²jueh³² hliáu³ hí³. Jmí¹jáun²
cua³han³ re²¹ Herodes hué¹³ Judea ñí¹ jmí¹ cuá³,
hí³ ngau³ hí³ já¹cuá² cu³tiá³ já¹ juú² Cesarea.

Jmí¹ jun¹ re²¹ Herodes

20 Hi³ jáun² né³, re²¹ Herodes hí³ jlánh¹ jmí¹ ná¹háun³ quionh³ tsá²juú² Tiro ji³ Sidón. Ti³la³ tsá² zian² tá¹ tun³ juú² jáun² né³ ca³jmú³ cá²hon³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Cesarea hi³ tsa³ma³tsan² hniéi² quioh²¹ quionh³ re²¹ hí³. La³ñí¹ tín² ca³juónh³ tsú² re² quionh³ Blasto bíh¹, jan² tsá² quien² lín³², tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹ hí³. Jáun² Blasto hí³ ca³mí³ ñí¹con² re²¹ hi³ ma³tsan² cú²jueh³² hniéi², qui¹hliá² hi³ hnió³ tsá² juú² jáun² hi³ ja³lia³² má³² hi³ zia³² hue³² ñí¹ hu²¹ cuo² re²¹ hí³. 21 Jáun² Herodes hi³ ca³tón³ cáun² jmái¹ hi³ lí¹³ ja³táunh¹ tsá² hí³. Jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ jáun² né³ cua³taunh²¹ tsá² hí³, jáun² ca³quih³ re²¹ hí³ hmih³² la³ cun³ hi³ qui³ quih³² jan² tsá² ho² ta²¹, jáun² ja³ hi³ ca³cuá³ ñí¹ hmá²si¹ quioh²¹ hi³ ca³hléh³. 22 Jmí¹ ca³nái³² tsú² jáun² já¹³ hi³ cuá¹hle³² re²¹, ca³tí³ ca³hóh³² la³jín³² hi³ ca³juáh³:

—¡Ho³ dió³² bíh¹ ní³² ná¹nai³² jnoh¹, jun³juáh¹³ ho³ tsáu² yáh³!

23 La³ cun³ jmí¹; jáun² né³ ca³lí³ tsáun¹ Herodes hí³ hi³ ca³jmú³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³zen³ Ti³² Juo¹³ dí², qui¹ hnga² re²¹ hí³ tiá² ca³ma³quien² Dió³². Hi³ jáun² ca³jau³ jáh¹ bíh¹ tsú² hi³ jun³.

24 Tá¹la³ jáun² né³, tí³ lí³mí¹ ñí¹ hliáun³ ca³ja³cuóun² bíh¹ ta²¹ quioh²¹ Dió³², qui¹ tí³ hlá² tí³ ní² bíh¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³².

25 Jmí¹ ca³lí³tín³ Bernabé má²ta²¹ quioh²¹ quionh³ Saulo já¹ juú² Jerusalén, ja³tanh²¹ siáh³ tí³ já¹ juú² Antioquía. Jmí¹ jáun² ca³jan³ tsú² Juan² tsá² téh²³ tsú² hí³ siáh³ Marcos.

13

*Bernabé quionh³ Saulo má²liáu³² hleh³² jái¹³
quioh²¹ Dió³²*

¹ Hi³ jáun² né³, ja¹ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú²
Antioquía jmí¹ ná¹tso¹ ma³ jan² *tí³² jē¹ Dió³² jí³
tí³² tsá² má²ta² jái¹³ quioh²¹ Dió³² ní² siáh³. Tsá²
hí³ jmí¹ jmái²: Bernabé, Sí¹mu²¹ tsá² jmí¹ téh²³
tsú² siáh³ Liáh², Lucio tsá² juú² Cirene, Saulo, jí³
la³ má²quionh³ Manaén, jan² tsá² cá²cuon³ cu³tsa³²
quionh³ Herodes tsá² lín³ ta²¹ ní¹con² tsá² hín¹³
tí³ Galilea. ² Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ tá¹la³
jmí¹ ná¹má²cú² má²háin³² tsú² Tí³² Juo¹³ dí² hí³
ná¹má²hien²¹, jmí¹jáun² ca³hléh³ Jmí²chí³ Chun¹ hí³
ca³juáh³:

—Cánh³ chan²¹ Bernabé ní² quionh³ Saulo hí³
ca³tín¹ jná¹³, quí¹ zia³² ta²¹ quion²¹ jná¹³ hí³
hniáuh³² jmu³ tsú².

³ Jáun² jmí¹ má²lí²liéinh³² tsú² Dió³² jí³ hí³
má²lí²ma³hien²¹ tsú² siáh³, jmí¹jáun² ca³ra³tsí³²
tsú² cuo² ní¹ quioh²¹ tsá² gon³ hí³, jmí¹ lí²¹ jáun²
ca³hah² dí² jái¹³.

*Tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² hleh³² jú¹ chú³² hué³²
Chipre*

⁴ Jmí¹jáun² ca³zen³ Jmí²chí³ Chun¹ Bernabé jí³
Saulo tí³ ní¹ uóunh³, jáun² ja³taunh²¹ tsú² tí³ juú²
Seleucia, ní¹ jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu²pa²¹ hí³
ca³tinh³ tsú² hué³² Chipre nio² chu³ jmái². ⁵ La³
cun³ jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² hué³² Chipre,
jáun² juú² Salamina ca³ma³liáu³² tsú² hleh³² jái¹³

quioh²¹ Dió³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos. Ja³bí¹ ñéi¹ Juan² quionh³ tsá² hí³ hi³ má²hon³ dí² tsá² hí³.

6 Jmí¹ ca³nga² tsú² tá¹ cáun² hué³² Chipre, jáun² ca³cha³táunh¹ juú² Pafos. Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá² judío tsá² hláinh¹ jmái² Barjesús. Tsá² hí³ né³ jmí¹ má²can² tsáu² hi³ juáh³ hi³ lín³ tí³² jē¹ Dió³². 7 Tsá² hláinh¹ hí³ jmí¹ má²hon³ tsá² ho² ta²¹ tsá² jmái² Sergio Paulo, jan² tsá² jlánh¹ zian² tsí³. Tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³teh³ Bernabé quionh³ Saulo, quí¹hliá² ca³lí³hnió³ tsú² ne³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². 8 Tí³la³ tsá² hláinh¹ hí³ né³ ca³qui³ ca³jna³ ñí¹con² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ hleh³² Bernabé quionh³ Saulo, quí¹hliá² tiá² jmí¹ hnió³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ hí³ tónh³² ta²¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³². Tsá² hláinh¹ hí³ jmí¹ jmái² siáh³ Elimas cun³quionh³ jú¹ *griego. 9 Hi³ jáun² Saulo, tsá² jmái² hí³ siáh³ Po¹, hí³ ca³jíe³ ca³la³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsá² hláinh¹ hí³, ca³la³ hi³ canh² lín³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

10 —iHnú² dá² jan² tsá² tí¹ jáin² bíh¹, jan² tsa³jái¹³ jon² tsá² hláinh¹ bíh¹ hnú², hi³ hon² nú² la³jí³² hi³ chu²¹! ¿He³ láih³² jlánh¹ chí¹ñí¹ jmuh³² nú² rá¹pí² rá¹tsáih²³ jui³² quioh²¹ Dió³²? 11 Ta³né³² né³, Tí³² Juo¹³ jnoh¹ ma³tsau¹³ hnú² hi³ lí¹³ ten³ nú², ué³ bíh¹ tiú²uú² jái¹³ hian³ hnú² hi³ jieh²¹ joh¹ hiú².

La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tái³ ñí¹ tsú² hi³ ta³zanh¹ já¹niéi². Jmí¹jáun² ca³hnah² tsú² jan² tsá² zánh³ cuo² hi³ jáu³². 12 Jmí¹ ca³jíe³ tsá² ho² ta²¹ hí³ lí³ la³ jáun² né³, ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³²,

quí¹hliá² ca³ja³cáun² tsí³ tsú² hi³ jlánh¹ pin³ jái¹³
 quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

*Po¹ tsó³² juú² Antioquía nio² hué³² Pisidia
 quionh³ Bernabé*

¹³ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³taunh³ siáh³ Po¹ quionh³
 tsá² quionh³ cáun² mu² pa²¹ juú² Pafos jáun², hi³
 ja³taunh²¹ tí³ ñí¹ nio¹ juú² Perge hué³² Panflia.
 Tí³la³ Juan² má¹ná¹, ca³jính³² bíh¹ ñí¹ jáun² hi³
 ngah³ tí³ já¹ juú² Jerusalén. ¹⁴ Jáun² gon³ bíh¹
 jéi³²í¹ tsá² hí³ ca³huén² ñí¹ jáun² hi³ já¹taunh²¹ siáh³
 tí³ ñí¹ nio¹ juú² Antioquía hué³² Pisidia. Jmá¹
 hi³ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², cáun² *jmá¹ nio² tie³
 bíh¹, hi³ jáun² Po¹ jí³ Bernabé ca³ñí¹táunh¹ cuáh³²
 quioh²¹ tsá² judíos; jáun² jmí¹ taunh²¹ tsú² ñéh³,
 ca³tiánh³ ñí¹ hmá². ¹⁵ Jmí¹ má²lí²hí³² tsáu² jái¹³
 tloh³ ñí¹ Sí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jí³ jái¹³ hi³
 tloh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lin³ tí³² jé¹ Dió³² ní²,
 jáun² tsá² chín¹ cuáh³² jáun² ca³záih³ Po¹ jí³ Bern-
 abé la³ lá²:

—Hnoh² reh², ní¹juáh³ zia³² cáun² jái¹³ hi³
 ma³hau³ hi³ niau²¹ tiá³ tsí³ dí² hi³ hnáuh² hnoh²
 juáh¹³ ñí¹con² jnoh¹, ta³né³² má²lí¹³ juáh¹³ hnoh².

¹⁶ Jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh², ca³háí³² cuo² hi³
 ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsú² ta³máih³, jáun² ca³juáh³:

—Hnoh² tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel jí³
 *tsá²cá²jó²¹ tsá² má²ma³tih²¹ náh² ñí¹con² Dió³²
 la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ jnoh¹ tsá² judíos, sá¹ní² niéi²
 náh². ¹⁷ Dió³² Juo¹³ tsá² Israel ca³quianh³ tsá²haun³²
 dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² jmí¹tin², hi³ ca³jmú³ Dió³² hi³
 ca³juóun³ lín³² tsá² Israel tá¹la³ jmí¹ tionh¹ tsú²

hué¹³ tsá² Egipto. Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³huen³ tsú² tsá² Israel hué³² jáun² cun³quionh³ pí³ hí³ cáu² hí³ jueh³² quioh²¹. 18 Hí³ jmí¹ ca³huen³ Dió³² tsá² hí³ hué³² jáun² né³, jmí¹jáun² ca³ma³jueh² lín³² bíh¹ tsú² tsi³ hí³ ca³tín¹ tsá² hí³ tán¹ tun³ló³² mii² hí³ ca³ñi³táunh¹ tsú² jáun² cuá¹ quiéin². 19 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³ma³tsan² Dió³² tsá² quiau³ nio³ juo³ tsá² jma² hí³ qui³ jmí¹ tionh¹ hué³² Canaán. Hí³ jáun² hué³² jáun² né³ ca³cué³ Dió³² quioh²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 20 Cun³ ñí¹ jí³lí³² hí³ lí³ jáun² né³, ca³chó³² quiún³ nio² hña³láu³ tsi²¹ tu³la³quia³ mii².

”Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² Israel cun³quionh³ tsá² ca³lín³ jue²¹, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáí¹ hí³ ca³lí³zian² Sá²mie²¹ hí³ lín³ siáh³ tí³² jē¹ Dió³². 21 Jmí¹jáun² tsá² Israel ca³mi³ jan² re²¹ ñí¹con² Dió³², jáun² Dió³² ca³cuen³ Saúl jon² Cis hí³ lín¹³ re²¹, jan² tsá² ñí¹ má²cuú¹ má²ñeh¹ quioh²¹ hla¹ Benjamín; jáun² tsá² hí³ ca³lín³ re²¹ tun³ló³² mii² ñí¹con² tsú². 22 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³che² Dió³² hí³ jmí¹ lín³ tsú² re²¹, jáun² Dá²vi²¹ ca³cuen³ siáh³ Dió³² hí³ lín¹³ re²¹ ñí¹con² tsá² Israel. Quí¹ jmí¹jáun² ca³juáh³ Dió³² la³ lá²: “Né³² má²tsanh²¹ jná¹³ Dá²vi²¹ jon² Isaí, jan² tsá² jlánh¹ tí³² tsin³² jná¹³, tsá² hí³ ma³tí³² la³jí³² jái¹³ hí³ juo¹³ jná¹³”. 23 Hí³ jáun² la³ cun³ lí³ jái¹³ hí³ ca³jmú³ jáun² Dió³² hí³ cuen³ jan² tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, tsá² líón³² tsá² Israel, hí³ jáun² bíh¹ má²ca³cuen³ Dió³² Jesús. 24 Jáun² né³, tá¹la³ tiá² má²hle³² Jesús jái¹³ quioh²¹ Dió³², hla¹ Juan² tsá² tí² zion² tsáu²

jmái² bíh¹ ca³hléh³ tín² la³ñí¹ ñí¹con² tsá² Israel tsá²co¹, hi³ ca³záh³ tsú² tsá² hí³ hi³ hniáuh³² tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ jí³ hi³ hniáuh³² zón³² tsú² siáh³ jmái². 25 Jmí¹ má²ñí¹táuh³ jáun² tá¹³ Juan² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²: “¿Hin² tsánh² jná¹³ hi³ lín²³ hnoh²? Jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ lín³ Tsá² ná¹hen² honh² náh² hí³. Má²ñí¹chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ já³² jan² Tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ jná¹³, quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lín³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ jmí¹ lí³ zaih²¹ jná¹³ láu² tsí³² ta³ Tsá² hí³”.

26 ”Hi³ jáun² né³, hnoh² reh², tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, jí³ hnoh² tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ná¹ma³tih²¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ ca³ta¹ la³jái³² bíh¹ dí² jái¹³ hi³ lí¹³ liáun³ tsú² lá². 27 Tsá² juú² Jerusalén jí³ la³jín³² tsá² ná¹chín¹, tiá² ca³lí³tsin² yáh³ hi³ hin² tsánh² Jesús, hi³ jáun² ca³jngih³ bíh¹ tsú². Hi³ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² la³ jáun² né³, ca³ma³tí³² máh³ tsú² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lin³ tí³² jë¹ Dió³² jmí¹tin², la³ cun³ jái¹³ hi³ ná¹hi³² tsú² jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ma³ cun³ jña³ jmái¹, jmái¹ hi³ tionh² tsú² tie³. 28 Jáun² uá¹jinh¹ tiá² ca³choh¹³ tsú² he³ ca³tí²¹ ma³ngí³ tsú² Jesús, tí³la³ ñí¹con² Pilato bíh¹ ca³mí³ tsá² hí³ jái¹³ hi³ jngih³ tsú² Jesús. 29 Jmí¹ má²lí²jmú³ tsú² la³jí³² la³ cun³ rón³² rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² né³, ca³sión³² tsú² hla¹ Jesús tsoh² crei²¹ hi³ ca³ñí¹hón²¹ tsú² hñu³ tá²hláu². 30 Tí³la³ Dió³² má¹ná¹ ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú². 31 Tsá² ca³ñí³táunh¹ hí³ quionh³ Jesús jmí¹tin², ca³la³ cun³ jmí¹ cuá¹han³ tsú² hue¹³ Galilea hi³ ca³la³ ñí¹

ca¹chó²¹ tsú² já¹ juú² Jerusalén, ñí¹con² tsá² hí³ bíh¹ ca³ma³jnia³² Jesús hliáun³ jéin³² jmí¹ má²ca³jenh¹³, hi³ jáun² tsá² hí³ cue³² jú¹ tson² ta³né³² ñí¹con² la³jái³² dí² tsá² Israel hi³ la³ jáun² lí³.

32 "Hi³ jáun² jnoh¹ siáh³ má²ná¹lieh¹ hnoh² jú¹ chú³² ca³tí²¹ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jmí¹tin² quionh³ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 33 Ñí¹con² jnoh¹ tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ bíh¹ tsá² hí³ ca³ma³tí³² Dió³² jái¹³ jáun² jmí¹ ca³jenh¹³ jáun² Jesús. La³ ní² bíh¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² Salmos ñí¹ hu²¹ Salmo ñí¹ má²tun³, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: "Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³, né³² má²lí²ma³jniau¹³ jná¹³ hnú² hi³ hnú² lín³ Jón³² jná¹³". 34 Hi³ ca³híe³ siáh³ Dió³² jái¹³ hi³ jenh¹³ Jesús, hi³ jáun² cun³ tiá² lí¹³ sánh³², jáun² zia³² cáun² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: "Cu³tí³ má¹he¹ má¹mieh¹³ bíh¹ jná¹³ hnoh² rón³² la³ cun³ lí³ jú¹ hien¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² quiúnh¹ hla¹ Dá²vi²¹". 35 Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ Sí² Salmos la³ lá²: "Jmí¹líh³ bíh¹ tiá² cuéh¹ hnú² jái¹³ hi³ sánh³² Tsá² chun¹ quian²¹ hnú²". 36 Hi³ jáun² né³, jmí¹ lí²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² hla¹ Dá²vi²¹ hí³ ñí¹con² tsá² jmí¹ zian² jmí¹jáun², ta²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³², jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí² la³jmí¹ ca³hón³² dí² dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú². Hi³ jáun² uá¹jinh¹ hla¹ Dá²vi²¹ hí³ né³ ca³cánh² bíh¹ jmí¹ lí²¹ jáun², 37 tí³la³ Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² hi³ jenh¹³ má¹ná¹, tiá² ca³cánh² yáh³. 38 Hi³ jáun² né³ reh², hnoh² hniáuh³² lí³ ñíh¹³ náh² hi³ cun³quionh³ Jesús hí³ bíh¹ zia³² uu³i³tso³, hi³ jáun² jnoh¹ ngái¹ jú¹ chú³² lá². 39 Quí¹ má²hia³jáun¹³ máh³ jmí¹ ná¹hen² honh² hnoh² hi³ lí³ chun¹ náh²

ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ liei²¹ hi³ hiauh³ jáun²
 hla¹ Moisés, ti³la³ liei²¹ jáun² né³, tiá² ca³li³ yáh³
 jmu³ la³ jáun². Ti³la³ ta³né³² má¹ná¹, li³ua³ jan²
 tsá² tanh² ta²¹ Jesús má²tá¹zanh¹ tsú² ta³ ñí¹ Dió³²
 la³juah²¹ dúh¹ hi³ tiá² tso³ ren² bíh¹. 40 Jáun²
 hua³hín¹³ hnoh², qui¹ ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ náh² la³
 cun³ lí³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá²
 ca³lin³ hí³ ti³² jē¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:

41 Hnoh² tsá² lí¹ cáuh²³ cú²nga¹ jú¹ tson²,

cuí¹ cha³cáun² honh² náh²,

hi³ má¹li³² jáun² né³ cuí¹ cha³hín³ náh² siáh³.

Qui¹ tá¹la³ zian² hnoh² ní² jmu¹ jná¹³ cáun² ta²¹
 jueh³²,

ta²¹ jáun² cun³ tiá² ta²¹ táunh¹³ hnoh² hi³ tson²,

uá¹ jáun² la³ jáun² li³ zian² tsá² ngáí³² jái¹³ jáun²
 ñí¹con² hnoh².

42 Jmí¹ cá¹táuh³ hi³ hleh³² jáun² Po¹, jáun²
 jmí¹:jáun² cua³han³ Po¹ cuáh³² quionh³ Bernabé.
 Jmí¹:jáun² ma³ jan² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáun² ca³te³
 tsú² hi³ ja³táunh¹ dí² siáh³ ñí¹ jña³ jmái¹ hi³ ja³hléh²
 siáh³ hná¹ jái¹³ jáun². 43 Jmí¹ ca³tsáun³ tsá² tiáunh¹
 hí³ cuáh³² né³, juóun³² bíh¹ tsá² judíos ji³ tsá²cá²jo²¹
 tsá² má²ca³hín¹³ jē¹ tsá² judíos ja³taunh²¹ cu³hna²¹
 Po¹ quionh³ Bernabé. Jáun² Po¹ ji³ Bernabé
 ca³záh³ tsá² hí³ hi³ má²hniáuh³² ñí³táunh¹ tsú²
 cáun² he² ñí¹, hi³ tiá² hniáuh³² chá³² tsú² ti³ có³²
 mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³².

44 Jmí¹ la³ má²jña³ jmái¹ jáun² né³, jmái¹ hi³
 tianh³² tsú² tie³, jmí¹:jáun² ca³ngih³² míh¹ tiá²
 la³jín³² tsá² juú² jáun² hi³ ca³li³hnió³ ne³ jái¹³ hi³

ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí². 45 Ti³la³ jmí¹ ca³je³ tsá² judíos
 hi³ má²ná¹ngih³² tsáu² juóun³² lín³² né³, ca³lí³ uóu³²
 tsí³, hi³ jáun² ca³qui³ ca³táinh³² dí² Po¹ jái¹³, hi³
 ca³tu³ ca³hión³² dí² siáh³. 46 Jmí¹jáun² tí³ jlánh¹ tiá³
 ca³niau²¹ bíh¹ tsí³ Po¹ quionh³ Bernabé, hi³ jáun²
 ca³záih³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh² bíh¹ jmí¹ ca³tin¹ náih¹³ tín² la³ñí¹ jái¹³
 lá² quioh²¹ Dió³². Ti³la³ cun³ñí¹ hi³ chín¹dí¹ hnoh²
 bíh¹ tiá² hnáuh² náih¹³, tí³ có³² bíh¹ má²lí²chá¹
 hnoh² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ ná¹lín²³ hnoh² hi³
 tiá² ca³tí²¹ hi³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹hi³nio²,
 jáun² cu³tsa³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³²
 má²tsá¹hléh¹³ jnoh¹ ta³né³². 47 Qui¹ la³ jáun² bíh¹
 héih³² ca³jmú³ Ti³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹con² jnoh¹, hi³
 ca³juáh³:

Hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lín¹³ nú² la³jmí¹ lí³ joh¹
 sí² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹,
 hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ ngái¹ nú² jái¹³ ñí¹con²
 tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ he³ lánh³ lí¹³
 liáun³ tsú².

48 Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá²cá²jo²¹ jái¹³ ní² né³,
 jlánh¹ ca³lí³ tsah³ hi³ ca³juáh³:

—He³ ma³ chú³² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

Jáun² la³jín³² tsá² má²ca³tin¹ hí³ hi³ lí¹³ zian²
 la³ cun³ jmí¹hi³nio² ca³taunh³ ta²¹. 49 Hi³ jáun² la³
 jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² ca³nái³² jái¹³ quioh²¹ Ti³²
 Juo¹³ dí² tá¹ cáun² hué³² jáun². 50 Ti³la³ tsá² judíos
 jlánh¹ ca³jmú³ hi³ ca³míh³ tsí³ tsá²mí³ tsá² ná¹quien²,
 tsá² jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹, jí³ tsá²ñuh²
 tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² ní², hi³ jáun² ca³jmú³ tsú²

hian² tsí³ ñí¹ con² Po¹ jí³ Bernabé, ca³ la³ ñí¹ ca³ huen³ dí² tsá² hí³ hué³² jáun². 51 Jmí¹ ca³ huén² tsá² hí³ cheih³² hué³² jáun² né³, ca³ juá³ láu² tloh³ ta³ hí³ ca³ súh³ tsú² hliáu² hí³ jmí¹ quian²¹, hí³ ca³ ma³ li²¹ tsú² hí³ tiú² uú² ca³ tin¹ jmu³ zian² hí³ ca³ tin¹ tsá² zian² ñí¹ jáun². Jmí¹ jáun² ja³ taunh²¹ tsú² tí³ juú² Iconio. 52 Tí³ la³ tsá² má² tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Antioquía jáun² jlánh¹ jmí¹ má² canh² Jmí² chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jí³ hí³ jlánh¹ jmí¹ má² hiún² tsí³ tsú² siáh³.

14

Po¹ jí³ Bernabé ja³ taunh²¹ juú² Iconio

1 Jáun² né³, jmí¹ cá¹ chó²¹ Po¹ quionh³ Bernabé la³ tí³ já¹ juú² Iconio jáun², jáun² taunh³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos zeh² ñí¹ jáun². Ñí¹ jáun² jlánh¹ re² ca³ hléh³ tsú² siáh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², hí³ jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³ taunh³ siáh³ ta²¹, tsá² judíos jí³ *tsá² cá² jo²¹ ní². 2 Tí³ la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³ taunh³ né³, ca³ ma³ can² bíh¹ tsá² cá² jo²¹, hí³ jáun² hlaih³ tloh³ tsí³ tsú² ca³ jien³² tsá² reh² dí². 3 Jáun² ue³ bíh¹ ca³ hléh³ tá¹ gon³ tsá² hí³ jái¹³ ca³ tí²¹ mií³ hí³ ja³² tsí³ Dió³² ñí¹ jáun², ca³ la³ hí¹ cú¹ pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ tsú². Hí³ jáun² Dió³² ca³ ma³ tson² jái¹³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³ cun³ quionh³ hí³ ca³ cuéh³ tsú² tsá² hí³ pí³ hí³ jmu³ hua³ jueh³² jí³ li²¹ ní² siáh³. 4 Jmí¹ jáun², ná¹ tsoh³ bíh¹ tsá² juú² jáun² lí³, cá² tsáun¹ tsú² ca³ háin³² tí³ con² tsá² judíos, tí³ la³ ñí¹ cá² tsáun¹ jáun² né³ ca³ háin³² tí³ con² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³². 5 Jmí¹ jáun²

tsá² cá² jo²¹ ca³ jmú³ cá² hon³ quionh³ tsá² judíos j³
 la³ má² quionh³ tsá² ná¹ ñí¹ juú² ní² siáh³, hi³ jmí¹
 hnió³ dí² jmúh³² tsá² hí³ hian² tsí³ hi³ qui³ jnah³ dí²
 quín¹. ⁶ Ti³ la³ jmí¹ ca³ lí³ ñi³² Po¹ quionh³ Bernabé
 hi³ hnió³ tsá² hí³ jmu³ la³ jáun² né³, jáun² la³ jui³²
 ca³ huén² tsú² hi³ ja³ taunh²¹ ti³ hué¹³ Licaonia ñí¹
 nio¹ juú² Listra j³ juú² Derbe, hi³ ca³ ñí¹ ñi³ táunh¹
 tsú² siáh³ ti³ hlá² ti³ ní² la³ cu³ la³ jéin³ jáun², ⁷ hi³
 ñí¹ hléh² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹ jáun².

Tsá² juú² Listra jnah²³ quín¹ Po¹

⁸ Já¹ juú² Listra jáun² né³ jmí¹ cuá³ jan² tsá²
 hliánh²; tsá² hí³ cun³ tiá² jmí¹ lí²³ ngí³², quí¹
 má² hliánh² la³ cun³ jmí¹ ca³ lí³ zian² bíh¹ tsú². ⁹ Tsá²
 hí³ jmí¹ cuá¹ ná³² jái¹³ hi³ hleh³² Po¹, jáun² Po¹
 ca³ jie³ chí¹ tiá³ ñí¹ ñí¹ tsú², hi³ jáun² jmí¹ ca³ lí³ tsin²
 Po¹ hi³ tsá² hí³ má² hu²¹ cáun² tsí³ hi³ jáun² lí¹³ lan¹³,
¹⁰ jáun² ca³ hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³ záih³ tsá² hí³:

—¡Náu²!

Jáun² tsá² hí³ la³ jui³² ca³ náu² ca³ la³ hi³ rú² háin²³,
 hi³ ca³ ma³ liáu³² hi³ ngí³². ¹¹ Jmí¹ ca³ jie³ tsá² juú² hí³
 hi³ ca³ jmú³ Po¹ la³ jáun², jáun² ca³ tí² ca³ hóh³² tsú²
 hi³ ca³ juáh³:

—¡Dió³² jniá³ la³ jmí¹ jniá³ tsáu² dá²
 má² cuá² táunh¹ ja¹ ñí¹ tiauh¹ jnoh¹!

¹² Jáun² Bernabé ca³ teh³ tsú² Zeus dió³² tsá²
 chín¹, hi³ Po¹ né³ ca³ teh³ tsú² Hermes, tsá²
 ñi³ quian²¹ jē¹ dió³², quí¹ Po¹ bíh¹ tsá² ca³ hléh³
 jái¹³. ¹³ Cuáh³² quioh²¹ dió³² téh²³ tsú² Zeus jmí¹
 zeh¹ ñí¹ má² tauh²¹ já¹ juú². Jáun² mí² tsáu² ca³ tin¹

dió³² tsá² láin¹ hí³ ca³can³ lí¹³ hí³ láí¹ jí³ cuá¹juí²
ní² siáh³ tí³ ñí¹ lí³ ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú², hí³
jmí¹ hnió³ tsú² jngih³ jáh³ hí³ hí³ ca³tin¹ tsá² gon³
hí³. 14 Tí³la³ jmí¹ ca³lí³tsin² Po¹ quionh³ Bernabé
hí³ né³bí¹ jngih³ tsú² jáh³ hí³ ca³tin¹ dí², jmí¹jáun²
ca³zen³ tsú² ha¹, hí³ la³juí³² taunh³ ja¹ tsáu² hí³
ca³hóh³² tiá³ hí³ juáh³:

15 —jHnoh² tsá² juú²! ¿He³ láih³² sa³ la³ ní² jmuh³²
hnoh²? Já² tsá²mi³cuóun² tsá² la³ hnoh² bíh¹ jnoh¹.
Já² ta²¹ jáun² yáh³ jau³ jnoh¹ hí³ ja³hléh¹³ jnoh¹
jáí¹³ hí³ hniáuh³² cháh¹³ hnoh² tí³ có³² hí³ tiá²
ta²¹ lí³ jmu³ ní², hí³ tí¹ jéinh¹ náh² jmí¹ honh² hí³
tanh¹³ náh² ta²¹ jan² Dió³² Tsá² juú²tsáun², Dió³²
Tsá² ca³jmú³ hí³ tá¹ cáun² la³ cu³ la³ juéh³ mi³cuú²
jí³ la³jí³² hí³ zia³² ní² siáh³. 16 Uá¹jinh¹ la³ jáun²,
Dió³² cáun² ca³cué³ jáí¹³ jmí¹tin² hí³ tsá² zian² ñí¹
hué²¹ lá² cáun² lí¹ jmu³ cun³ tin² tsí³, 17 tí³la³ cun³
jáun² ca³ma³lí²¹ bíh¹ Dió³² ha³ lánh³ lín³ cun³quionh³
la³jí³² hí³ chu²¹ hí³ jmu² la³ tí³ ta³né³². Quí¹ hí³ bíh¹
Tsá² zen² jmí³, hí³ jáun² lau³² re² hí³ cú² hí³ hính²³
tsáu², hí³ cue³² tsú² siáh³ la³jí³² hí³ lí²³ hí³ lí²hiún²
tsí³ tsáu².

18 Tí³la³ uá¹jinh¹ ca³juáh³ Po¹ quionh³ Bernabé
la³ ní² né³, cun³ jáun² tion³ cu³tí³ bíh¹ lí¹ lí²¹ hí³ tiá²
ca³jngih³ tsá² hí³ jáh³ ñí¹con² tsú².

19 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² né³ ca³cha³táunh¹ ma³ jan²
tsá² judíos ñí¹ jáun², tsá² zian² juú² Antioquía jí³
tsá² zian² juú² Iconio, hí³ ca³ñí¹ma³can² tsá² juú²
Listra hí³; jmí¹jáun² ca³quí² ca³jnah³ tsú² Po¹ quín¹.

Jmí¹ lĩ²¹ jáun² ca³cuóunh³² dí² siáh³ hué³² tsá²jũu³ hi³ ca³ñĩ¹tion¹³ dí² jenh³ juú², quí¹ jmí¹ lín²³ tsú² hi³ má²jun² bíh¹ Po¹. 20 Tĩ³la³ tá¹la³ má²tionh² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³² cu³ jéin³ ñĩ¹ rón²¹ Po¹ né³, cu³diá²jan² bíh¹ jmí¹ ca³náu² Po¹, jáun² ngah³ siáh³ tĩ³ já¹ juú² jáun². Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² já¹taunh²¹ tsú² siáh³ quionh³ Bernabé tĩ³ juú² Derbe.

21 Jmí¹ cá¹tsan³ hi³ hleh³² tsú² jú¹ chú³² já¹ juú² Derbe, ñĩ¹ jlánh¹ ca³juóun³ jáun² tsá² má²hain²¹ tĩ³ con² Tĩ³² Juo¹³ dí², jáun² ja³tanh²¹ tsú² siáh³ tĩ³ já¹ juú² Listra, hi³ tionh² ñĩ¹ jáun² já¹tanh²¹ tĩ³ juú² Iconio, hi³ tionh² Iconio jáun² né³ ca³cha³tánh¹ siáh³ tĩ³ já¹ juú² Antioquía. 22 Hi³ ca³ñĩ¹chá² tsú² tiá³ tsĩ³ tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² jáun², hi³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ hi³ hniáuh³² nio² cáun² tsĩ³ la³ má²nio² jáun². Hi³ ca³juáh³ tsú² siáh³ la³ lá²:

—Jnoh¹ tsá² tanh²³ dí² ta²¹ Dió³², cun³ ca³ta¹ bíh¹ dí² hi³ má¹tso¹ tsĩ³ ñeh² bíh¹ hi³ tsáuh¹³ dí² ñĩ¹ cuá¹quien² Dió³².

23 Ja³bí¹ ca³hión³² tsú² siáh³ tsá²daun³² tsá² tiánh³ ñĩ¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² cuáh³² jáun². Hi³ jáun² jmí¹ ca³ma³hien²¹ tsú² hi³ ca³liéinh³² tsú² siáh³ Dió³², ca³chan³ tsú² tsá² hí³ jo³cuo² Dió³², Dió³² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹.

Ngah³ Po¹ quionh³ Bernabé tĩ³ juú² Antioquía nio² hué³² Siria

24 Jáun² né³, jmí¹ ca³nga² tsú² jáun² hué³² Pisidia ca³cha³táunh¹ siáh³ hué³² Panfilia. 25 Hi³ jáun² jmí¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú²

Perge, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ já¹taunh²¹ siáh³ juú² jmái² Atalia. ²⁶ Hi³ jáun² ñí¹ jáun² taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ já¹tanh²¹ tí³ juú² Antioquía, juú² ñí¹ ca³liéinh³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² Dió³² jmí¹tin², hi³ ca³chan³ tsú² tsá² gon³ hí³ jo³cuo² Dió³², hi³ cú¹ má¹hé¹ má¹mieh² tsú² Dió³² hi³ jáun² lí¹³ jmu³ tsú² tá¹³ Dió³². Ta²¹ jáun² né³ cun³ ja¹ má²ca³táunh³ tsú², jáun² yáh³ má²já²tanh²¹ tsú² ñí¹ jáun². ²⁷ Jáun² jmí¹ má²ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² né³, ca³ngih³² la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía, jáun² Po¹ quionh³ Bernabé ca³chá³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hmóu³² dí², hi³ ha³ lánh³ ca³cué³ Dió³² já¹lí¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hi³ lí¹³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³². ²⁸ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ué³ bíh¹ ca³ta³cua¹³ Po¹ quionh³ Bernabé já¹ juú² jáun² quionh³ tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² tí³² Juo¹³ dí².

15

Cuú²ngih³² tsá² reh² já¹ juú² Jerusalén

¹ Jáun² né³, jmí¹jáun² ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá² hín¹³ tí³ Judea já¹ juú² Antioquía, hi³ ca³híeh³ tsú² tsá² reh² hí³, hi³ ca³juáh³:

—Tiá² lí¹³ liáun³ hnoh² ní¹juáh³ tiá² *já²tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² hnoh² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Moisés.

² Jáun² Po¹ quionh³ Bernabé jlánh¹ ca³qui³ ca³táinh³ já¹lí¹³ quionh³ tsá² hí³. Jmí¹jáun² ca³hión³² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Bernabé la³ má²quionh³ gon³ gáun³ tsá² reh² ñí¹ hná¹ jáun² siáh³, hi³ tsa³táunh¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén hi³ tsa³juonh³²

cú²jueh³² jái¹³ jáun² quionh³ *ti³² tsá² quian³² jē¹
 Dió³² la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³²
 ní² siáh³.

³ Tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² juú² Antioquía jáun²
 ca³zen³ tsá² hí³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Jerusalén.
 Jáun² hú¹ jui³² jáun² né³ ca³nga² tsú² hué¹³ tsá²
 hín¹³ ti³ Fenicia ji³ hué¹³ tsá² hín¹³ ti³ Samaria ní²
 siáh³. Jáun² ñí¹ jáun² ca³chá³ tsú² siáh³ ha³ lánh³
 rón³² má²cá²jéinh³² jmí¹ tsí³ *tsá²cá²jo²¹ ti³ ñí¹con²
 Dió³², jáun² tsá² reh² hí³ ca³li³ hiún² lín³² tsí³ jmí¹
 ca³nái³².

⁴ Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsá² hí³ já¹ juú² Jerusalén
 né³, ca³la³ hiún² lín³² tsí³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³²
 ca³hen³ tsá² hí³ ñí¹ jáun², quionh³ tsú² ti³² tsá²
 quian³² jē¹ Dió³² ji³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³²
 ní² siáh³; jáun² tsá² gon³ hí³ ca³chá³ la³ji³² hi³
 má²ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hmóu³² dí². ⁵ Tí³la³
 ma³ jan² tsá² *fariseos, tsá² má²hain²¹ ti³ con² Tí³²
 Juo¹³ dí², ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hniáuh³² bíh¹ tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹
 zian² tsá²cá²jo²¹, hi³ za¹³ dí² tsú² hi³ hniáuh³²
 ma³ti³² tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés.

⁶ Jmí¹jáun² ca³cuú² ca³ngih³² ti³² tsá² quian³² jē¹
 Dió³² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² hi³
 ca³juónh³ jái¹³ jáun². ⁷ Jmí¹ má²lí²juónh³ tsú² jáun²
 hliáun³ jái¹³ né³, Pé¹ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³
 lá²:

—Hnoh² reh², má²ná¹ñíh¹ náh² hi³ Dió³² ca³te³
 jná¹³ jmí¹tin² hi³ ca³tin¹ jná¹³ hléh¹³ jú¹ chú³²
 quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹, hi³ jáun² ca³li³
 tónh³² tsú² ta²¹ jmí¹ ca³nái³². ⁸ Hi³ jáun² Dió³² Tsá²

cuoh² he³ lánh³ lí³ tsí³ tsáu² ma³ quin³² ma³ jan³²
 ca³ma³li²¹ hi³ hnio³ tsá² hí³; qui¹ ca³cuen³ bíh¹ Dió³²
 Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ la³jmí¹ ca³cuen³ tsú²
 jáun² ñí¹con² jnoh¹ la³ jmí¹ ñí¹. ⁹ Hí¹ cú¹pih²¹ yáh³
 tiá² ca³jmú³ Dió³² hi³ siánh³ tsáu² jnoh¹ la³ cun³
 tsá² hí³; qui¹ cáun² ca³ma³ji² bíh¹ Dió³² tsí³ tsá²
 hí³ cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsí³ tsú². ¹⁰ Jáun²
 né³, ¿he³ lách³² hnáuh² náh² má¹mih¹³ tsí³ Dió³², hi³
 má²hnáuh² hnoh² cuéh¹ cáun² liá¹ héi² ñí¹con² tsá²
 reh² hí³? Qui¹ hí¹juáh³ jnoh¹ yáh³ tiá² ca³tiau¹³, hi³
 sa³jun³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² siáh³ ca³tioh²¹.
¹¹ Ti³la³ má²táunh²³ jnoh¹ ta²¹ cáun² jú¹ tson² lí³ la³
 lá²: “Cun³ñí¹ hi³ lí¹ ja³² mií³ tsí³ bíh¹ Dió³² hi³ jáun²
 má²ca³liáun³ jnoh¹ la³ ji³ tsá²cá²jo²¹ hi³ uá²jai³²”.

¹² Jmí¹jáun² ca³tiánh³ tie³ ca³la³ jín³² tsá²
 ná¹ngih³² hí³ hi³ ca³nái³² tsú² re² jái¹³ hi³ ca³chá³
 Po¹ quionh³ Bernabé. Hi³ ca³chá³ tsú² la³ji³² li²¹
 ji³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹
 cun³quionh³ hmóu³² dí². ¹³ Jmí¹ cá¹tsan³ jái¹³ jáun²
 quioh²¹ Po¹ né³, jáun² Jacobo ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², sá¹ní² niéi² náh² jái¹³ hi³ juanh²¹
 jná¹³ lá²: ¹⁴ Má²lí²juáh³ Sí¹mu²¹ Pé¹ ha³ lánh³
 ca³ma³hnio³ Dió³² tsá²cá²jo²¹ jmí¹tin², hi³ hnga²
 Dió³² ca³quianh³ ja¹ tsá²cá²jo²¹ cun³ nió³ tsá² lín¹³
 tsá² joh¹ dí² hnga². ¹⁵ La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³
 tsá² ca³lín³ hí³ *tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin², qui¹ ñí¹ Sí¹
 quioh²¹ tsá² hí³ rá¹juáh³ hi³ ca³juáh³ Dió³² la³ lá²:

¹⁶ Ní¹ má¹jáun² jáunh¹³ jná¹³,

hi³ já¹hión³² jná¹³ siáh³ tsá² lín¹³ ta²¹ hi³ la³jmí¹ ho²

jáun² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹,
 la³jmí¹ jmouh³² tí³² hiah³² hñú³ má²ca³tsúnh².

La³jí³² hí³ ca³quí² ca³tsúnh² jáun²,
 má²jmóuh¹ jná¹³ siáh³ cáun² hí³ hmai²¹.

17 Jáun² má¹jáun² má²hnah¹³ tsá²cá²jo²¹ Tí³² Juo¹³,
 la³ cun³ la³jín³² tsá² ca³te³ jná¹³ hí³ hí³ lín¹³ tsá²
 joh² jná¹³.

18 La³ jáun² juáh³ Juo¹³ dí²,

Tsá² ca³hie³ jái¹³ ní² la³ cun³ jmí¹tin² lín³².

19 "Hí³ jáun² jná¹³ né³ len³ —ca³juáh³ Jacobo—
 hí³ tiá² hniáuh³² má¹tsan¹³ jnoh¹ tsí³ tsá²cá²jo²¹ hí³,
 tsá² má²tí² má²jeinh³² hí³ jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³².

20 Tí³la³ tioh²¹ bíh¹ cáun² sí² zen¹³ jnoh¹ hí³ jmu²
 héih³² hí³ tiá² chú³² cuh³ tsú² má³² hí³ tiú²uú² jí²
 cun³ñí¹ hí³ má²ca³na³tsí³ tsáu² ñí¹ hó²¹ñí¹ dió³² tsá²
 láin¹, jí³ tsá²mí³ tsá²ñuh² ní² tiá² hniáuh³² jmu³
 juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján². Hí³ tiá² chú³² cuh³
 tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láí¹, jí³ jmí² ní²
 siáh³ tiá² hniáuh³² cuh³ tsú². 21 Hniáuh³² bíh¹ za¹³
 jnoh¹ tsá²cá²jo²¹ hí³ la³ jáun², quí¹ ní² lí¹ ca³hliáh²
 tsí³ tsá² *judíos. Quí¹ la³ cun³ jmí¹tin² lín³² máh³
 hleh³² tsú² jái¹³ hí³ tioh³ jáun² ñí¹ Sí² liei²¹ quioh²¹
 hla¹ Moisés, hí³ hí³² tsú² ma³ quin³² ma³ cun³ jña³
 jmái¹ *jmái¹ nio² tie³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ hí³ táun³
 ma³ quin³² ma³ caun³² juú².

22 Hí³ jáun² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² quionh³
 tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³², jí³ la³jín³² tsá² má²lín³
 hí³ cuáh³² ní² siáh³ ca³jmú³ cá²hon³ hí³ hión³² ma³
 jan² tsá² ja¹ quioh²¹ má²tún² hmóu³² hí³ zen³ tsú²
 quionh³ Po¹ jí³ Bernabé tí³ já¹ juú² Antioquía. Jáun²

ca³hión³² tsú² Judas tsá² téh²³ tsú² siáh³ Barsabás,
 ji³ Silas ní² siáh³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² quien² ja¹
 tsá² reh². 23 Jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ hi³ ja³can³² sí².
 Sí² jáun² rá¹juáh³ la³ lá²:

“Jnoh¹ tsá² ná¹láí³ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³²,
 la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² ní²,
 la³jái³² jnoh¹ juáh³ hia² náh² ñí¹con² hnoh² tsá²
 reh² tsá²cá²jo²¹ zian² juú² Antioquía, ji³ hnoh² tsá²
 zian² náh² hué³² Siria ji³ hué³² Cilicia ní² siáh³.

24 Má²ca³lí³ né¹ jnoh¹ hi³ zian² ma³ jan² tsá²
 má²ca³cha³taunh¹ ñí¹ ní², tsá² tiá² ca³hion¹³
 jnoh¹ hi³ hléh³² ñí¹con² hnoh². Tsá² hí³ né³
 jlánh¹ má²ca³ma³quí² ma³tsan² honh² hnoh², hi³
 má²ca³quí³ ca³cóh³ tsú² jái¹³ hñu³ honh² hnoh²,
 [hi³ juáh³ hi³ hniáuh³² tiúh¹ hnoh² chí² láu² hná¹³
 ñí¹ zian², ji³ hi³ hniáuh³² má¹tih²¹ hnoh² siáh³ lei²¹
 quioh²¹ hla¹ Moisés.]

25 Hi³ jáun² jmí¹ ca³ngah² jnoh¹ ca³láí¹³ hi³ hion¹³
 ma³ jan² tsá² má²tún² hmóu³² hi³ zen¹³ jnoh¹ tsá²
 hí³ hi³ tsa³je³ hnoh², quionh³ tsú² Bernabé ji³ Po¹,
 tsá² jlánh¹ hno³ dí², 26 tsá² má²ca³ta³tonh¹ hí³ ñí¹
 hmú²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí².
 27 Jáun² má²zen¹³ jnoh¹ Judas quionh³ Silas, hi³
 jáun² tsá² ní² hie³² hnoh² jú¹ tson² hi³ ca³ti²¹ jái¹³
 tío³ sí² lá².

28 Jnoh¹ ca³láí¹³, quiúnh¹ Jmí²chí³ Chun¹, hi³ tiá²
 hniáuh³² cue¹³ jnoh¹ hnoh² cáun² liá¹ héi², hi³ jáun²
 hí¹ cáun² jái¹³ siáh³ tiá² hniáuh³² má¹tih²¹ hnoh² ñí¹
 hná¹ lá²: 29 Tiá² chú³² cúh¹³ hnoh² ngú³ quioh²¹
 jáh³ hi³ má²ca³jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láin¹,
 tiá² chú³² cúh¹³ náh² jmí², sa³jun³ ngú³ quioh²¹ jáh³

cuounh³² tsú² láí¹ ní² siáh³. Ja³bí¹ la³ jáun² tsá²mi³
tsá²ñuh² siáh³ tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³
tsá²ján² tsá²ján². Re² lín³² bíh¹ ní¹juáh³ má¹tih²¹
hnoh² jái¹³ lá². Cun³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.”

30 Jáun² tsá² reh² tsá² Jerusalén ca³hah²
jái¹³ ñí¹con² tsá² tsa³can³² hí³ sí² jáun², jáun²
ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Antioquía. Jmí¹
ca³cha³táunh¹ jáun² tsú² ca³cuu³ ca³ngih³ tsá² reh²
zian² ñí¹ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jienh³ dí² sí² jáun².

31 Jmí¹ ca³hí³ tsá² reh² hí³ sí² jáun² né³, ca³lí³ hiún²
lín³² tsí³, qui¹hliá² jlánh¹ ca³ma³hau³ jái¹³ jáun².

32 Jáun² Judas quionh³ Silas, tsá² ná¹lín³ tí³² jē¹
Dió³², ca³híeh³ tsá² reh² hí³ hliáun³ jú¹ chú³², jái¹³
hí³ lí¹³ lí³ pin³ hñu³ tsí³ tsú². 33 Ue³ bíh¹ ca³lá²
ca³tiánh³ tsá² hí³ ñí¹ jáun²; jáun² tsá² reh² zian²
juú² jáun² ca³hah² jái¹³ ñí¹con² tsá² hí³ jmí¹ ca³tí³
ñí¹ tsa³tánh¹ tsú², hí³ chá¹tánh¹ cáun² hí³ re² hí³ tin²
ñí¹con² tsá² ca³ze³. 34 [Tí³la³ Silas ca³lín¹³ hí³ cuá³²
bíh¹ cú²jueh³² ñí¹ jáun².] 35 Hí³ jáun² Po¹ quionh³
Bernabé ca³ta³tonh¹ bíh¹ já¹ juú² Antioquía jáun².
Tá¹ gon³ tsá² hí³ la³ má²quionh³ juóun³² tsá² siánh³
siáh³ ca³hléh³ jú¹ chú³², hí³ ca³ma³tin² tsú² tsáu²
jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

*Jmí¹ tí³ tenh³ juín² Po¹ hí³ ñí¹ngái¹ jái¹³ quioh²¹
Dió³²*

36 Jmí¹ lí¹cáin² jáun² né³ ca³záih³ Po¹ Bernabé:

—Tsáu¹³ siáh³ cónh³ hí³ tsá¹neh²¹ tsá² reh² ma³
quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ má²ca³hléh¹³ dí² jái¹³
quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí² jmí¹tin², jáun² lí³ né¹ dí² he³
lánh³ rón³² tionh² tsú².

37 Jmí¹jáun² jmí¹ hnió³ Bernabé hi³ jan³ siáh³ Juan² hi³ jmí¹ tsa³táunh¹ cu³li²¹ quionh³. Juan² hi³ téh²³ tsú² siáh³ Marcos. 38 Ti³la³ Po¹ tiá² ca³he³ yáh³ hi³ jan³ siáh³ tsá² hí³, qui¹ hnga² tsá² hí³ sa³ ca³jính³² yáh³ hué³² Panfilia jmí¹tin², tiá² ngau³ yáh³ tsú² cu³chin¹ quionh³ tsá² gon³ hí³ hi³ tsa³jmú³ ta²¹ ca³la³ ñí¹ ca³táuh³. 39 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juónh³ Po¹ cú²zúnh² quionh³ Bernabé, jáun² ma³ quin³² bíh¹ ca³háin³² tsú² lí³. Jáun² Bernabé ca³jan³ Marcos hi³ já¹taunh²¹ quionh³ ti³ hue³² Chipre nio² chu³ jmái². 40 Ti³la³ Po¹ né³, ca³quianh³ Silas hi³ tsó³² quionh³. Jáun² tsá² reh² ca³liéinh³² Dió³² hi³ ca³chan³ tsú² tsá² gon³ hí³ jo³cuo² Ti³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hí³ lí¹³ ma³hé² ma³mieh². Jmí¹ lí²¹ jáun² já¹taunh²¹, 41 hi³ jáun² ca³ñí¹nga¹ tsú² siáh³ ti³ hue³² Siria ji³ hue³² Cilicia ní² siáh³, hi³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² hue³² jáun².

16

Timoteo ñi³quionh¹³ Po¹ ji³ Silas

1 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³chó³² Po¹ quionh³ Silas juú² Derbe ji³ juú² Listra. Já¹ juú² Listra jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá² jmái² Timoteo, jan² tsá² má²hen² ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², jon² tsá²mi³ tsá² *judío tsá² má²tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí². *Tsá²cá²jo²¹ tsá² hleh³² jú¹ *griego bíh¹ jméi² Timoteo hí³. 2 Tsá² reh² dí² tsá² zian² juú² Listra jáun² quionh³ tsá² juú² Iconio, jlánh¹ re² jmí¹ hleh³² hi³ ca³tin¹ ñú² hí³. 3 Hi³ jáun² Po¹ ca³lí³hnió³ jan³ Timoteo ñí¹ ngí³²; jmí¹jáun² *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian²

Timoteo, quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ tiá² hlaih³ jeinh²¹ tsá² judíos hín¹³ ñí¹ jáun², quí¹ la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ná¹ñi³² hi³ tsá²cá²jo²¹ bíh¹ jméi² Timoteo hí³.
 4 Hi³ jáun² jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² né³, ca³hléh³ tsú² jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ sí², la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³lín¹³ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² zen³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñi¹ cuáh³² tionh² já¹ juú² Jerusalén. 5 Hi³ jáun² tí³ jlánh¹ tiá³ ca³niau³ bíh¹ tsí³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³², jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³juóun³ tsú².

Po¹ jnia² jéinh³² jan² tsá² zian² hué³² Macedonia

6 Jáun² né³, jmí¹jáun² ca³ñí¹nga¹ tsú² la³ cáun² hué³² Frigia quionh³ hué³² Galacia, quí¹ tiá² ca³cué³ yáh³ Jmí²chí³ Chun¹ jái¹³ hi³ tsa³hléh² tsú² jái¹³ quioh²¹ Dió³² tí³ hué³² Asia. 7 Hi³ jáun² jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ lí³ hiáun³ hué³² Misia jmí¹ lín²³ tsú² hi³ tónh³² hué³² Bitinia, tí³la³ siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² jái¹³ ca³cué³ Jmí²chí³ joh¹ Jesús. 8 Jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² cú²jueh³² hué³² Misia, jáun² ca³cha³táunh¹ la³ tí³ juú² Troas nio² can³² jmí²miih²¹. 9 Hua² jáun² né³ ca³jnia³ jan² tsá² Macedonia jéinh³² Po¹ jui³² qui³ziú³, hi³ dí¹hiú² dí¹mi³² hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Jmu³ tiá³ hnú² hi³ chú³², han¹ jo²¹ tí³ lá² hi³ má¹hau¹ nú² jnoh¹”. 10 Jmí¹ cá¹jnia³ jáun² la³ jáun² jéinh³² Po¹ né³, la³jui³² ca³lá¹³ jnoh¹ hi³ tsáu¹³ hué³² Macedonia jáun²; quí¹ ca³lá¹³ jnoh¹ hi³ cu³tí³ hnió³ Dió³² hi³ tsá¹hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ tí³ hué³² jáun².

*Lánh³ ca³quiúnh³² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² Fili-
pos*

11 Jáun² ca³tau^h²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³tieh¹ jnoh¹ hué³² Samotracia nio² chu³ jmái². Ní¹ má²tun³ jmái¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Neápolis. 12 Hi³ ca³hué² jáun² ní¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² siáh³ juú² Filipos, juú² hín¹³ ní¹ cá² cuonh¹ la³ní¹ quioh²¹ hué³² Macedonia, juú² hi³ ca³chá³ hliáu³ tsá² *romanos. Ní¹ jáun² ca³tau^h¹³ jnoh¹ tun³ hni³² jmái¹. 13 Jmí¹ cá¹chó²¹ *jmái¹ nio² tie³ né³, ca³hué² jnoh¹ já¹ juú² hi³ ngau³ jnoh¹ ní¹ rón²¹ cua³, ní¹ jmí¹ lá²³ jnoh¹ hi³ tsá²lien^h³ tsá² judíos Dió³². Jáun² ní¹ jáun² ca³tau^h¹³ jnoh¹ hi³ ca³lien^h¹ jnoh¹ já¹ quioh²¹ Dió³² tsá²mi³ tsá² jmí¹ ná¹ngih³² hi³ ní¹ jáun². 14 Ja¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá²mi³ tsá² jmái² Lidia, tsá² juú² Tiatira, tsá² hi³ hna² cá² ní¹ hmih³² chu²¹ hmih³² hu²¹ hin³² zín¹³ pin³. Tsá²cá²jo²¹ bíh¹ tsá²mi³ hi³, hi³ jmí¹ má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² judíos. Jmí¹ ca³nái³² tsá² hi³ re² já¹ hi³ ca³hléh³ Po¹, jáun² Ti³² Juo¹³ dí² ca³nia³ hñu³ tsí³ tsú², hi³ jáun² re² ca³hé³ tsú² já¹ hi³ ca³hléh³ jáun² Po¹. 15 Jmí¹ cáun³ jáun² tsá² hi³ jmái² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³, ca³hiu³ ca³mi³ tsú² ní¹con² jnoh¹, hi³ ca³juáh³:

—Ní¹juáh³ cu³tí³ lín²³ hnoh² hi³ jná¹³ tanh³² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí², jáun² né³, ná²táunh¹ hnoh² hi³ ná¹tianh³ náh² tun³ hni³² jmái¹ ní¹ cuon¹ jná¹³.

Jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hi³ tiá³ tsí³ jnoh¹ hi³ tsá¹tau^h² jnoh¹ hñú¹³ tsú².

16 Ti³la³ ca³chó³² cáun² jmái¹ tá¹la³ hí³tsáu²³ jnoh¹

siáh³ hú¹ jui³² jui³² ñi¹ tsá²lien³ tsú² jáun² Dió³²,
 jáun² ca³jenh² jnoh¹ jan² tsá¹mái¹³; tsá¹mái¹³ hi³
 jmí¹ hún¹ jan² jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³, hi³ jmí¹
 tin² chí² jái¹³. Tsá²mi³ hi³ jmí¹ lín³ jan² *tsá²
 má²dí¹hlánh¹, hi³ hnó³² hliáun³ lín³² quie³ quioh²¹
 juo¹³ cun³quionh³ hi³ jmí¹ chí² jái¹³ quioh²¹ tsáu².
 17 Jáun² tsá¹mái¹³ hi³ né³ ja³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Po¹,
 tsá² hí¹tsáu²³ jnoh¹ cu³tsa³² quiúnh¹, hi³ hí¹hóh³²
 hi³ juáh³:

—iTsá²ñuh² lá² ná¹lín³ quian²¹ Dió³² Tsá² cú²
 juenh², Tsá² lá² ngai³² jái¹³ ha³ lánh³ lí¹³ liáun³ dí²!

18 Ué³ jmái¹ bíh¹ ca³jmú³ tsá¹mái¹³ hi³ la³ jáun².
 Jáun² cu³tsa³² jmí¹ ca³ja³tsan² tsí³ Po¹, jáun² ca³jinh³
 hi³ ca³záih³ jmí²chí³ hláinh¹ jan² tsá¹mái¹³ hi³ la³
 lá²:

—iCun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² lín³
 Cristo jmu¹ jná¹³ héih³² hi³ cuá¹han² hnú² hñu³ tsí³
 tsá²mi³ ní²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹ jáun² bíh¹ cua³han³ jmí²chí³
 hláinh¹ hi³.

19 Ti³la³ jmí¹ ca³lí³ ñi³² juo¹³ tsá¹mái¹³ hi³ hi³
 tiú²uú² lí¹³ láih¹³ quie³ cun³quionh³ hi³ dí², jáun²
 ca³zanh³ tsú² Po¹ quionh³ Silas hi³ ca³ñí¹jan² dí²
 tí³ ja¹ hmah²¹ chín¹ ñí¹ qui³ tionh² jáun² tsá²tan²¹;
 20 hi³ ca³chan³ tsú² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá² ná¹lín³ jue²¹, hi³
 ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² judíos lá² jlánh¹ ná¹jmu² hi³
 tiú²uú² re² tiánh³² tsá² juú² lá², 21 hi³ hieh³² tsú²
 tsáu² jái¹³ siáh³, jái¹³ hi³ tiá² ca³ta¹ dí² má¹quien¹³,
 sa³jun³ hi³ táunh¹³ ta²¹, qui¹ tsá² romanos bíh¹ dí².

22 Hi³ jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ ná¹ngih³² ñí¹ jáun² ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² Po¹ quionh³ Silas. Jmí¹jáun² tsá² ná¹lín³ hi³ jue²¹ ca³hma³ ca³cuonh³ ha¹ tá¹ gon³ tsá² hí³, hi³ ca³chu³ ca³huéh³ dí² uóunh³ nio², jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ quiu³ pan³ tsú² tsá² hí³ quionh³ hmá²tiéi¹³. 23 Jmí¹ má²lí²quiú² lí²pan³ dí² jáun² lín³² né³, ca³ñí¹tionh¹³ dí² siáh³ hñu³mí¹ñí². Jáun² ca³záih³ tsú² tsá² cuá¹chín¹ jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³ hi³ jmu³ tsú² re² lín³² hua³hí¹³ tsá² gon³ hí³. 24 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ jái¹³ jáun² né³, jáun² lí³mí¹ ñí¹ huáh² tsí³ ca³tónh³² bíh¹ tsú² tsá² gon³ hí³, hi³ ca³tóh³ dí² siáh³ hmá² ta³ tsú².

25 Jáun² la³ cun³ chu³ nie² tá¹la³ ná¹liéinh³² Po¹ Dió³² quionh³ Silas, hi³ ná¹hie³² tsú² siáh³ sun¹ quioh²¹ Dió³², la³jín³² tsá² tson³ ñí¹ hná¹ jáun² né³, ná¹nái³² hi³ ná¹hie³² tsá² hí³ sun¹ quioh²¹ Dió³², 26 jáun² cu³diá²jan² ja³ hi³ jieh²³ hué³² ca³la³ tiá³ cu³tí³. Jmí¹jáun² ca³ru³ ca³juá³ jmíh¹ hiah³², jáun² cu³tsa³² jmí¹ cá¹quí¹ cá¹niá³ la³jí³² ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² jáun², hi³ ca³quí² ca³tunh² siáh³ la³jí³² cá²den¹ná¹ hi³ jmí¹ ná¹hñei²¹ la³jín³² tsá² tson³ hí³. 27 Jmí¹jáun² ñí³ tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³; hi³ jáun² jmí¹ ca³jie³ tsú² hi³ má²ná¹na²¹ la³jí³² ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² né³, ca³chí² mí¹tái³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹ hi³ jmí¹ hnió³ jngíh³² hnga², qui¹hliá² ca³lín¹³ tsú² hi³ cun³ má²ca³cuóun³ bíh¹ la³jín³² tsá² tson³. 28 Tí³la³ Po¹ né³ ca³hléh³ tiá³, hi³ ca³juáh³:

— ¡Ha³ lí² jmú² hnú² hian² honh² ñí¹ con² huen²,
quí¹ lá² bíh¹ tiauh² jnoh¹ la³:jái³²!

²⁹ Hi³ jáun² tsá² jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³
hí³ ca³mí³ ca³lá² sí², jáun² cú²hé² hi³ tí³ ñéih³
hñu³mí¹ñí², jáun² ca³la³ má²juán²³ lín³² bíh¹
ca³quíú² rá¹hin³ ñí¹ hó²¹ñí¹ Po¹ quionh³ Silas.
³⁰ Jmí¹:jáun² ca³huen³ tsú² tá¹ gon³ tsá² hí³ tí³ cheih³²
hí³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

— Hnoh² tí³², ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hí³
jáun² lí¹³ liáu³ jmí² chí³ quion²¹?

³¹ Jáun² tsá² gon³ hí³ ca³juáh³:

— Hniáuh³² tanh¹³ hnú² ta²¹ Jesucristo Tí³² Juo¹³
jnoh¹, hí³ jáun² bíh¹ lí¹³ liáun³ hnú² jí³ la³ jí³ tsá²
hñuh³² nú² ní² siáh³.

³² Jáun² tá¹ gon³ tsá² hí³ ca³ñí¹hléh² jái¹³ quioh²¹
Tí³² Juo¹³ dí² ñí¹ con² tsá² hí³ la³ má² quionh³ tsá²
hñú¹³ tsú². ³³ Hi³ jáun² hua² jáun² bíh¹ ca³ráin³²
tsá² hí³ ñí¹ cuíh² quioh²¹ Po¹ quionh³ Silas, jáun²
jmí¹ lí²¹ jáun² né³ la³juí³² cáun³ tsá² hí³ jmái² tá¹
cáun² hñú³. ³⁴ Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jón³² tsú² Po¹
quionh³ Silas ñéih³ hñú¹³ hí³ ca³cuéh³ dí² má³²; hí³
jlánh¹ má²hiún² lín³² tsí³ tsú² quí¹hliá² má²lí²tianh²
ta²¹ Dió³² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³.

³⁵ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jmú³ tsá² ná¹lín³ jue²¹
héih³² hí³ tsa³huen³ tsá² tú²:jái¹³ tsá² hí³ hñu³mí¹ñí².

³⁶ Jáun² tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³ ca³záih³
Po¹ la³ lá²:

— Má²lí¹³ huen¹³ hnoh² ñí¹juah²¹ jue²¹. Jáun²
huen³ hnoh², cuá²tánh¹ hnoh² cáun² hí³ re² hí³ tñn².

³⁷ Tí³la³ Po¹ ca³záih³ tsá² tú²:jái¹³ hí³ la³ lá²:

—Ca³la³ chú¹ja²¹ lín²¹ bíh¹ ca³quiú³ ca³po³ tsú² jnoh¹, hí¹juáh³ tiá² ca³ngái³ bíh¹ tsú² he³ tso³ ca³jmú¹³ jnoh¹, quí¹ ja³bí¹ tsá² romanos bíh¹ jnoh¹ ca³táuh³² tsú² hñu³mí¹ñí². ¿Hí¹ ta³ hñu³ nié² má²hnió³ tsú² hue³ jnoh¹ ta³né^{32?} ¡Ján¹han²¹, tiá² jáun² yáh³! Hmóu³² tsá²tan²¹ cuí¹ ja³hue³ jnoh¹ ñí¹ lá².

³⁸ Jáun² tsá² tú²jái¹³ hí³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹lín³ jue²¹ la³ jáun², hi³ tsá² romanos bíh¹ la³ Po¹ quionh³ Silas. Jmí¹ ca³li³ ñi³² jue²¹ jái¹³ ní² né³, ca³juénh² lín³² bíh¹ tiáunh¹. ³⁹ Jáun² né³ hmóu³² bíh¹ cú²jueh³² tsá²tan²¹ hí³ ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹mí² uu³i³tso³ ñí¹con² Po¹ quionh³ Silas; jmí¹jáun² ca³huen³ tsú² tsá² hí³, jáun² ca³hiu³ ca³mí³ dí² ñí¹con² tsú² hi³ huén³² tsú² já¹ juú² jáun². ⁴⁰ Jmí¹ má²ca³huén² jáun² hñu³mí¹ñí² tsú², ja³taunh²¹ siáh³ hñú¹³ Lidia. Hi³ jáun² jmí¹ ca³jién³² tsú² jáun² la³jín³² tsá² reh², ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ tsa³táunh¹ tí³ chí¹ján³; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ja³tanh²¹ dí².

17

Tsá²juú² Tesalónica jlánh¹ jmu²hian² tsí³

¹ Jmí¹jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² já¹ juú² Anfípolis jí³ juú² Apolonia, jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Tesalónica ñí¹ zeh¹ cáun² cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos. ² Jáun² ma³ cun³ jña³ jmái¹, *jmái¹ nio² tie³, ñí¹ Po¹ hñaih³² jéin³² cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹ma³tin² tsú² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáun² jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Díó³². ³ Jáun² ca³híeh³ tsú² tsá² hí³ hi³ ñí¹ Sí² cun³ jmí¹

má²rá¹juáh³ bíh¹ hi³ ca³tin¹ bíh¹ Tsá² lín³ Cristo ma³tso² tsí³, hi³ ca³tin¹ siáh³ jenh¹³ ja¹ hla¹; hi³ ca³juáh³ tsú² siáh³:

—Cu³tí³ bíh¹ lín³ Cristo tsá² jmái² hí³ Jesús, Tsá² má²lí²hléh³ jná¹³ hí³ jái¹³ quioh²¹.

⁴ Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² judíos hí³ ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ jáun², hi³ ca³hain³² tí³ con² Po¹ jí³ Silas; la³ má²quionh³ juóun³² lín³² tsá² hleh³² jú¹ *griego, tsá² jmí¹ má²ca³hín¹³ jē¹ tsá² judíos, jí³ juóun³² tsá²mi³ tsá² ná¹quien² ní² siáh³. ⁵ Tí³la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ hí³ né³, ca³lí³hon² bíh¹ Po¹ quionh³ Silas, hi³ jáun² ca³cuu³ ca³ngih³ tsú² tsá² hláih¹ lí¹ ñi³tú¹ ñi³lín¹³ ja¹ hñú³, hi³ ca³zió³ tsú² tsí³ tsá² hí³ hi³ jmu³ tiá³ siaun³², hi³ jáun² ca³la³ tiú² jan³² lín³² bíh¹ lí³ já¹ juú². Jáun² ca³ñí¹jmú¹³ tsú² hian² tsí³ hñú¹³ Jasón hi³ hnah² Po¹ quionh³ Silas, hi³ jmí¹ hnió³ tsú² huen³ tsá² hí³ hi³ tsa³chan³ dí² ja¹ tsá² juú². ⁶ Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³tsanh²¹ tsú² tsá² gon³ hí³ hñú¹³ Jasón, jáun² Jasón bíh¹ ca³jan³ tsú² cú²jueh³² quionh³ ma³ jan² tsá² reh² siánh³ siáh³, hi³ ñí¹jan² dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ juú² jáun². Jáun² ca³tí² ca³hóh³² dí² tiáunh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² jlánh¹ cónh³² la³ chú¹ la³ jí³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ má²cuá²táunh¹ siáh³ ñí¹ lá²; ⁷ Jasón lá² má²ca³hen³ tsá² hí³ re² hñú¹³. La³jín³² bíh¹ tsá² la³ lá² quiú² tí³ có³² liei²¹ quioh²¹ *tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juo¹³ dí², tsá² láí³ dí² tsá² *romanos, quí¹ tsá² la³ lá² jlánh¹ juáh³ hi³ zian² bíh¹ jan² tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ záu² tá¹³, tsá² hí³ néh¹

jmái² Jesús.

8 Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá²tan²¹ jái¹³ ní² la³ má²quionh³ tsá² má²ná¹ngih³² hí³ có³² jáun² né³, ca³hí³ lín³² bíh¹ tsí³. 9 Jáun² ca³máih³ tsú² Jasón quie³ tá¹la³ lí³ re², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³lión³² dí² la³ má²quionh³ tsá² reh² ñí¹ hná¹ jáun².

Ngau³ Po¹ juú² Berea quionh³ Silas

10 Jáun² né³, la³ cun³ jmí¹ ca³zi³² jáun² bíh¹, la³juí³² ca³chin² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² jáun² hí³ ca³zen³ dí² tí³ juú² Berea. Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² jáun² né³, la³juí³² ca³ñí¹táunh¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos zeh² juú² jáun². 11 Tsá² judíos zian² juú² jáun² né³ tí³ jlánh¹ re² cán²³ bíh¹ jái¹³ hí³ ca³hléh³ jáun² tsá² gon³ hí³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² Tesalónica. Quí¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ bíh¹ tsá² hí³ ca³héi³ jái¹³ jáun², hí³ jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³jíe³ tsú² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ní¹juáh³ tson² la³ji³² jái¹³ hí³ hleh³² jáun² tsá² gon³ hí³. 12 Jmí¹ jáun² juón³² lín³² bíh¹ tsá² hí³ ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², jí³ tsá²mi³ tsá² ná¹quien² hleh³² jú¹ griego, la³ má²quionh³ tsá²ñuh² ní² siáh³. 13 Tí³la³ jmí¹ ca³lí³ ñi³² tsá² judíos zian² juú² Tesalónica hí³ Po¹ má²hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Berea, jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ hí³ ca³ñí¹jmú¹³ tiá³ siaun³² já¹ juú² jáun². 14 Jáun² tsá² reh² zian² ñí¹ jáun² la³juí³² ca³zen³ Po¹ la³ tí³ ñí¹ rón²¹ jmí²miih²¹, tí³la³ Silas quionh³ Timoteo má¹ná¹ ca³ta³tonh¹ bíh¹ já¹ juú² Berea. 15 Jáun² tsá² ca³ñí¹quionh¹³ hí³ Po¹ ca³ñí¹táunh¹ la³ tí³ juú²

Atenas; jmí¹jáun² já¹tanh²¹ tsá² hí³ hi³ cua³caun²
jái¹³ ñí¹con² Silas quionh³ Timoteo hi³ hniáuh³²
tsa³táunh¹ tsú² tia³jui³² tá¹ gon³ jáun² la³ tí³ ñí¹
cuá³ jáun² Po¹.

Po¹ hleh³² jú¹ chú³² já¹ juú² Atenas

¹⁶ Hi³ jáun² tá¹la³ cuá¹jan² jáun² Po¹ Silas quionh³
Timoteo já¹ juú² Atenas, jlánh¹ hlah³ ca³ta³no¹ tsí³
jmí¹ ca³jé³ hi³ jlánh¹ juóun³² dió³² tsá² lán¹ táun³
já¹ juú² jáun². ¹⁷ Jmí¹jáun² ca³ma³qui³ ma³jéinh³ tsú²
jái¹³ quionh³ tsá² tiáunh¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos,
jí³ *tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, tsá² má²ca³hín¹³ jē¹ tsá²
judíos. Hi³ cun³ tsa³háu² siáh³ ca³liéinh³² tsú² tsá²
ñí³táunh¹ ja¹ hmah²¹. ¹⁸ Jáun² ma³ jan² tí³² tsá² cu³
nió³ téh²³ tsú² *epicúreos quionh³ tí³² tsá² cu³ nió³
téh²³ tsú² *estoicos siáh³ ca³ma³cu³ ma³jéinh³ jái¹³
quionh³ Po¹. Ma³ jan² tsá² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² hnió³ te³ ní² juáh³ cun³quionh³ jú¹
tiúnh¹ ní² quioh²¹?

Hi³ ma³ jan² siáh³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² la³ lí³ tsá² ná¹lín³ dió³² siánh³ bíh¹ hien² tsá²
ní².

La³ jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ qui¹hliá² ca³hléh³ Po¹
jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús jí³ hi³ ca³hiéh³ tsú² siáh³
tsáu² ca³tí²¹ hi³ jenh¹³ tsú². ¹⁹ Jmí¹jáun² ca³jan³ tsá²
hí³ Po¹ tsí³ cuánh² jmái² Areópago ñí¹ qui³ tan² tsú²
hi³ cuú² ngih³² ní¹juáh³ jmí¹ zia³² jái¹³ hi³ juónh³.
Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³záih³ tsú² Po¹ la³ lá²:

—Hnú² jnoh¹ lí³ né¹ jái¹³ hmai²¹ hi³ quiánh¹
hnú². ²⁰ Qui¹ jú¹ siáh³ cu³tí³ bíh¹ hléh¹ hnú², hi³

jáun² ta³né³² hnáu² jnoh¹ lí³ né¹ he³ dá² hnió³ juáh³
jáí¹³ quián¹³ hnú².

21 Quí¹ la³jín³² bíh¹ tsá² juú² Atenas jáun²
quionh³ tsá² juú² siáh³ hi³ má²ná¹con² ñí¹ jáun²,
cá² ñí¹ juú² hlénh²³ ca³ti²¹ lí³ua³ cáun² jáí¹³ hmaí²¹
hi³ náí³² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹.

22 Jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh² ja¹ tsá² ná¹ngih³² hí³
tsi³ cuánh² Areópago, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Atenas lá², jná¹³ má²cá²jíe³²
hi³ hnoh² jlánh¹ re² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh²
la³jánh³ dú¹ ñí¹ dió³². 23 Quí¹ tá¹la³ cuá¹tí² cuá¹ngí²³
jné¹³ jáí¹ juú² lá² má²cá²jíe³² ná¹ hliáun³ cuáh³²
quioh²¹ ma³ quin³² ma³ jan³² la³jánh³ dú¹ ñí¹ dió³²
hi³ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ hnoh², hi³ ca³jíe³² jné¹³ siáh³
cáun² ñí¹hiú¹³ tón³² huéh³ hi³ juáh³ la³ lá²: “Ñí¹ lá²
ca³tin¹ Dió³² tiá² hin² má²cuóun³²”. Hi³ jáun² né³,
Dió³² hí³ bíh¹ ti³tsóh³ hien²¹ jné¹³ ñí¹con² hnoh²,
Dió³² Tsá² cáun² lí¹ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ hnoh² ta³
tiá² cuóun³² náh².

24 ”Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ la³ cu³ la³juéh³ tá¹
cáun² hngá¹máh³ jí³ la³jí³² hi³ zia³² ní², Tsá² quioh²¹
hñu³mi³cuú² jí³ ñí¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² cuá³ yáh³
hñu³ cuáh³² hi³ jmu² tsáu² quionh³ cuá² ta³.
25 Jun³juáh¹³ tsá² zia³² hi³ lí³hniauh²³ quioh²¹ yáh³
Dió³², tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lí³ jmu³ tsáu² quioh²¹
Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² cue³² jmái¹ hi³
lí¹³ zian² tsáu², chí³ hi³ cán²³ tsú², jí³ la³jí³² hi³
lí²hniáuh³² ñí¹con² tsú² ní² siáh³.

26 ”Cun³quionh³ jan² tán¹ tsáu² bíh¹ ca³jmú³ Dió³²
la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma² zian² ñí¹ hué²¹ lá².

Ja³bí¹ ca³tón³ Dió³² jmái¹ la³ cun³ jmái¹ hi³ lí³
 quien² ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ tsáu², jí³ ñí¹ lí³
 hiáun³ hué³² ñí¹ tiánh²¹ tsú² ní² siáh³. 27 Ca³jmú³
 Dió³² la³ jáun², hi³ jáun² lí¹³ hnah¹³ tsáu² Dió³²,
 neh²¹ hí¹ chauh¹ dí² tsú² cun³quionh³ hi³ lí¹ ziú²
 lí¹ hiá²³ tsú² la³ jan² tsá² ten³, uá¹ jáun² la³ jáun²
 tiá² ñí¹ uóunh³ zenh² Dió³² ñí¹con² dí². 28 Qui¹
 Dió³² bíh¹ jmu² hi³ hu²¹ tsí³ dí², hi³ chú² jienh³²
 dí², jí³ hi³ ziáun² dí² ní² siáh³. La³ jáun² bí¹
 ca³juáh³ jan² tí³² poeta joh² hnoh², [la³ cun³ tsá²
 cunh²³ jú¹ quiáh¹,] jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:
 “Jón²zih¹ jón²cho¹ Dió³² bíh¹ dí² la³jái³²”. 29 Jáun²
 ní¹juáh³ tson² bíh¹ jón²zih¹ Dió³² dí² la³jái³², jáun²
 tiá² hniáuh³² yáh³ lá¹³ dí² hi³ Dió³² lín³ la³jmí¹ lín³
 jan² tsá² lán¹ hi³ jmah²³ tsáu² cun³ tin² tsí³ hmóu³²
 cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu² ho³ quín¹
 siáh³. 30 Jmí¹tin² cáun² ca³jmú³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹
 tiá² jé²³ la³jí³² hi³ jmí¹ ná¹jmu² tsáu² juí³² cáun¹,
 tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²jmu² Dió³² héih³² ñí¹con²
 tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ tí³ jéinh³² tsú²
 jmí¹ tsí³. 31 Qui¹ Dió³² má²ca³tón³ cáun² jmái¹ hi³
 ra³tsí³² héih³² hi³ ma³re² tso³ quioh²¹ tsá²mi³cuóun²
 la³ cun³ ca³tí²¹. Zian² jan² tsáu² hi³ má²ca³hión³²
 Dió³² hi³ jmu³ ta²¹ jáun², hi³ má²ca³ma³li²¹ bíh¹
 Dió³² hin² tsánh² Tsá² hí³ jmí¹ ca³jmú³ Dió³² hi³
 ca³jenh¹³ Tsá² hí³ ja¹ hla¹.

32 Hi³ jáun² jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá² hí³ hi³ jenh¹³
 siáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² ma³ jan² tsá² hí³ lí¹
 ca³ju³ ca³ngái³ bíh¹, tí³la³ ma³ jan² né³ ca³juáh³ la³

lá²:

—Ní¹ má¹ jáun² náí¹³ jnoh¹ siáh³ cónh³ jái¹³ ní².

³³ Jáun² cu³tsa³² ngah³ bíh¹ cú²jueh³² Po¹. ³⁴ Tí³la³ ma³ jan² tsá² hí³ ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ jáun², hi³ jáun² ca³hain³² tí³ con² Po¹, uá¹la³ cun³ Dionisio jan² tsá² quionh³ tsá² ná¹ho² jái¹³ hi³ ná¹chín¹ tsi³ cuánh² Areópago jáun², jí³ jan² tsá²mi³ jmái² Dámaris siáh³, la³ má²quionh³ tsá² siánh³ siáh³.

18

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Corinto

¹ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, cua³han³ Po¹ já¹ juú² Atenas hi³ ngau³ la³ tí³ já¹ juú² Corinto. ² Ní¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² *judío, tsá² jmái² Aquila, tsá² zian² hué¹³ Ponto, quionh³ tsú² Priscila ñí²cuo²; tsá² hí³ tá² ca³cha³táunh¹ ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ tionh¹ hué³² Italia. Tsá² hí³ ca³huén² hué³² Italia qui¹ hnga² Claudio *tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹ ca³jmú³ héih³² hi³ huén³² la³jín³² tsá² judíos já¹ juú² Roma juú² chín¹ quioh²¹ hué³² Italia jáun². Jáun² Po¹ ñéi¹ hi³ ñí¹jién¹³ tsá² hí³ hñú¹³. ³ Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ cá²ren² ta²¹ jmí¹ jmu² Po¹ quionh³ tsá² hí³, jáun² cu³tsa³² ca³cuá³ tsú² hñú¹³ tsá² hí³ cú²jueh³² hi³ jmu² hñú³ hmih³² cu³lí²¹ quionh³ tsá² hí³. ⁴ Jáun² ma³ cun³ jña³ jmái¹, *jmái¹ nio² tie³ ñéi¹ Po¹ hñú³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ jái¹³ quioh²¹ quionh³ tsá² judíos jí³ *tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, hi³ hnió³ dí² hi³ tí¹ jeinh²¹ tsí³ tsá² hí³.

⁵ Jmí¹ cuá¹han³ Silas quionh³ Timoteo hué³² Macedonia, jáun² ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Corinto.

Jmí¹jáun² né³ cá² ñí¹ ca³hléh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ Po¹ cú²jueh³², hi³ ca³ma³tson² tsú² jái¹³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² judíos hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo. ⁶ Tí³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³qui³ ca³hná³ bíh¹ jái¹³ quioh²¹ Po¹, hi³ ca³tú² ca³hión³² dí² siáh³. Jmí¹jáun² ca³ma³li²¹ Po¹ hi³ tiú²uú² ca³tin¹ hi³ jmu³ zian² quioh²¹ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³juá³ ha¹, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsáuh³ hmóu³² bíh¹ hnoh² hi³ sunh³ náh² ñí¹ hlah³. Tiú²uú² ca³tin¹ yáh³ jná¹³ hi³ jmu¹ ná¹ zian² hi³ ca³tin¹ hnoh², jáun² ta³né³² tí³ chí¹ján³ má²ñí¹hléh³ jná¹³ jái¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³².

⁷ Jmí¹ cuá¹han³ tsú² hñu³ cuáh³² jáun² né³, ngau³ hi³ ca³ñí¹cuá² hñú¹³ jan² tsá² jmái² Ticio Justo, jan² tsá² má²ca³hín¹³ jē¹ tsá² judíos. Hñú¹³ tsá² hí³ zeh² có³² cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² judíos. ⁸ Ja³bí¹ Crispo tsá² chín¹ cuáh³² jáun² ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³. Ja³bí¹ juóun³² siáh³ tsá² juú² Corinto jáun² ca³taunh³ ta²¹ jmí¹ ca³nái³², jmí¹ lí²¹ jáun² cáun³ jmái². ⁹ Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ cáun² já¹nié² ca³jnia³ Tí³² Juo¹³ dí² jéinh³² Po¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lí² juenh³ Po¹. Cáun² hléh¹ la³ má²hléh¹ ní², cun³ lí² tunh²¹. ¹⁰ Quí¹ quiúnh¹ bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² hnú²; quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² juú² lá² zian² tsá² lí¹³ han³ tí³ con² jná¹³.

¹¹ Hi³ jáun² Po¹ ca³cuá³ cú² mii² tón³² já¹ juú² Corinto jáun², hi³ ca³ma³tin² tsáu² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

12 Ti³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ lín³ Galión ta²¹ hué¹³ Acaya né³, jmí¹jáun² ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsá² judíos jái¹³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² Po¹, jáun² ca³zanh³ dí² hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹ta²¹ chín¹. 13 Jáun² ca³záih³ dí² tsá² ho² ta²¹ la³ lá²:

—Tsá² lá² jlánh¹ má²can² tsáu² hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² la³ siáh³, jun³juáh¹³ la³jmí¹ juáh³ liei²¹ quiú¹³ yáh³ dí².

14 Po¹ jmí¹ má²hnió³ hléh³², ti³la³ Galión la³juí³² ca³záih³ tsá² judíos la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ cáun² tso³ huáh² tsí³ quiánh¹ hnoh², ho³ he³ cáun² hi³ hlah³ ca³jmú³ tsá² ní², jáun² bíh¹ jmí¹ hniáuh²¹ má¹juenh¹³ jná¹³ tsín³² hi³ liúnh¹ hnoh² tsá² judíos; 15 ti³la³ jun³juáh¹³ la³ jáun² yáh³ né³, qui¹ hnoh² dá² cáun² ná¹juónh³² hniéi² hi³ ca³ti²¹ jái¹³ bíh¹, ji³ hi³ jmái² tsáu², ji³ liei²¹ quián¹³ hmóu³² náh² ní² siáh³. Jáun² né³, hmóu³² náh² cuá²ma³ré¹³, qui¹ tiá² hnó³² jná¹³ má¹ré¹³ hniéi² la³ ní².

16 Jmí¹jáun² ca³chu³ ca³huen³ tsú² tsá² hí³ ñí¹ta²¹ chín¹ jáun². 17 Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³zanh³ tsá² jmái² Sóstenes tsá² chín¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí² la³ ti³ cheih³² ñí¹ta²¹. Ti³la³ Galión né³, hí¹juáh³ tiá² ca³ti³ hó¹ñí¹ bíh¹ ñí¹ ca³quiunh³ tsú² tsá² hí³.

Jmí¹ cuanh²¹ Po¹ ñí¹ má²tun³ juín² Antioquía, hi³ má²tsó³² siáh³ hi³ ti²¹ hnaih³² juín²

18 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ Po¹ já¹ juú² Corinto jáun², jmí¹ li²¹ jáun² ca³hah² jái¹³ quionh³ tsá² reh² hí³, jáun² ja³taunh²¹ ti³ juú² Cencrea quionh³ ñú² Aquila ji³ Priscila ñí²cuo². Ñí¹ jáun² ca³ze³ Po¹ chí¹

mi³láu³ nio² hi³ jáun² li³ lin¹ hi³ má²ca³ma³ti³² tsú²
 jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³². Jmí¹jáun²
 ca³taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³han³ jmái² hi³
 ja³taunh²¹ la³ ti³ hué³² Siria. 19 Jmí¹ ca³cha³táunh¹
 tsú² jáun² já¹ juú² Éfeso né³, jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³
 ñú² Aquila quionh³ Priscila. Hi³ Po¹ né³ tá²chi²¹
 hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos bíh¹ ngau³ hi³
 ca³ñí¹ma³cu³ ma³jéinh³ jái¹³ quionh³ tsá² ná¹ngih³²
 hí³ ñí¹ jáun². 20 Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mí³ hí³ cuá³²
 Po¹ cónh³¹ cu³tiá³, ti³la³ Po¹ né³ tiá² ca³he³ yáh³.
 21 Ti³la³ jmí¹ ca³hah² tsú² jái¹³ quionh³ tsá² hí³ né³,
 ca³juáh³ la³ lá²:

—[Hniáuh³² ñih²¹ tiu³nio² bíh¹ jná¹³ já¹ juú²
 Jerusalén, quí¹ jmái¹ yáh³ dá² ti²¹ ñí¹ jáun², ti³la³
 cun³ jáun²] já¹jie¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² siáh³ ní¹juáh³
 Dió³² hnió³.

Jáun² juú² Éfeso jáun² ca³hi³ tsú² siáh³ cáun² mu²
 pa²¹ hi³ ngau³ siáh³ juí³² hún¹. 22 Jmí¹ cá¹chó²¹
 tsú² já¹ juú² Cesarea nio² can³² jmí²miih²¹ né³,
 ngah³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹cueh¹ cuo²
 tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ñí¹ jáun². Jmí¹ li²¹ jáun²
 ngau³ siáh³ ti³ já¹ juú² Antioquía. 23 Ué³ bíh¹
 ca³lá² ca³cuá³ tsú² ñí¹ jáun², jmí¹ li²¹ jáun² cua³han³
 siáh³ hí³ ca³ñí¹nga¹ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹
 má²ca³ngí³ jmí¹tin², la³ cun³ hué³² Galacia ji³ hué³²
 Frigia, hí³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá² má²hain²¹ hí³ ti³
 con² Ti³² Juo¹³ dí².

Apolos hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Éfeso

24 Jmí¹jáun² ca³chó³² jan² tsá² judío jmái² Apolos
 já¹ juú² Éfeso, tsá² hí³ ca³lí³zian² juú² Alejandría.
 Tsá² hí³ jlánh¹ re² hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³
 cuoh² siáh³ re² lín³² Sí² tioh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³².
 25 Tsá² hí³ jmí¹ má²ñi³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³
 dí², jáun² ca³hléh³ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tin¹
 Jesús, hi³ ca³hie³ tsú² tá²na²¹ lín²¹ jú¹ tson², uá¹
 jáun² la³ jáun² jmí¹ cuoh² tsú² jmáh³la³ tá¹³ hla¹
 Juan² bíh¹ jmí¹ ca³zion³ jáun² Juan² tsáu² jmái².
 26 Jáun² Apolos hí³, hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh²
 bíh¹ ca³ma³liáu³² hleh³² jái¹³ hñu³ cuáh³² quioh²¹
 tsá² judíos. Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²nié³² jáun² ñú²
 Aquila quionh³ Priscila jái¹³ jáun² quioh²¹ tsú²
 né³, jmí¹jáun² ca³jan³ dí² hñú¹³, hi³ ca³ñí¹hieh¹
 dí² tsú² tán¹ hián² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ tiá² jmí¹
 má²ñi³² tsú². 27 Hi³ jáun² jmí¹ ca³lí³hnió³ Apolos
 tsó³² la³ ti³ hué¹³ Acaya né³, tsá² reh² dí² zian²
 juú² Éfeso jáun² ca³chá³ tiá³ tsí³ tsú², hi³ ca³cué³
 cáun² sí² ñí¹con² tsú² hi³ rá¹juáh³ hi³ hniáuh³² hen³
 tsú² tsá² hí³ re² tin² ñí¹ jáun². Hi³ jáun² jmí¹
 cá¹chó²¹ tsú² jáun² hué¹³ Acaya né³, ca³ma³hon³
 lín³² tsú² tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí²
 cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ja³ mií³ tsí³. 28 Quí¹ jmí¹
 ca³ma³qui³ ma³jéinh³ tsú² jái¹³ quionh³ tsá² judíos
 ca³la³ chú¹ja²¹, jlánh¹ re² ca³cah¹³ tsú² jmái¹ hi³
 ma³tson² jái¹³ cun³quionh³ Sí² tioh³ jái¹³ quioh²¹
 Dió³², hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ Jesús lín³ Cristo.

Ca³chó³² siáh³ Po¹ já¹ juú² Éfeso

¹ Hi³ jáun² né³, tá¹la³ cuá³ jáun² Apolos já¹ juú² Corinto, jáun² Po¹ ca³nga² juí³² he² can³² máh³ hi³ ca³chó³² siáh³ já¹ juú² Éfeso. Ñí¹ jáun² ca³jeh² tsú² ma³ jan² tsá² má²hain²¹ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí². ² Hi³ jáun² Po¹ ca³ngái³ tsá² hí³:

—¿Hí¹ ca³hen³ hnoh² Jmí²chí³ Chun¹ jmí¹ ca³tionh² náh² ta²¹?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Já¹han²¹, hí¹juáh³ tiá² má²ca³nái¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ zian² Jmí²chí³ Chun¹.

³ Hi³ jáun² Po¹ ca³záih³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² ¿hin² bí¹ héih³² quioh²¹ cáun³ hnoh² jmái² né³?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³:

—Má²cáun³ jnoh¹ jmái¹ la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³híe³ jáun² hla¹ Juan² tsá² tí² zion² tsáu² jmái² bí¹.

⁴ Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Ján³, tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ jmái² tsá² ca³za³ jmí¹ tsí³ jmí¹jáun², tí³la³ Juan² hí³ ca³juáh³ hi³ hniáuh³² bíh¹ tanh¹³ tsú² ta²¹ jan² Tsá² né³bí¹ já²¹, hi³ Tsá² hí³ né³, jmái² Jesús.

⁵ Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² la³ jáun² né³, cáun³ siáh³ jmái² hi³ lin¹ hi³ hain²¹ tí³ con² Jesús Tí³² Juo¹³ dí².

⁶ Hi³ jáun² jmí¹ ca³ra³tsí³² Po¹ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³, cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsú² ca³hléh³ jú¹ jma² siáh³, jí³ hi³ ca³hléh³ tsú² siáh³ jái¹³ hi³

ca³cué³ Dió³² hñu³ tsí³. 7 Cun³ ñí¹ jí³lin² tsá² hí³ jmí¹ tín³ quian³tun³.

8 Hi³ jáun² né³, cun³ hni³² zih² tí³ hi³ ca³ñí¹hléh² Po¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos; ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh², hi³ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ jái¹³ quionh³ tsá² hí³ hi³ hnió³ dí² hi³ he³ tsá² hí³ jái¹³ hi³ hie³² dí² jáun² ca³ti²¹ ha³ lánh³ lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³². 9 Ti³la³ ma³ jan² tsá² hí³ má¹ná¹, jlánh¹ ca³ma³huáh² chí¹, ha³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³; ca³la³ chú¹ja²¹ bíh¹ ca³chu³ ca³jui³ tsú² ca³ti²¹ jui³² quioh²¹ Jesús hi³ hie³² jáun² Po¹. Jáun² cu³tsa³² cua³han³ bíh¹ Po¹ cú²jueh³² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, tí³ có³² bíh¹ ca³jan³ dí² la³jín³² tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Ti³² Juo¹³ dí². Jmí¹jáun² cun³ tsa³háu² ñéi¹ tsú² quionh³ tsá² hí³ hñu³máh³ quioh²¹ tsá² jmái² Tirano hi³ ñí¹ma³qui³ ma³jéinh³ siáh³ jái¹³ quionh³ la³jín³² tsá² tsá²táunh¹ ñí¹ jáun². 10 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² cun³ tun³ mii², ca³la³ ñí¹ ca³nái³² la³jín³² tsá² judíos jí³ *tsá²cá²jo²¹ zian² hué³² Asia jáun² jái¹³ quioh²¹ Jesús Ti³² Juo¹³ dí². 11 Jmái¹ jáun² né³, ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ cuá² ta³ Po¹ cáun² hua³jueh³² hi³ tiá² hin² jmí¹ má²ca³jé³, 12 quí¹ jmí¹ ca³quí² ca³jñéi³² tsú² tsá² tsáun¹ pá¹ñu²¹ quioh²¹ Po¹ ho³lá²dá² hmi³² hi³ tí² hái³² tsú² ta³ ñí¹ jmái¹ hi³ jmu² ta²¹, jáun² lan³ bíh¹ tsá² tsáun¹ jí³ hi³ ca³huén² siáh³ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu².

13 Jmí¹jáun² jmí¹ zian² ma³ jan² tsá² judíos jmí¹ ñí³táunh¹ hi³ huen² jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu². Jáun² tsá² hí³ jmí¹ hnió³ huen³ jmí²chí³ hláinh¹

hñu³ tsí³ tsáu² cun³ quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tí³²
Juo¹³ dí², hi³ ca³záih³ tsú² tsá² tsáun¹ la³ lá²:

—¡Cun³ quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² hleh³²
hí³ Po¹ jái¹³ quioh²¹ juanh³² jná¹³ hi³ huen¹³ hnoh²
hñu³ tsí³ tsá² ní²!

14 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tá¹ quiaun³ jon² jan²
mi³jmú³ tsá² judío, mi³jmú³ tsá² jmái² Esceva.

15 Jáun² jmí¹ ca³lí³ hnió³ tsú² hi³ chin¹³ jan² jmí² chí³
hláinh¹ hún¹ hñu³ tsí³ tsáu², jmí² chí³ hí³ né³
ca³juáh³:

—Tsá² cuóun³² bíh¹ jná¹³ Jesús, hi³ ño¹ jná¹³
siáh³ hi³ hin² tsánh² Po¹, tí³la³ ¿hin² ma³ dá² tsánh²
hnoh²?

16 Hi³ jáun² tsá² jan² hí³ jmí² chí³ hláinh¹ né³,
cáun² ca³ cua³ za³ cua³ tsó³ bíh¹ ja¹ tsá² hí³, hi³ ca³ qui³
ca³ quionh³ dí² [gon³ tsá² hí³]. Jáun² má² cuính² lín³²
bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ca³ huén² ñéih³ jáun², ca³ la³ láun³
tionh² bíh¹ tsú² ca³ cuóun³. 17 Jmí¹ ca³ lí³ ñi³² la³ jín³²
tsá² judíos jí³ tsá² cá² jo²¹ zian² juú² Éfeso hi³ lí³
la³ jáun² né³, ca³ ta³ hú¹ cóh²¹ lín²¹ bíh¹ tsí³, jáun²
ca³ ma³ tson² bíh¹ tsú² hi³ Jesús Tí³² Juo¹³ dí² jan² tsá²
la³ quien² lín³² bíh¹.

18 Ja³ bí¹ juóun³² tsá² ca³ taunh³ ta²¹ cua³ chá²
tsáu¹³ ca³ tí²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmí¹ qui²
jmí¹ jmu² jáun² jmí¹ tin². 19 Ja³ bí¹ juóun³² tsá²
jmí¹ la³ má² ca³ ma³ tin³² sí² hlah³ cua³ taunh²¹ hi³
ná¹ quian³² sí² quioh²¹, sí² jáun² né³ ca³ jín³ tsú² ja¹
ñí¹ ná¹ juóun²¹ jáun². Jmí¹ ca³ jie³ tsú² cun³ cónh³
jmí¹ la³ quien² sí² jáun², sí² jáun² jmí¹ la³ quien²
cun³ tu³ la³ quia³ mei²¹ héih³² quie³ *cú¹ tiáu². 20 Hi³

jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ hí³ tí³ lí³ mí¹ ca³ lí³ lín¹ hí³ pin³ lín³² jái¹³ quíoh²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hí³ lí³ mí¹ juóun³² tsáu² ca³ taunh³ ta²¹.

21 Jmí¹ má² lí³² jáun² la³ jáun² ca³ lín¹³ Po¹ hí³ tsa³ jien³ siáh³ tsá² reh² zian² tí³ hué³² Macedonia jí³ tsá² zian² Acaya, la³ má² hún¹ jáun² jui³² chanh²¹ la³ tí³ já¹ juú² Jerusalén; hí³ ní¹ má¹ lí³² jáun² né³ tsó³² siáh³ la³ tí³ juú² Roma. 22 Jáun² jmí¹; jáun² ca³ zen³ tsú² gon³ tsá² quionh³ chí¹ ján³ la³ tí³ hué³² Macedonia, Timoteo quionh³ Erasto, tá¹ la³ ca³ cuá³ jáun² hnga² cónh³¹ cu³ tiá³ hué³² Asia jáun².

Tsá² juú² Éfeso jmu² tiá³ siaun³² lín³² hí³ jmu³ hian² tsí³

23 Jmí¹ jáun² jlánh¹ tiá³ siaun³² taunh³ tsá² juú² Éfeso cun³ ní¹ hí³ ca³ lí³ hoh³ jui³² quíoh²¹ Jesús. 24 Tsá² ñuh² jmái² Demetrio ca³ lí³ liaun³ hí³ jmu² la³ jáun². Tsá² hí³ jmí¹ lín³ jan² tí³² mí¹ ñí² cú¹ tiáu². Tsá² hí³ tí² láih²³ hliáun³ lín³² quíe³ quionh³ tsá² quionh³, quí¹ hliá² tí² jmu² tsú² hliáun³ hí³ pih²¹ jniá³ la³ jmí¹ jniá³ cuáh³² quíoh²¹ dió³² Artemisa. 25 Tsá² hí³ ca³ ngih³ tsá² jmu² ta²¹ quionh³ la³ má² quionh³ tí³² mí¹ ñí² siánh³ siáh³, hí³ ca³ záih³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² má² ñí¹ hí³ cun³ quionh³ ta²¹ hí³ ná¹ jmu³² dí² má² láí²³ dí² re² quíe³ quiú¹³. 26 Tí³ la³ né³² né³, hnoh² má² ca³ jie³ jí³ hí³ má² ca³ niéih² la³ cun³ hí³ jmu² jan² tsá² ñuh² jmái² Po¹. Tsá² hí³ jlánh¹ juáh²³ la³ lá²: “Jun³ juáh¹³ dió³² cu³ tí³ yáh³ tsá² láin¹ hí³ jmu² tsáu² cun³ quionh³ cuá² ta³ hmóu³²”. Jáun² Po¹ hí³ né³ má² ca³ tío²¹ hí³

ma³can² juóun³² tsá² juú² lá², la³ má²quionh³ míh¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² hué³² Asia lá². 27 Jlánh¹ tiá² chú³² la³ jáun², jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ tiú²uú² jeih²¹ tsáu² tá¹³ yáh³ dí², ti³la³ la³ñí¹ la³ján³ háinh¹³ hi³ tiú²uú² lí³ quien² cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa juo¹³ bíh¹ dí², hi³ jáun² tiú²uú² hin² ma³quien² yáh³ dió³² Artemisa, uá¹ jáun² la³ jáun² má²tsú² má²jónh³² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hué³² Asia lá² dió³² hi³ ta³né³², la³ má²quionh³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

28 Jmí¹ ca³náí³² tsá² ná¹ngih³² hí³ jáí¹³ ní² né³, ca³míh³ lín³² bíh¹ tsí³, hi³ jáun² ca³ti³ ca³hóh³² hi³ ca³juáh³:

—¡Cui¹ lí³ quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfesol!

29 Jmí¹ ca³náí³² tsá² juú² la³ jáun², jlánh¹ tiá³ siaun³² taunh³. Jáun² la³juí³² ca³hma³ ca³cuóunh³² tsú² tá¹ gon³ tsá² Macedonia tsá² ñi³táunh¹ hí³ quionh³ Po¹, tsá² jmái² Gayo quionh³ Aristarco, hi³ ca³jan³ tsú² ñí¹ ná¹chan¹ hi³ ngih³² tsáu² ní¹juáh³ jmí¹ zia³² hi³ jmu³. 30 Jáun² Po¹ jmí¹ hnió³ tsa³hi³² ja¹ jáun² hi³ tsa³lien³ tsá² má²ná¹ngih³² hí³, ti³la³ tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Jesús né³, tiá² jáí¹³ ca³cué³ yáh³. 31 Hi³ ja³bí¹ ma³ jan² tsá² ná¹lín³ ta²¹ hué³² Asia jáun², tsá² há²mei²¹ quioh²¹ Po¹, ca³zen³ jáí¹³ hi³ cun³ tiá² hniáuh³² bíh¹ tsa³hi³² tsú² ja¹ jáun². 32 Ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² lín³² bíh¹ ca³niau³ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³, jú¹ siáh³ bíh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ tsá²ján² tsá²ján²; qui¹ ti³ juóun³² bíh¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ hí¹juáh³ tiá² jmí¹ ñi³² bíh¹ hi³ he³ ca³ti²¹ ngih¹³ tsú². 33 Jmí¹ má²lí²zéih³² tsú² jan²

tsá² jmái² Lí²ján¹ hi³ he³ ca³ti²¹ ná¹ngih³² tsáu²,
 jmí¹jáun² ca³di³quian³ tsá² judíos jmái¹ tsá² hí³ hi³
 hléh³² cha¹³ dí² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsú² jáun². Jáun²
 Lí²ján¹ hí³ ca³háí³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³²
 tsú² ta³máih³, quí¹ hi³ jmí¹ hnió³ tsú² hi³ jmí¹
 liáun²¹ quionh³ tsá² judíos rainh²¹ ca³ti²¹ hi³ jlánh¹
 tiá³ siaun³² ná¹lí²³ jáun². 34 Ti³la³ jmí¹ ca³lí³tsin²
 tsá² ná¹ngih³² hí³ hi³ tsá² judío bíh¹ la³ Lí²ján¹,
 jáun² la³jín³² tsú² ca³tí² ca³hóh³² cun³ tun³ o¹rá¹, hi³
 ca³juáh³ la³ lá²:

—iCuí¹ lí³quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfeso!

35 Jmí¹ má²lí²tunh³ tsá² lín³ tí³² sí² hi³ tiáunh¹ tsú²
 jáun² cú²tiú² cú²jan³², ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Éfeso lá², çhin² dá² tsánh²
 tsá² zian² hngá¹máh³ hi³ tiá² má²ñí³² hi³ ca³tin¹
 tsá² juú² lá² jmu³ hua³hí¹³ cuáh³² quioh²¹ dió³²
 Artemisa tsá² cú² juen², jí³ henh¹³ hi³ ca³tánh³
 hñu³mi³cuú² ní² siáh³ quioh²¹ tsú²? 36 Jáun² né³, hí¹
 jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ tiá² tson² la³ jáun²,
 jáun² cu³tsa³² tie³ tianh³ náh² quián¹³, ha³ lí²uú² lí¹
 jmú² náh² tiá³ siaun³² cáun² hi³ tiá² re² má²ca³lín¹³
 náh². 37 Quí¹ tá¹ gon³ tsá² má²lí²chan²¹ hnoh² lá²
 ja¹ ñí¹ ná¹ngah² dí² lá², jun³juáh¹³ tsá² han² hi³
 tioh³ cuáh³² yáh³ la³², sa³jun³ má²ca³tu³ ca³hión³²
 tsú² dió³² juo¹³ dí². 38 Hi³ jáun² ní¹juáh³ Demetrio
 hnió³ chá³² tso³ quionh³ tí³² tsá² quionh³, zia³²
 bíh¹ ñí¹ta²¹ ñí¹ lí¹³ chá³² tsú² tso³, hi³ zian² bíh¹
 siáh³ jue²¹; ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹ bíh¹ lí³ ma³cu³
 ma³jeinh³ tsú² jáí¹³. 39 Ní¹juáh³ zia³² siáh³ cáun² hi³

hnáuh² hnoh² míh¹³, hi³ jáun² ca³ti²¹ ma³re² tsú² ní¹juáh³ jmí¹ ngih³² tsá² juú² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá²tan²¹ bíh¹. 40 Quí¹ háinh¹³ bíh¹ tiauh² dí² ta³né³² ní¹juáh³ zian² tsá² lí¹ já¹chá² tso³ ñí¹con² tsá² *romanos, tsá² ho² ta²¹, hi³ tsa³juah²¹ tsú² hi³ hnoh² hnáuh² jmúh¹³ hniéi² quiúnh¹ tsá² ho² ta²¹ hí³; quí¹ tiá² zia³² yáh³ jái¹³ he³ ca³ti²¹ jlánh¹ tiá³ siaun³² ca³cuú² ca³ngih³² hnoh² né³², hi³ jáun² tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lí¹³ za¹³ jnoh¹ tsú² ní¹juáh³ ca³lí³ hniáuh³².

41 Jmí¹ má²lí²juáh³ tí³² sí² la³ ní² né³, ca³jmú³ héih³² hi³ má²lí¹³ tsáun³ tsú².

20

Tsau³² Po¹ hué³² Macedonia quionh³ hué³² Grecia

1 Jmí¹ má²ca³táuh³ hi³ tiáunh¹ tsú² jáun² tiá³ siaun³² né³, ca³teh³ Po¹ tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí², hi³ ca³hlí³ ca³liéinh³² tsú² tsá² hí³ jái¹³ hi³ lí³ niau²¹ tiá³ tsí³. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³hah² dí² jái¹³, jáun² ngau³ siáh³ tí³ hué³² Macedonia. 2 Tsá² reh² dí² tsá² zian² hué³² jáun² siáh³ ca³hlí³ ca³liéinh³² tsú² hliáun³ jái¹³ hi³ lí³ niau²¹ tiá³ tsí³, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ngau³ siáh³ tí³ hué³² Grecia. 3 Hué³² jáun² né³ ca³cuá³ tsú² cun³ hni³² zih². Ní¹ jáun² jmí¹ hnió³ tsú² hí³ cáun² mu² pa²¹ hi³ jmí¹ tsó²¹ la³ tí³ hué³² Siria, tí³la³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsú² hi³ tsá² *judíos má²ca³ma³ren²¹ jái¹³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² dí², jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ ja³tánh¹ cú²jueh³² tí³ hué³² Macedonia. 4 Jmí¹ jáun² jmí¹ quionh³ bíh¹

tsú² tsá² jmái² la³ lá²: Sópater jon² Pirro tsá² juú²
 Berea, ji³ Aristarco quionh³ tsá² jmái² Segundo,
 tsá² zian² juú² Tesalónica, Gayo tsá² zian² juú²
 Derbe, Timoteo, ji³ Tíquico quionh³ Trófimo ní²
 siáh³ tsá² zian² hué³² Asia. ⁵ Hi³ jáun² tsá² reh²
 hí³ né³, chí¹ján³ bíh¹ ja³taunh²¹ hi³ ca³cha³táunh¹
 juú² Troas, ñí¹ jáun² bíh¹ ca³jaun³ tsú² jnoh¹. ⁶ Jmí¹
 cuoh²¹ *Jmí¹hien¹ ca³hué² jnoh¹ já¹ juú² Filipos hi³
 ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹. Jmí¹ la³ má²hñá³
 jmái¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ já¹ juú² Troas, ñí¹
 jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ cónh³¹ quiau³ jmái¹ quiúnh¹
 tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ chí¹ján³.

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Troas

⁷ Jmí¹ ca³lí³liau³ sí²ma¹ná¹ quioh²¹ tsá² judíos tí³
 ca³nié² sa¹dó¹, jmí¹jáun² ca³ngah² jnoh¹ hi³ jmú¹³
 jnoh¹ má³². La³ñí¹ tén² ca³hléh³ Po¹ já¹ hi³
 ca³ma³tin² tsá² hí³ ca³la³ ñí¹ ca³lí³ huan², qui¹hliá²
 má²tsó³² tsú² ñí¹ siáh³ má¹cá²jniá³² jáun². ⁸ Néh³
 ñí¹ má²hni³² tsin¹ ñí¹ jmí¹ tiauh¹ jnoh¹ jáun² jmí¹
 hai²¹ hliáun³ lín³² sí². ⁹ Jáun² ho³tá²quié² jmí¹
 cuá¹tsi²¹ jan² tsá² tsá¹ñú¹ jmái² Eutico. Tsá² hí³
 ca³lí³ ñí¹cuóun²¹ lín³², qui¹ ué³ bíh¹ ca³hléh³ Po¹
 já¹ hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³lí³ hmih²¹ ziu¹³.
 Jmí¹jáun² ca³tánh³ ñí¹ hni³² tsin¹, hi³ jáun² má²jún¹
 bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ca³zion³ tsú². ¹⁰ Jmí¹jáun² ca³son²
 Po¹ hi³ ngau³ ñí¹ rón²¹ hla¹ hí³, hi³ jáun² ca³zanh³
 dí² hi³ ca³ráin³² dí² ta³ rón³² hué³². Jmí¹ lí²¹ jáun²
 né³ ca³záih³ dí² tsá² reh² la³ lá²:

—Ha³ lí² juenh³ náh², qui¹ tiá² rá²jún¹ yáh³ tsú².

11 Jmí¹ cá¹chánh²¹ siáh³ Po¹ chi³cuú² jáun², ca³tsóh³*hí³cuú²miih²¹. Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ má³² né³, ca³ma³táuh³² tsú² jái¹³ quioh²¹, hi³ ca³hléh³ ca³la³ ñí¹ cá¹jniá²¹; jmí¹ jáun² ngau³. 12 Jáun² ca³jón³² tsú² siáh³ tsá¹ñú¹ má²ca³jenh¹³ hí³, hi³ jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² ta³tonh¹ hiún² lín³² tsí³.

Po¹ tsau³² tí³ juú² Mileto

13 Jmí¹ jáun² né³, hnga² Po¹ ngau³ jui³² ta³ la³ tí³ juú² Asón. Tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, mu² pa²¹ bíh¹ ca³tauh²¹ hi³ ngau³ jnoh¹ la³ tí³ juú² Asón jáun² siáh³, ñí¹ ca³juoh²¹ jnoh¹ quiúnh¹ tsú² hi³ tsí¹jan¹³ jnoh¹ tsú². 14 Jmí¹ ca³jenh² jnoh¹ jáun² Po¹ juú² Asón, ñí¹ jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cu³lí²¹ mu² pa²¹ hi³ ngau³ jnoh¹ tí³ juú² Mitilene. 15 Hi³ ca³hué² jáun² ñí¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² ñí¹ má²tun³ jmái¹ có³² juú² Quío. Cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ juú² Quío jáun², hi³ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ ñí¹ má²hni³² jmái¹ juú² Samos nio² can³² jmí²miih²¹. [Hi³ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Samos né³ ngau³ jnoh¹ siáh³ juú² Trogilio, ñí¹ jáun² ca³jniauh² jnoh¹ cú² nie².] Ñí¹ má²quiún³ jmái¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ juú² Mileto. 16 Jui³² jaun³² bíh¹ ca³lín¹³ Po¹ hi³ tsáu¹³ jnoh¹ cú²jueh³² hi³ jáun² tiá² ngá¹³ jnoh¹ juú² Éfeso, quí¹ ní² lí¹ ca³lé³ jnoh¹ hué³² Asia; quí¹ hi³ hnió³ tsú² chanh²¹ tia³jui³² já¹ juú² Jerusalén, hi³ hnió³ tsú² tin¹ jmái¹ Pentecostés ní¹juáh³ hi³ lí¹³.

Po¹ liéinh³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² zian² juú² Éfeso

17 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Po¹ já¹ juú² Mileto né³, ca³zen³ jái¹³ hi³ ja³táunh¹ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² zian² juú² Éfeso. 18 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² né³, ca³zái³ Po¹ la³ lá²:

—Hnoh² reh², má²ná¹ñíh¹ hnoh² ha³ lánh³ lín³ jná¹³ la³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jná¹³ la³ñí¹ hué³² Asia. 19 Tá¹la³ ca³ma³con²¹ jná¹³ jáun² Tí³² Juo¹³ dí² hué³² quián¹³ hnoh², tiá² cá²jmú³² yáh³ jná¹³ quien² huen², ca³háuh³² bíh¹ tsin³² jná¹³ hi³ ca³tin¹ hnoh², hi³ ca³ma³tso¹ lín²¹ jná¹³ tsin³² ja¹ la³jí³² hi³ ca³lín¹³ tsá² judíos jmu³ ñí¹con² jná¹³. 20 Tiá² ca³tunh²¹ yáh³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² hi³ ca³tí²¹ lí³ ñíh¹³ náh², tí³la³ chú¹ja²¹ bíh¹ ca³híe³ jná¹³ hnoh² jí³ la³ tí³ hñuh³² náh² ní² siáh³. 21 Tá²na²¹ lín²¹ bíh¹ ca³hí¹ ca³lien¹ jná¹³ tsá² judíos jí³ *tsá²cá²jo²¹ hi³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí². 22 Jáun² né³, ta³né³² má²ñe¹ jná¹³ tí³ já¹ juú² Jerusalén la³ cun³ rón³² lí³ héih³² quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹, tiá² ño¹ jná¹³ he³ quiunh²¹ ná¹ ñí¹ jáun². 23 Jí³²la³ tí³ ño¹ jná¹³ hi³ la³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ñe¹ jná¹³ juáh²³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³tin¹ jná¹³ má¹tso¹ tsin³², jí³ hi³ taunh¹³ tsú² siáh³ hñu³mí¹ñí². 24 Tí³la³ hí¹ cáun² tiá² hi³ len³ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ quien² jmí²chí³ quion²¹, quí¹ jí³²la³ tí³ hnó³² jná¹³ hi³ má¹táuh¹³ ná¹ ta²¹ hi³ má²ca³chá³ Tí³² Juo¹³ dí² jo³uón³² bíh¹, la³ cun³ lí³ jáun² ta²¹ hi³ ca³hiau³ jná¹³, hi³ hléh¹³ jná¹³ jú¹ chú³² ñí¹con² tsáu² ca³tí²¹ mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³².

25 "Jáun² né³, ta³né³² má²ño¹ jná¹³ hi³ hí¹cónh³ tiú²uú² lí¹³ jñeh²¹ hnoh² ñí³² jná¹³, hnoh² tsá²

ca³j^{uo}³ j^{ná}¹³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsú² jo³cuo²
 Dió³². 26 Jáun² ta³né³² juanh³² j^{ná}¹³ hi³ tiá² tso³
 ho² yáh³ j^{ná}¹³ ní¹juáh³ hi³ ja³hín³ jmí²chí³ quián¹³
 lí³ua³ jan² hnoh², 27 qui¹ tiá² ca³tunh²¹ yáh³ j^{ná}¹³
 jái¹³, ca³j^{uo}³ bíh¹ j^{ná}¹³ hnoh² ca³la³ tán¹ hián² la³jí³²
 hi³ má²ca³lín¹³ Dió³² jmu³. 28 Jáun² né³, hua³hín¹³
 náh² hmóu³² jí³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² ní² siáh³, tsá²
 má²ca³chan³ hí³ Jmí²chí³ Chun¹ jo³cuonh² náh².
 Jáun² la³jmí¹ jmu² tsú² hua³hi¹³ *já¹ziáh², jmu³ náh²
 hua³hí¹³ la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² quioh²¹
 Dió³², tsá² ca³lan³ hí³ Tí³² Juo¹³ dí² cun³quionh³
 jmí²hán¹. 29 Qui¹ má²ño¹ j^{ná}¹³ hi³ ja³táunh¹ tsá²
 siánh³ ní¹ má¹ngah³² j^{ná}¹³, tsá² jmu³ hian² tsí³
 ñí¹con² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² la³jmí¹ jmu² tsí²nái¹
 ñí¹con² já¹ziáh². 30 Jí³ ja¹ quián¹³ hmóu³² bíh¹ hnoh²
 lí³ zian² tsá² hléh³² jú¹ má²ná¹jan², hi³ ma³can² tsú²
 tsá² má²hain²¹ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí², la³i¹ hi³ tónh³²
 tsá² hí³ ta²¹ jē¹ bíh¹ tsú². 31 Hí³ jáun² hua³hín¹³
 lín³² náh², cháu¹ náh² honh² hi³ hí¹ cu³ jéin³² yáh³
 tiá² ca³tunh²¹ j^{ná}¹³ hi³ ca³híe³ j^{ná}¹³ hnoh² ca³la³ hi³
 háuh³² tsin³² ná¹ ñí¹con² hnoh² cun³ hni³² mii² la³
 huá² la³ jma².

32 ”Jáun² né³, ta³né³² chau²¹ j^{ná}¹³ hnoh² jo³cuo²
 Dió³² Juo¹³ dí², hi³ cuí¹ lí³quien² siáh³ ñí¹con² hnoh²
 jái¹³ ca³tí²¹ hi³ ja³² mii³ tsí³ tsú², qui¹ cun³quionh³
 jái¹³ jáun² bíh¹ lí³ pin³ hñu³ honh² náh², hi³ jáun²
 lí¹³ hián¹³ náh² la³jí³² hi³ cué³² Dió³² ñí¹con² la³jín³²
 tsá² má²ná¹chan¹ ñí¹con². 33 Jáun² né³, tiá² ca³jmú³²
 yáh³ j^{ná}¹³ hi³ hniá¹ ná¹ hi³ zioh² tsáu², uá¹ hi³
 quie³ uá¹ hi³ hmih³². 34 Tí³la³ hnoh² má²ná¹ñí¹

re² hi³ cun³quionh³ ua³ tán² huen² bíh¹ jná¹³
 ca³jníó³² hi³ hniáuh³² quion²¹ quiúnh¹ tsá² quiúnh¹.
 35 Cun³quionh³ la³jí³² ta²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun²,
 ca³híe³ jná¹³ hi³ hniáuh³² jmú¹³ dí² ta²¹ hi³ má¹hon¹
 dí² tsá² lí³hniauh²³ ñí¹con², hi³ hniáuh³² cháu¹ dí²
 siáh³ tsí³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², jmí¹
 ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Tí³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ ren² tsá²
 cue³² la³ cónh³ bíh¹ tsá² hiáuh²³”.

36 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³,
 ca³dí³jñí³² cu³tsa³² quionh³ la³jín³² tsá²daun³² hi³
 hi³ ca³liéinh³² Dió³². 37 Jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³hó³
 hi³ ca³ráin³² dí² Po¹, hi³ ca³cúh² dí² chunh³ ñí¹ tsú²
 38 tá¹la³ má²nio² hlah³ tsí³ dí², quí¹hliá² ca³juáh³
 Po¹ hi³ tiú²uú² chau²¹ jmái¹ hi³ jenh¹³ dí². Jmí¹ lí²¹
 jáun² ja³taunh²¹ dí² quionh³ la³ tí³ can³² jmái² ñí¹
 rón²¹ mu² pa²¹ jáun².

21

Po¹ tsau³² tí³ já¹ juú² Jerusalén

1 Jmí¹ má²lí²háih¹ jnoh¹ jáun² jái¹³ quiúnh¹ tsá²
 reh² dí² hí³ né³, ca³tau^{h21} jnoh¹ mu² pa²¹ hi³ ngau³
 tá²chi²¹ la³ tí³ hué³² Cos nio² chu³ jmái². Ñí¹
 má²tun³ jmái¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ hué³²
 Rodas nio² chu³ jmái², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³cháu³²
 jnoh¹ siáh³ juú² Pátara. 2 Juú² Pátara jáun² né³
 ca³lí³ zia³² cáun² mu² siáh³ siáh³ hi³ tsó³² ca³la³
 tí³ hué³² Fenicia. Jáun² ca³tau^{h21} jnoh¹ mu² jáun²
 hi³ ngau³ jnoh¹. 3 Jmí¹ ca³tí³ cun³ cá² tsó¹³ juí³²
 ca³neh²¹ jnoh¹ hué³² Chipre nio² chu³ jmái² tí³ cuá²
 cáun¹; cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ ñí¹ jáun², hi³ ngau³

jnoh¹ tá²chi²¹ la³ tí³ hué³² Siria. Jáun² ca³cháu³²
jnoh¹ juú² Tiro nio² can³² jmí²miih²¹, juú² hín¹³
hué³² Siria. Ñí¹ jáun² ca³quiú² tsú² cu³tiá³ mu²
quí¹hliá² ñí¹ jáun² hniáuh³² huéh³ tsú² lio²¹ hí³
tioh³. ⁴ Ñí¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsá² má²hain²¹ tí³
con² Tí³² Juo¹³ dí², jáun² ca³tau¹³ jnoh¹ quiau³
jmái¹ ñí¹ jáun² quiúnh¹ tsá² hí³. Jáun² tsá² hí³
ca³záih³ Po¹ jái¹³ hí³ cue³² Jmí²chi³ Chun¹ hñú³ tsí³,
hí³ tiá² hniáuh³² tsó³² Po¹ tí³ Jerusalén. ⁵ Tí³la³ cun³
jáun² ca³hue¹³ bíh¹ jnoh¹ jmí¹ ca³tsin¹³ quiau³ jmái¹
jáun². Ca³la³ jín³² jáun² bíh¹ tsá² reh² dí² tsá²mi³
tsá²ñuh² ca³la³ má²quionh³ jón²zih¹ hí³ ca³ñí¹jau²
jnoh¹ tí³ jenh³ juú², jáun² can³² jmí²miih²¹ jáun²
ca³dí¹jñi²¹ jnoh¹ hí³ ca³lien¹ jnoh¹ Dió³². ⁶ Jmí¹
lí²¹ jáun² ca³háih¹ jnoh¹ jái¹³ quiúnh¹ tsú², jáun²
ca³tau²¹ jnoh¹ siáh³ mu² pa²¹ jáun²; cun³ jáun² bíh¹
ca³jín³² tsá² hí³ hí³ ja³tanh²¹ hñú¹³.

⁷ Hí³ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Tiro ca³cháu³²
jnoh¹ juú² Tolemaida. Juú² jáun² ca³cuen¹ jnoh¹
cuo² quiúnh¹ tsá² reh² dí², jáun² ñí¹ jáun² ca³tau¹³
jnoh¹ cú² jmái¹ quiúnh¹ tsú². ⁸ Jmí¹ cá¹jniá²¹
jáun² ngau³ jnoh¹ siáh³ juí³² ta³ quiúnh¹ Po¹, jáun²
ca³cháu³² jnoh¹ juú² Cesarea. Ñí¹ jáun² ñéi¹ jnoh¹
hñú¹³ Pí²liéi¹, jan² tí³² ngai³² jái¹³ quioh²¹ Dió³²,
tsá² jmí¹ ná¹lí³ hí³ quiaun³ tsá² ca³lin³ hí³ tsá² jniá³
jmí¹ tsí³, tsá² ca³quianh³ hí³ tsá² reh² dí² jmí¹tin².
Jáun² hñú¹³ tsá² hí³ ca³tau¹³ jnoh¹. ⁹ Pí²liéi¹ hí³
jmí¹ tionh¹ quiun³ tsá¹mái¹³ jon², tsá² ná¹lín³ *tí³²
jë¹ Dió³². ¹⁰ Má²hia³jáun¹³ ca³lá² tiauh² jnoh¹ la³
cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jan² tsá² jmái² Ágabo *tí³² jë¹

Dió³², tsá² ja³ tí³ Judea, hi³ ca³ñí¹jie¹³ tsú² jnoh¹.
 11 Hi³ jáun² tsá² hi³ ca³can³ láu² hñéh¹ Po¹ hi³
 ca³hñéh³ cuá² ta³ hnga². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ la³
 lá²:

—Jmí²chí³ Chun¹ juáh³ hi³ jmu³ tsá² *judíos la³
 lá² já¹ juú² Jerusalén ñí¹con² tsá² quioh²¹ láu² lá²,
 hi³ jáun² jienh³ tsú² siáh³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹.

12 Jmí¹ má²lí²nái¹³ jnoh¹ la³ ní² né³, ca³za¹³ jnoh¹
 Po¹ quiúnh¹ tsá² juú² Cesarea hi³ tiú²uú² tsó³² tsú²
 cú²jueh³² tí³ Jerusalén. 13 Tí³la³ Po¹ né³ ca³juáh³:

—¿He³ láih³² sa³ uoh³² hnoh² hi³ hliah²¹ náh²
 tsín³² jná¹³? Tí³la³ cáun² tán¹ bíh¹ má²nio² tsín³²
 jná¹³, uá¹jinh¹ hi³ jún³ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén
 cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², jun³juáh¹³
 jmáh³la³ hi³ hñe³ yáh³ tsú² jná¹³.

14 Tí³la³ tiá² ca³tiau¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ tí¹ jéinh¹ jnoh¹
 jmí¹ tsí³ tsú², jáun² ca³tunh²¹ bíh¹ jnoh¹ cú²jueh³²,
 jáun² ca³juoh²¹ jnoh¹ la³ lá²:

—Cáun² cuí¹ jmu¹ bíh¹ Dió³² la³ cun³ hi³ hnió³
 jmu³.

15 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú¹³ jnoh¹ re² lio²¹ quiú¹³
 hi³ ngau³ jnoh¹ jui³² má²tiáuh¹ tí³ Jerusalén. 16 Ma³
 jan² tsá² reh² dí² tsá² zian² juú² Cesarea jáun²
 ca³ñí¹táunh¹ quiúnh¹ jnoh¹, jáun² tsá² hí³ ca³ñí¹jau²
 jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá² jmái² Mnasón, tsá² hué³²
 Chipre. Tsá² hí³ jmí¹ la³ má²hen² tí³ con² Tí³² Juo¹³
 dí² la³ cun³ jmí¹tin² máh³, jáun² hñú¹³ tsá² hí³ bíh¹
 ca³tauh¹³ jnoh¹.

Po¹ tsa³jien³ Jacobo

17 Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ já¹ juú² Jerusalén né³, hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tsá² reh² dí² ca³he³ jnoh¹. 18 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³ñí¹ quiúnh¹ jnoh¹ Po¹ hi³ tsa³jien³ tsú² Jacobo hñú¹³. Hñú¹³ Jacobo hí³ ca³ngih³² siáh³ la³jín³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³². 19 Jáun² Po¹ ca³cuéh³ cuo² hi³ jan² hi³ jan² tsá² hí³; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³chá³ dí² re² tso² la³jí³² hi³ má²ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³quionh³ hnga² dí². 20 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ jái¹³ ní² né³, jlánh¹ ca³ma³quien² tsú² Dió³². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² Po¹ la³ lá²:

—Ti³la³ sá¹ní² jie³ reh², ca³la³ juóun³² mei²¹ bíh¹ tsá² judíos má²taunh³² ta²¹, hi³ la³jín³² tsá² hí³ né³, hniá¹ bíh¹ hi³ ma³tí³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. 21 Tsá² hí³ má²ca³nái³² hi³ hnú² néh¹ hieh³² tsá² judíos tsá² tiáunh¹ hué¹³ tsá²cá²jo²¹ hi³ tiú²uú² hniáuh³² ma³tí³² tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ tiú²uú² hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá¹míh¹ jon², hi³ tiú²uú² ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ dí². 22 Jáun² né³, ¿ha³ lánh³ jmú¹³ dí²? Qui¹ má²ta²¹ má²lí³ ñí³² bíh¹ tsú² hi³ má²cuán² hnú² ñí¹ lá². 23 Ti³ chú³² jmu³ hnú² la³ cun³ hi³ juáh¹³ jnoh¹ lá²: Qui¹ ja¹ quiú¹³ dí² lá² zian² quiun³ tsá² má²ná¹láih²¹ jái¹³ quionh³ Dió³². 24 Jáun² né³, jan³² tsá² lá², ma³jí¹³ hnú² jmí¹ honh² quiúnh¹ tsá² lá² la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ dí² tsá² judíos; hi³ ma³hmah²¹ siáh³ la³ cun³ hi³ tsa³hín³ quioh²¹ tsú². Ní¹ má¹ca³ma³tí³² tsú² jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³², má¹jáun² má²lí¹³ zéi³² tsú² chí¹ mí³láu³ nio². Jáun² la³jín³² tsáu² lí³ ñí³² hi³ tiá² la³

tson² yáh³ la³ cun³ jái¹³ hi³ má²ca³nái³² tsú² jáun²,
 ti³la³ hnú² bíh¹ jan² tsá² má²ti³² liei²¹ jáun² quiú¹³.
 25 Ti³la³ hi³ ca³tin¹ tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ca³taunh³
 ta²¹ má¹ná¹, má²ca³zen¹³ bíh¹ dí² cáun² sí² ñí¹con²
 tsú² hi³ rá¹juáh³ la³ cun³ hi³ má²ca³lá¹³ dí², uá¹la³
 cun³ hi³ tiá² hniáuh³² cuh³ tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³
 má²ca³jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² lán¹, tiá² chú³²
 cuh³ tsú² jmi², sa³jun³ ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³²
 tsú² lá¹, ji³ tsá²mi³ tsá²ñuh² ní² siáh³ tiá² hniáuh³²
 jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján².

Má²tson¹³ tsú² Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹

26 Jáun² ca³jan³ Po¹ tá¹ quiun³ tsá²ñuh² hí³. Jmí¹
 cá¹jniá²¹ jáun² né³ ca³jmú³ tsú² hi³ li³ ji² jmí¹ tsí³
 quionh³ tsá² hi³ la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ tsá² judíos.
 Jmí¹jáun² ñei¹ Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹ hi³ ca³ñí¹zeh¹
 dí² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáh³ jmái¹ jéi³²i¹ hniauh³ hi³
 li³ ji² jmí¹ tsí³ dí² tiáunh¹, hi³ jáun² jmái¹ jáun² jmí¹
 cuen³ Po¹ jáh³ joh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² tá¹ quiun³
 tsá² hí³ hi³ jngih³ ñí¹con² Dió³².

27 Jmí¹ má²ñí¹hián² jáun² quiau³ jmái¹ quioh²¹
 tsú², jmí¹jáun² ma³ jan² tsá² judíos zian² hue³²
 Asia ca³li³ cuóun³² Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹, jmí¹jáun²
 la³juí³² ca³zió³ tsú² tsí³ tsá² tionh² hi³ hi³ zanh³ tsú²
 Po¹, 28 hi³ ca³hóh³² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

— ¡Hnoh² tsá² ziáun² dí² hue³² *Israel lá², ma³hau¹
 jnoh¹! Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ hún¹ ngi³² tá¹ cáun²
 hngá¹máh³ hi³ má²can² tsáu² hi³ li³hon² tsú² tsá²co¹
 dí², ji³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, la³ má²quionh³
 ji³ cuáh³² lá² quiú¹³ dí². Hi³ hí¹ la³ ti³ tsá²cá²jo²¹

má²cuá²jan² tsú² hñu³ cuáh³² lá² quiú¹³ dí², hi³ má²cuá²hliah¹.

29 Ca³juáh³ tsú² la³ ní² qui¹hliá² ca³jién³² tsú² Po¹ jmí¹tin² já¹ juú² hi³ quionh³ tsú² jan² tsá² jmái² Trófimo tsá² zian² juú² Éfeso, jáun² lí¹ ca³lín¹³ tsú² hi³ má²cuá²jan² Po¹ tsá² hí³ hñu³ cuáh³².

30 Jáun² la³juí³² tiá³ siaun³² taunh³ bíh¹ tsá² juú², hi³ ca³cuú² ca³ngih³² ca³la³ né³² cánh³. Jmí¹jáun² ca³ñí¹hmá¹ ñí¹cuonh¹³ dí² Po¹ hi³ ca³chin² dí² cheih³², jáun² la³juí³² ca³jna³ dí² siáh³ ho³hñú¹³ cuáh³². 31 Jmí¹ má²jngih³ cu³tí³ bíh¹ tsú² Po¹ la³ cun³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² juo¹³ hliáu³ tsá² *romanos hi³ tiá³ siaun³² lín³² bíh¹ má²tiáunh¹ la³jín³² tsá² juú² Jerusalén. 32 La³ cun³ jmí¹jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ hliáu³ tsá² ná¹chín¹ joh¹ la³ má²quionh³ hliáu³ ñí¹ hná¹ jáun², jáun² cú²hé² ja³taunh²¹ dí² ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³. Jmí¹ ca³jién³² tsú² tsá² lín³ hí³ juo¹³ hliáu³ né³ la³ má²quionh³ tsá² quionh³, tiú²uú² ca³quiunh³ yáh³ tsú² Po¹. 33 Jmí¹jáun² cuan³ tsá² lín³ juo¹³ hliáu³ ñí¹ zenh¹ Po¹ hi³ ca³zanh³ Po¹ hi³ ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ hñe³ tsú² Po¹ quionh³ tun³ cá²den¹ná¹. Jáun² ca³ngái³ tsú² siáh³ hi³ hin² tsánh² Po¹, hi³ he³ lí²jmú³. 34 Tí³la³ tsá² jmí¹ ná¹ngih³² hí³ má¹ná¹, tiú² jan³² lín³² bíh¹ ca³taunh³, hi³ jáun² lí¹ tiá² ñí³² he³ jái¹³ ne³ bíh¹ juo¹³ hliáu³ lí³, qui¹ cú²tiú² cú²jan³² lín³² bíh¹ tiáunh¹ tsú². Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ cu³tsa³² jan³ cú²jueh³² hliáu³ Po¹ ñí¹ lí³ hñú¹³ hliáu³. 35 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ hliáu³ jmí¹h¹ ta³² hi³ hí¹jan² Po¹, jáun² ja¹ uá¹ hen² bíh¹ Po¹ ca³jan³ tsú² chi³cuú² qui¹hliá²

jlánh¹ chí¹ñi¹ já²táunh¹ tsá² hí³ hi³ hnió³ jmu³ hian²
tsí³. ³⁶ Tsá² hí³ né³ hí¹hóh³² la³jín³² hi³ hí¹juáh²³:
—iCu³tí³ cui¹ jngih¹³ mí¹ tsá² lín¹ ní²!

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹

³⁷ Jmí¹ ca³tí³ ñi¹tanh¹³ tsú² Po¹ hñú¹³ hliáu³ jáun²,
jáun² Po¹ ca³mí³ jái¹³ ñi¹con² juo¹³ hliáu³ hí³ hi³
ca³juáh³:

—¿Tiá¹ lí¹³ juoh²¹ cu³tiá³ quiúnh¹ jná¹³?

Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ tñ² máh³ hnú² hléh¹ jú¹ *griego dúh¹?

³⁸ ¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² tsá² hué³² Egipto dúh¹,
tsá² ca³jmú³ hniéi² quionh³ tsá² ho² ta²¹, tsá²
ca³lí³ zian² quiún³ mei²¹ tsá² jngih² tsáu² joh¹, hi³
ca³ñi¹táunh¹ quionh³ dí² la³ tí³ hué³² quiéin²?

³⁹ Hi³ jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Tsá² judío juú² Tarso bíh¹ jná¹³, cáun² juú²
quien² tí³ Cilicia. Juenh² jmu³ honh², cué¹ tiá³ jái¹³
hi³ lienh¹ jná¹³ tsá² ní².

⁴⁰ Jmí¹ má²lí²cué³² juo¹³ hliáu³ jái¹³ né³, ca³náu²
Po¹ hná¹³ ta³², hi³ ca³há³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³
tiánh³² tsá² hi³ tie³. Jáun² jmí¹ má²tionh² tsá² hí³
tie³ né³, ca³hléh³ Po¹ jú¹ *hebreo ñi¹con² tsá² hí³ hi³
ca³juáh³ la³ lá²:

22

¹ —Hnoh² tsá²cáu³ jí³ tsá²daun³², re² niéi² náh²
jái¹³ hi³ má¹tson¹³ jná¹³ lá² ñi¹con² hnoh² ta³né³².

² Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ hi³ dí¹hleh³² Po¹
jú¹ jma² *hebreo né³, tí³ lí³mí¹ tie³ ca³tiánh³ bíh¹
tsú². Jáun² Po¹ ca³záih³ siáh³ tsá² hí³:

3 —Tsá² *judío tsá² juú² Tarso bíh¹ jná¹³, juú² hín¹³ tí³ Cilicia, tí³la³ já¹ juú² Jerusalén lá² bíh¹ ca³cuon³ jná¹³. Já³bí¹ tsá² ca³ma³ta² tí³² Gamaliel yáh³ jná¹³ uá²jai³², tsá² hí³ ca³ma³ta² jná¹³ ca³la³ cun³ tán¹ cun³ hián² héih³² hi³ rá¹tjoh³ ñí¹ liei²¹ hi³ hiauh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². Huen² jná¹³ jlánh¹ ca³lí³ hniá¹ ná¹ hi³ má¹zián¹³ ná¹ la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Dió³², la³jmí¹ ná¹hniá¹ hnoh² ní² ta³né³². 4 Jmí¹tin² jlánh¹ jmí¹ jmu² jná¹³ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, hí¹ la³ tí³ jmí¹ jngih³² jná¹³ tsú². Hi³ tsá²mi³ tsá²ñuh² bíh¹ tsú² ca³ma³tson¹³ jná¹³ jmí¹tin², hi³ ca³quí¹ ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mi¹ñí². 5 Jáun² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ quionh³ la³jín³² tsá²daun³² lí¹³ cué³² jú¹ tson² ca³tí²¹ hi³ ní². Já³bí¹ tsá² hí³ siáh³ ca³cué³ jná¹³ sí² hi³ ca³tin¹ tsá² judíos reh² dí² zian² já¹ juú² Damasco; hi³ jáun² ñéi¹ jná¹³ ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ já¹zánh²¹ jná¹³ tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, hi³ jmí¹ já¹jan³² jná¹³ tsú² ca³la³ hi³ ná¹hñei²¹ tí³ já¹ juú² lá², hi³ jmí¹ jmuh¹ jnoh¹ tsú² ñí¹ lá².

*Po¹ cha³² ha³ lánh³ rón³² ca³tí² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³
(Hechos 9:1-19; 26:12-18)*

6 "Tí³la³ tá¹la³ cuá¹ñe² jná¹³ jáun² hú¹ jui³² né³, jmí¹ má²ñí¹chau²¹ jná¹³ já¹ juú² Damasco, jáun² cu³diá²jan² jmí¹ táin³ jná¹³ cáun² joh¹ pin³ lín³² hi³ ja³ hñu³mi³cuú² cun³ chi³hiú²; 7 la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tánh³ jná¹³ cu³hna²¹ jáh³. Jmí¹jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹: "Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ lánh³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³?" 8 Hi³ jáun² jná¹³ ca³ngái³²: "¿Hin² bí¹ tsánh²

hnú² Ti^{32?}” Jáun² Tsá² hí³ ñí¹ca³juáh³: “Jná¹³ bíh¹ la³², Jesús Tsá² Nazaret Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh²”. 9 Ca³jíe³ bíh¹ tsá² jmí¹ quiúnh¹ jná¹³ joh¹ jáun², tí³la³ tíá² ca³ngí¹³ yáh³ tsú² hí³ ñí¹ca³hléh³ jáun² tsáu². 10 Jmí¹jáun² ca³juo³ jná¹³ tsú²: “¿He³ bí¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ né³ Ti^{32?}” Jáun² jmí¹jáun² ca³zái³ jná¹³ Ti³² Juo¹³ dí²: “Náu², cua³² jui³² hún¹ nú² tí³ Damasco. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² lí³ ñí¹³ hnú² la³jí³² la³ cun³ hí³ ca³tín¹ hnú² jmúh¹³”. 11 Ti³la³ joh¹ zín³ lín³² hí³ ca³jíe³² jná¹³ jáun² né³ ca³jmú³ hí³ ca³táin³ jná¹³, jáun² tsá² jmí¹ quiúnh¹ hí³ bíh¹ jná¹³ ca³zanh³ uón³² hí³ ca³jau³ tí³ já¹ juú² Damasco.

12 ”Hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² jmái² Ananías, jan² tsá² la³ má²tí³² re² lín³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. La³jín³² tsá² judíos zian² juú² jáun² jmí¹ tanh² ta²¹ tsá² hí³. 13 Jáun² Ananías hí³ ca³ñí¹jíe¹³ jná¹³. La³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² tsú² ca³juáh³: “Hnú² reh² Saulo, jíe¹ siáh³ cónh³ hí³ hmai²¹!” La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tau² siáh³ re² mí¹ñí³² jná¹³. 14 Jmí¹jáun² ca³zái³ tsú² jná¹³ la³ lá²: “Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² má²ca³quianh³ hnú², hí³ hnió³ tsú² hí³ lí³ ñí¹³ hnú² la³ cun³ hí³ lín²³ tsú² jmu³, jí³ hí³ lí¹³ jien¹ hnú² siáh³ hnga² Tsá² Chun¹, hí³ náih¹³ hnú² siáh³ jē¹ Tsá² hí³. 15 Quí¹ hnú² bíh¹ ca³tín¹ cuá¹náuh² jái¹³ quioh²¹ tsú² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ca³tí²¹ la³jí³² hí³ ca³jíeh³ nú² jí³ hí³ ca³niéih² nú² ní² siáh³. 16 Jáun² né³, ha³ lí² ján², cuí¹ zaun²¹ nú² jmái² hí³ teh¹ nú² Ti³² Juo¹³ dí², hí³ jáun² hin³ tsú² tso³

quián¹³ hnú²”. La³ ní² ca³juáh³ Ananías hí³.

17 ”Hi³ jáun² jmí¹ cuanh²¹ jná¹³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén lá² né³, ca³ñí¹lien¹ jná¹³ Dió³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmí¹jáun² ca³jnia³ Ti³² Juo¹³ dí² jéin³² jná¹³ 18 hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Háun¹ nú², tia³jui³² cua³han² já¹ juú² lá², qui¹ tsá² juú² lá² cun³ tiá² héi³² bíh¹ jái¹³ hi³ hléh¹³ hnú² ca³tin¹ jná¹³”. 19 Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³²: “Hnú² Ti³² Juóu³² jná¹³, já² la³jín³² bíh¹ tsá² juú² lá² ná¹ñi³² hi³ jná¹³ jmí¹ ñe² la³jí³² cuáh³² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, hi³ jmí¹ ñí²jan³² jná¹³ tsú² hñu³mí¹ñí² tsá² má²taunh² hnú² ta²¹ jmí¹jáun², hi³ jmí¹ quiunh³² jná¹³ tsú² siáh³. 20 Ja³bí¹ la³ jáun² jmí¹ ca³táin² jáun² jmí² quioh²¹ hla¹ Tié³ tsá² ca³náu² hi³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ hnú², ja³bí¹ ñí¹ jáun² jmí¹ zenh¹ jná¹³ hi³ hún¹ ná¹ cá²hon³ quiúnh¹ tsá² ca³jngih³ hi³ Tié³, hi³ ca³hmá³ jná¹³ siáh³ ha¹ tsá² ca³jngah³ tsú² hi³”. 21 Ti³la³ Ti³² Juo¹³ dí² ca³juáh³ ñí¹con² jná¹³: “Cua³², qui¹ hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹ tsá² zian² ñí¹ uóunh³”.

Cáun³² siáh³ Po¹ juo¹³ hliáu³

22 Ca³nái³² bíh¹ tsú² re² hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ñí¹; tí³la³ jmí¹ má²lí²:juáh³ Po¹ la³ ní² né³, ca³tí³ ca³hóh³² bíh¹ tsú² siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¡Cui¹ jún¹³ mí¹ tsá² lín¹ ja³ juón¹ ní²! ¡Tiá² ca³tí²¹ yáh³ zian² tsá² la³ ní²!

23 La³ má²ná¹tí² ná¹hóh³² jáun² bíh¹ tsá² hí³, hi³ ná¹quí² ná¹zen² ha¹, hi³ ná¹quí² ná¹ziauh³² siáh³ hliáu² chi³cuú², 24 jáun² cu³tsa³² bíh¹ jmí¹ ca³jmú³

juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ jan³ hliáu³ Po¹ ti³ ñéih³ hñú¹³.
 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ pan³ tsú² Po¹
 quionh³ hñú¹jméi¹³, hi³ jáun² chá³² Po¹ he³ ca³ti²¹
 sa³ ti³ hóh³² lín³² tsá² hí³. 25 Jmí¹ má²lí²hñéi³² tsú²
 jáun² Po¹ tiá³ lín³² né³, hi³ jmí¹ má²pan³ dí² quionh³
 hñú¹jméi¹³ jáun², jáun² Po¹ ca³záih³ hliáu³ tsá² chín¹
 zenh² có³² jáun² la³ lá²:

—¿Hí¹ jmu² héih³² liei²¹ hi³ lí¹³ pan¹³ hnú² jan²
 tsá² *romano ta³ tiá² má²lí²quiánh² nú² jú¹ tson²
 quioh²¹ tsú²?

26 Jmí¹ má²lí²niéi³² hliáu³ tsá² chín¹ jái¹³ ní² né³,
 ca³ñí¹zeh¹ juo¹³ la³ lá²:

—¿He³ dá² ñi³jmuh³² hnú²? Já² la³ tsá² romano
 bíh¹ tsá² ó³².

27 Jmí¹jáun² ja³ juo¹³ hliáu³ tsá² chín¹ ñí¹ zenh¹
 jáun² Po¹, hi³ ca³ngáih³ dí² jái¹³ lá²:

—¿Hí¹ cu³ti³ bíh¹ tsá² romano hnú²?

Jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Ján³.

28 Jáun² juo¹³ hliáu³ ca³záih³ siáh³ Po¹:

—Ti³la³ ca³tin¹ jná¹³ má¹ná¹, hliáun³ lín³² bíh¹
 que³ ca³cáin³ hi³ ca³lín³ jná¹³ tsá² romano.

Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Ti³la³ jná¹³ dá² má²lín³ la³ cun³ jmí¹ ca³lí³zian²
 bíh¹.

29 Jmí¹jáun² la³jui³² ca³tiánh³ ti³ có³² tsá² jmí¹
 má²cán³ hí³ jú¹ tson² quioh²¹ Po¹, hí¹ la³ ti³ hnga²
 yáh³ juo¹³ hliáu³ ca³juénh² jmí¹ ca³lí³tsin² tsú² hi³
 tson² bíh¹ la³ tsá² romano bíh¹ Po¹, quí¹hliá² jmí¹
 má²lí²hñéi³² dí² tsú².

Má²zenh²Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá²judíos

³⁰ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² jmí¹ hnió³ juo¹³ hliáu³ lí³ ñí³² he³ tso³ chá³² tsá² judíos quioh²¹ Po¹, jáun² ca³chin² dí² tsú², hí³ ca³zen³ dí² siáh³ jái¹³ hí³ ngih¹³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² ná¹ñí¹ hue³². Jmí¹jáun² ca³jan³ tsú² Po¹ hí³ ca³ñí¹zinh² dí² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³.

23

¹ Jmí¹jáun² né³, Po¹ ca³jé³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tionh¹ tsá² ná¹chín¹ hí³, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², la³ tí³ ta³né³² tiá² lin¹ cha³² yáh³ tso³ jmí¹ tsín³² jná¹³ hí³ juáh¹³ hí³ tiá² má²ca³ma³tí²¹ jná¹³ ñí¹con² Dió³² la³ cun³ ca³tí²¹.

² Jáun² Ananías tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ ca³jmú³ héih³² ñí¹con² tsá² tionh² cu³héin¹ Po¹, hí³ pá³ tsú² ho³ Po¹. ³ Jáun² Po¹ né³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¡Hnú² dá² cáun² hná¹ hiah³² tiáu² jmáh³la³ tí³ coh³ bíh¹, ja³bí¹ Dió³² po³ siáh³ hnú²! ¿Há¹ jun³juáh¹³ hí³ jáun² ñíh³ hnú² ñí¹ ní² hí³ rá¹tsih³² nú² héih³² la³ cun³ juáh³ liei²¹? ¿He³ láih³² sa³ chín¹dí¹ huen² bíh¹ hnú² ñí³jmuh³² la³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hí³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹?

⁴ Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ có³² jáun² ca³záih³ Po¹:

—¿Hí¹ hnú² la³ ca³tin¹ jin¹³ tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ quian²¹ Dió³²?

⁵ Jáun² Po¹ ca³ngái³ la³ lá²:

—Tiá² jmí¹ ño¹ jná¹³ reh² hi³ lín³ tsá² ní² mí²tsá² hien¹; quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Tiá² hniáuh³² hléh¹ hnú² jú¹ hlah³ quioh²¹ tsá² ho² ta²¹”.

6 Jmí¹ ca³lí³tsin² jáun² Po¹ hi³ tsá² ná¹ngih³² hí³ la³ ná¹lí³ tun³ nió³, cun³ nió³ tsá² *saduceos, hi³ cun³ nió³ siáh³ tsá² *fariseos, jmí¹jáun² ca³hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², jan² tsá² fariseo bíh¹ jná¹³, tsá² cá² mí¹zionh² tsá² fariseos. Jáun² né³, iné³² má²cán³ tsú² jú¹ tson² ca³ti²¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³!

7 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ca³juónh³ tsá² saduceos cú²zúnh² quionh³ tsá² fariseos, jmí¹jáun² lí³ tsú² tun³ tsoh³. 8 Hi³ jáun² la³ jáun² lí³ quí¹hliá² tiá² ta²¹ taunh³² yáh³ tsá² saduceos hi³ jenh¹³ dí² já¹ hla¹, hi³ juáh²³ siáh³ hi³ tiá² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zian², hi³ sa³jun³ tsá²cuú² tsá²chín³ ní² siáh³; ti³la³ tsá² fariseos má¹ná¹, taunh³² bíh¹ ta²¹ la³jí³² hi³ jáun². 9 Hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³ti³ ca³hóh³², jáun² ma³ jan² ti³² lei²¹ ja¹ quioh²¹ tsá² fariseos hí³ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² lin¹ hi³ hlah³ chauh¹ yáh³ jnoh¹ quioh²¹ tsá²ñuh² lá², quí¹ tiá² né¹ yáh³ dí² ho³sa³ jan² tsá²cuú² tsá²chín³ má²ca³hléh³ ñí¹con² tsú², ho³lá²dá² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

10 Cun³ñí¹ hi³hliá² jmí¹ má²ná¹jín²³ lín³² tsá² hí³, jáun² cu³tsa³² jmí¹ ca³jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ tsa³chin² tsú² cú²jueh³² Po¹ ja¹ jáun² hi³ jón³² siáh³ hñú¹³, quí¹ hi³ juénh² tsú² ní² lí¹ jun² Po¹, quí¹ ní² lí¹ ca³jmú³ tsú² hná¹jénh² nio² Po¹.

11 Hi³ jáun² hua² jáun² né³ ca³ma³jnia³² Ti³² Juo¹³ dí² ñí¹con² Po¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá³ chá¹ honh² Po¹, qui¹ la³jmí¹ má²lí²hléh¹ hnú² hi³ ca³tin¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén lá², la³ jáun² uá²jaí³² hniáuh³² cuá¹hléh¹ nú² siáh³ já¹ juú² Roma.

Má²cú¹ má²ren²¹ tsáu² jái¹³ hi³ jngih³ Po¹

12 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ma³ jan² tsá² *judíos ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³ hi³ jngih³ Po¹. Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ ca³tanh² hú¹mu³héih³² hi³ tiá² má³² jmu³ hí¹ cú¹pih²¹, sa³jun³ hính³ jmí² jma³ ca³la³ tí³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ jngih³ dí² Po¹. 13 Lín³ tun³lón³² tsá² ca³jmú³ jái¹³ jáun². 14 Jáun² ca³ñí¹táunh¹ dí² ñí¹con² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², hi³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Má²tún² hmóu³² lá² jnoh¹ má²lí²tanh¹³ hú¹mu³héih³² hi³ tiá² cú¹ tiá² hnáih¹³ jnoh¹ hí¹ cú¹pih²¹ ca³la³ ñí¹ ca³jngih¹³ jnoh¹ Po¹. 15 Jáun² né³, zen² hnoh² jái¹³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³ quiúnh¹ náh² tsá² ná¹ñí¹ hi³ ja³jan² tsú² siáh³ Po¹ ta³ máh¹ hnoh². Juoh¹ hnoh² juo¹³ hliáu³ hi³ hnáuh² hnoh² ngáih¹ re² lín³² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹. Jáun² jnoh¹ tsá¹tan¹³ Po¹ hú¹ jui³² hi³ jngih¹³ jnoh¹ ñeh² bíh¹ hi³ cuán¹³ tsú² ñí¹con² hnoh².

16 Ti³la³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² ñú²míh¹ jon² hiá¹ rainh²¹ Po¹ jái¹³ jáun² né³, la³juí³² ngau³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ Po¹ jái¹³ jáun². 17 Jáun² ca³teh³ Po¹ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³záih³ dí²:

—Cuá²jan³² tiá³ ñú²míh¹ lá² ñí¹con² juóuh³² nú², qui¹ zia³² cáun² jái¹³ hi³ tsa³zeh¹ tsú² juóuh³² hnú².

18 Jmí¹jáun² ca³ñí¹jan² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ñú²míh¹ ta³ ñí¹ juo¹³ hí³ ca³juáh³:

—Po¹ tsá² cuá¹tson³ lí²tié³ jná¹³ hí³ lí²juáh³ hí³ já¹jan³² jná¹³ ñú²míh¹ lá² ñí¹con² hnú², qui¹ zia³² cáun² jái¹³ quian³² hí³ zái³² hnú².

19 Jmí¹jáun² ca³zanh³ juo¹³ hliáu³ cuo² ñú²míh¹ hí³, hí³ ca³ñí¹ngah¹ dí² jái¹³ jáun² ñí¹ tí³ có³², hí³ ca³juáh³:

—¿He³ jái¹³ quiánh¹ nú²?

20 Jáun² ñú²míh¹ hí³ ca³juáh³:

—Tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ má²lí²ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³, hí³ jáun² má²zái³² tsú² hnú² hí³ cuá¹jan³² hnú² Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ tsa³háu², hí³ lí¹ ja³ma³cau² tsú² hnú² hí³ juáh³ hí³ nga³ re² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹.
21 Su³uú² lí¹ táunh³ hnú² ta²¹; qui¹ lín³ tun³lón³² tsá² tau³ Po¹ hú¹ jui³² tsa³háu². Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ má²lí²tianh² hú¹mu³héih³² hí³ hí¹ cú¹pih²¹ má³² tiá² cuh³ hí³ sa³jun³ hính³ jmái² ca³la³ ñí¹ ca³jngih³ Po¹. Jáun² ta³né³² cáun² má²ná¹jan³² tsú² hí³ chanh²¹ hnú² jái¹³ bíh¹ ha³ líh³ cuá¹jan³² nú² Po¹.

22 Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³záih³ ñú²míh¹, hí³ tiá² hin² záih³² hí¹ jan² hí³ má²lí²chá³² la³ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³chanh³ dí² ñú²míh¹ hí³.

Zen³ tsú² Po¹ ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹

23 Jmí¹jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ gon³ hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ca³záih³ dí²:

—Jmu³ hua³jan²¹ tun³ nio² hña³láun³ hliáu³ tsá² tsa³táunh¹ jui³² ta³, hnaih³² nio² quiú³ tsi²¹ quian³ siáh³ tsá² ná¹tsin¹ jáh³, hí³ cónh³ tun³

nio² hña³ láun³ siáh³ tsá² ná¹ quian³² hmá² zunh²¹.
 Hniáuh³² tónh³² tsú² hua³ jan²¹ hi³ tsa³ táunh¹ cun³
 la³ nio¹ ñu³ tí³ ca³ niéi² la³ tí³ juú² Cesarea. ²⁴ Hi³
 jmu³ siáh³ hua³ jan²¹ gon³ gáun³ tsa³ cuá¹ hi³ ca³ tin¹
 Po¹, hi³ tsa³ jan² tsú² re² tin² ñí¹ con² Fé³ tsá² ho² ta²¹.

²⁵ Jáun² juo¹³ hliáu³ hi³ ca³ zen³ cáun² sí² hi³
 rá¹ juáh³ la³ lá²:

²⁶ “Hia² nú² Fé³ tsá² lín³ hnú² ta²¹ hi³ chín¹, jná¹³
 la³² tsá² jmái² Claudio Lisias zein³² jná¹³ sí² lá²
 ñí¹ con² hnú².”

²⁷ Jmí¹ ca³ ma³ tson¹³ tsá² judíos tsá² lá² hi³ jmí¹
 má² jngih³ tsú², tí³ la³ jmí¹ ca³ lí³ ño¹ jná¹³ hi³ tsá² *ro-
 mano bíh¹ la³ tsá² lá², jmí¹ jáun² ñéi¹ jná¹³ quiúnh¹
 hliáu³ joh² hi³ ca³ ñí¹ lion¹ jná¹³ tsú². ²⁸ Jná¹³ né³
 jmí¹ hnó²¹ lí³ ño¹ hi³ he³ tso³ cha³² tsú² quioh²¹
 tsá² lá², hi³ jáun² ca³ ñí¹ jan³² jná¹³ tsú² ñí¹ ta²¹
 chín¹ quioh²¹ tsá² judíos. ²⁹ Tí³ la³ tsá² hi³ má¹ ná¹,
 cáun² lí¹ ca³ tu³ ca³ hna³ tsá² lá² la³ cun³ lí³ lej²¹
 quioh²¹ hmóu³² bíh¹, hí¹ cú¹ pih²¹ yáh³ tiá² ca³ tí²¹
 hi³ jngih³ tsú² tsá² lá², sa³ jun³ ca³ tí²¹ hi³ tanh¹³ tsú²
 hñu³ mí¹ ñí².

³⁰ Jáun² jmí¹ ca³ lí³ ño¹ jná¹³ hi³ má² ca³ má³ cú¹
 ma³ ren²¹ tsú² jái¹³ hi³ jngih³ tsá² lá², jmí¹ jáun²
 ca³ lén¹³ jná¹³ hi³ zein²¹ tsú² cú² jueh³² ñí¹ con² hnú²,
 ja³ bí¹ ca³ juo³ jná¹³ siáh³ tsá² tú² tsá² hna² tsú² hi³
 ñí¹ con² hnú² má² hniáuh³² chá³² tsú² tso³. [Cun³ ní²
 bíh¹ tí³ jái¹³ hi³ juanh³² jná¹³ ñí¹ con² hnú²].”

³¹ Jáun² la³ cun³ lí³ héih³² hi³ má² lí² héi³ jáun²
 hliáu³ hí³, ca³ jan³ Po¹ ta³ huá² ta³ niéi² jáun², hi³
 ca³ ñí¹ jan² dí² la³ tí³ juú² Antípatris. ³² Jmí¹ cá¹ jniá²¹

jáun² ca³jín³² la³jín³² hliáu³ tsá² ca³ñí¹táunh¹ juí³²
 ta³ cun³ juú² Antípatris jáun², jáun² cu³ jmáh³ tsá²
 ná¹tsin¹ hí³ jáh³ bíh¹ jéi³²í¹ já¹taunh²¹ quionh³ Po¹.
³³ Jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² hliáu³ hí³ juú² Cesarea,
 jáun² ca³cuéh³ tsú² tsá² ho² ta²¹ hí³ sí² jáun², hí³
 ca³zinh³ tsú² siáh³ Po¹ ta³ ñí¹ tsú². ³⁴ Jmí¹ má²lí²hí³²
 tsá² ho² ta²¹ hí³ sí² jáun² né³, ca³ngáih³ Po¹ hí³ hín²
 tíh³ hín¹³. Jmí¹ ca³juáh³ Po¹ hí³ hín¹³ tí³ Cilicia,
 jáun² tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³juáh³:

³⁵ —Ñí¹ má¹cuá²taunh²¹ tsá² tú² hna² hnú² ñí¹ lá²,
 má¹jáun² máh³ cán¹³ jná¹³ jú¹ tson² quián¹³ hnú².

Jáun² tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hí³ jmu³
 hliáu³ hua³hí¹³ Po¹ ñéih³ hñú¹³ hla¹ re²¹ Herodes.

24

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ Fé³

¹ Jmí¹ la³ má²hñá³ jmái¹ jáun² ca³chó³² Ananías
 já¹ juú² Cesarea, tsá² lín³ hí³ mí²tsá² hien¹, quionh³
 tsú² ma³ jan² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jí³ tsá²
 jmái² Tértulo ní² siáh³, jan² tí³² tsá² jmu² ta²¹
 hí³ nau³² jái¹³. Jáun² tsá² hí³ ca³tiánh³ ta³ ñí¹
 tsá² ho² ta²¹ hí³, hí³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹. ² Jmí¹
 má²cuí²ñí¹quian¹³ tsú² jáun² Po¹ né³, ca³chá³ Tértulo
 tso³, hí³ ca³záih³ dí² Fé³ la³ lá²:

—Hnú² tsá² ho² ta²¹, cun³ñí¹ hí³ jlánh¹ re²
 cháunh²³ honh² hnú² hí³ jmuh³² héih³², hí³ jáun²
 tie³ bíh¹ nio² tá¹ cáun² hué³² lá², hí³ hliáun³ siáh³
 héih³² chu²¹ héih³² hmaí²¹ má²ca³hí³zia³² quiú¹³ dí².
³ Hen³ ma³ chú³² jmuh³² hnú² re² héih³² jmái¹
 ca³la³ jí³² la³ tán¹ hué³² quiú¹³ dí², jáun² jlánh¹ hiún²

tsí³ jnoh¹ hi³ cue³² jnoh¹ tiá¹ hmah¹ ñí¹ con² hnú² Fé³ tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹. 4 Ti³ la³ cun³ ñí¹ hi³ tiá² hnó³² jná¹³ má¹ tsan¹³ lín³² honh² hnú², jáun² mí²³ jná¹³ hi³ chú³² hi³ náih¹³ tiá³ hnú² jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá². 5 Tsá² tsanh²¹ jnoh¹ lá² jlánh¹ má² miéi³², jí³ hi³ qui² tson² tsú² tsá² *judíos tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹ máh³. Tsá² lá² jan² tsá² ná¹ chín¹ ñí¹ con² tsá² cu³ nió³ hain²¹ hí³ tí³ con² hla¹ tsá² ja³ hí³ Nazaret. 6 Tsá² lá² jmí¹ hnió³ hliáh³² siáh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹; tí³ la³ jnoh¹ má¹ ná¹, la³ jui³² ca³ zanh¹³ tsú² hi³ tson³. [Hi³ jmí¹ má² hnáu² jnoh¹ má¹ ré¹³ tsáu¹³ tsú² la³ cun³ juáh³ liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ hmóu³², 7 tí³ la³ Lisias juo¹³ hliáu³ jlánh¹ chí¹ hniéi² ca³ ñí¹ chin² Po¹ lá² ja¹ quiú¹³ jnoh¹, 8 hi³ ca³ juáh³ siáh³, hi³ tsá² cha³² tsáu¹³ tsá² lá² ca³ tin¹ ja³ táunh¹ ñí¹ con² hnú².] Jáun² né³, ní¹ juáh³ hi³ cánh¹ hnú² huen² re² lín³² jú¹ tson² ñí¹ con² tsú², jáun² má¹ jáun² lí³ ñí¹ hnú² hi³ tson² bíh¹ la³ cun³ tso³ hi³ cha³² jnoh¹ quioh²¹ tsú².

9 Jáun² la³ jín³² tsá² judíos jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ ma³ tson² uá² jai³² jái¹³ jáun². 10 Jmí¹ jáun² ca³ jmú³ tsá² ho² ta²¹ lin¹ hi³ má² lí¹³ hléh³² Po¹, jáun² Po¹ ca³ juáh³:

—Hiún² lín³² bíh¹ tsin³² jná¹³ hi³ cue¹³ jú¹ tson² quion²¹ ñí¹ con² hnú², qui¹ ño¹ jná¹³ hi³ má² hia³ jáun¹³ lín³² máh³ lín³ hnú² jue²¹ hi³ ca³ tin¹ tsá² zian² hue³² lá². 11 Huán¹ tsí³ bíh¹ lí¹³ lí³ tsin² hnú² ní¹ juáh³ tson² la³ cun³ hi³ juah²¹ jná¹³, qui¹ né³ bí¹ má² tí³ quia³ tún³ jmá¹ bíh¹ la³ cun³ jmí¹ cá¹ chó²¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ ñí¹ ma³ tsú¹

ma³joh²¹ jná¹³ Dió³². 12 Hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² dí¹quí¹ dí¹tanh¹ jná¹³ jái¹³ la³ cun³ jmí¹ ca³tsauh¹ jná¹³ tsá² lá², sa³jun³ má²lí²cuú¹ lí²ngih²¹ jná¹³ tsáu² hi³ juáh¹³ hi³ má²lí²zió³² jná¹³ tsí³ tsú², uá¹ hi³ ñeih³ cuáh³² chín¹, ho³ li³ua³ cáun² cuáh³² ñí¹ hná¹ ní² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, sa³jun³ já¹ juú² já¹ hñú³ siáh³. 13 Hi³ sa³jun³ lí¹³ ma³tson² tsú² li³ua³ cáun² tso³ ñí¹ hná¹ ní². 14 Ti³la³ jná¹³ ton¹ bíh¹ hi³ tson² bíh¹ ma³tsú¹ ma³joh²¹ jná¹³ Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ jáun² jnoh¹ tsá² má²tiáuh¹ jnoh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, jnoh¹ tsá² té²³ tsá² ní² “tsá² cu³ nió³”. Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ la³jí³² hi³ rá¹juáh³ ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Moisés jí³ jái¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lin³ hi³ *ti³² jē¹ Dió³² ní² siáh³. 15 Ja³bí¹ jná¹³ hu²¹ tsin³² la³ cun³ hi³ qui³ ná¹hen² tsí³ tsá² lá², hi³ jenh¹³ jáun² la³jín³² tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³, uá¹ i³ tsá² chun¹ uá¹ i³ tsá² hláih¹. 16 Hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ tion³ jmu² jná¹³ hi³ li³ jí² jmí¹ tsin³² jmái¹ ca³la³ jí³², hi³ jáun² tiá² zia³² tso³ hi³ lí¹³ li³ chá³², uá¹ i³ ñí¹con² Dió³² uá¹ i³ ñí¹con² tsá²mi³cuóun² ní² siáh³.

17 ”Jmí¹ má²ca³ñí¹tí¹ ñí¹ngí¹³ jná¹³ ca³lá² ué³ juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² hué³² siáh³, ngah³ jná¹³ siáh³ juú² Jerusalén, hi³ ca³lén¹³ hi³ ñí¹ma³hon¹ ca³lá² tsá² tia³mii², jí³ hi³ ñí¹jngih²¹ ná¹ siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ hiún² tsin³². 18 Jmí¹ má²ji² jáun² jmí¹ tsin³² jná¹³ la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ jnoh¹ tsá² judíos, la³ cun³ jmí¹ ca³tsauh¹ jná¹³ tsá² judíos zian² hué³² Asia hñú³ cuáh³² chín¹; ti³la³ jun³juáh¹³

hi³ má²lí²cuú¹ lí²ngih²¹ tsáu² yáh³ jná¹³ jmí¹jáun²,
 hi³ sa³jun³ má²zenh² jná¹³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsá²
 ná¹jmu² tiá³ siaun³². 19 Tsá² tsauh¹ hí³ bíh¹ jná¹³
 jmí¹ ca³tin¹ ja³táunh¹ ñí¹ lá² ní¹juáh³ he³ tso³ hnió³
 tsú² chá³² hi³ ca³tin¹ jná¹³. 20 Ní¹juáh³ tiá² ja³táunh¹
 tsá² hí³, hi³ jáun² tsá² tionh² lá² cuí¹ juáh¹³, neh²¹
 ní¹juáh³ he³ tso³ ca³tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ jmí¹
 ca³zeh³ tsú² jná¹³ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos.
 21 Tiá² né¹ ho³sa³ hi³hliá² ca³hléh³ jná¹³ tiá³ hi³
 ca³juánh³² la³ lá²: ¡Né³² má²ná¹canh³² hnoh² jú¹
 tson² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³
 tsá² má²cá²tsan³!

22 Ti³la³ Fé³ hí³ má¹ná¹, jmí¹ má²ñí³² re² bíh¹ hi³
 ha³ lánh³ ná¹ngí²³ tsá² má²tiáunh¹ hí³ juí³² quioh²¹
 Jesús; hi³ jáun² jmí¹ má²lí²niéí³² tsú² jái¹³ jáun²,
 ca³jmú³ héih³² hi³ cáun² cuí¹ lí³ tín² la³ ní², hi³
 ca³juáh³:

—Ní¹ má¹cuán² Lisias tsá² lín³ juo¹³ hliáu³
 má¹ré¹³ jná¹³ jái¹³ ní² quián¹³ hnoh².

23 Jmí¹jáun² ca³jmú³ Fé³ héih³² hi³ jmu³ hliáu³
 tsá² chín¹ hua³hí¹³ Po¹ la³ má²jmu² jáun², ti³la³
 ca³cué³ bíh¹ tsú² jái¹³ hi³ ma³hiún² ca³lá² Po¹ tsí³,
 jí³ hi³ lí¹³ tsa³jie³ siáh³ tsáu².

24 Jmí¹ lí¹cáin² jáun² máh³ ca³chánh³² siáh³
 Fé³ já¹ juú² jáun² quionh³ Drusila tsá²mi³ tsá²
 judía ñí²cuo². Jmí¹jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ Po¹ hi³
 ca³lí³hnió³ tsú² ne³ jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ tanh² tsú²
 ta²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo. 25 Ti³la³ jmí¹ ca³hléh³ Po¹
 jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³ cun³ hi³ ti³² tsí³
 Dió³² né³, hi³ hniáuh³² lí³ tín² tsú² ti³ jinh³ hnga²,

ji³ hi³ ca³ti²¹ hi³ ra³tsi³² Dió³² héih³² jmái¹ né³bí¹
ja³² ní² siáh³, jmí¹jáun² ca³juénh² bíh¹ Fé³, hi³ jáun²
ca³juáh³:

—Cuánh² tín² cú²jueh³², má¹jáun² té¹³ jná¹³ siáh³
ní¹ má¹ca³lí³ jien¹ ná¹.

26 Jáun² Fé³ hí³ cáun² lí¹ jmí¹ má²hu²¹ tsí³ hi³ jéin³²
Po¹ quie³, má¹jáun² jmí¹ líón²¹ dí²; jáun² ca³teh³
dí² hliáun³ jéin³² hi³ hnió³ dí² juónh³ quionh³.

27 Jmí¹ má²ca³tsin¹³ jáun² tun³ mii² hi³ cuá¹tson³ Po¹
ca³tsóh³² Fé³ ta²¹, jmí¹jáun² hi³ siáh³ Porcio Festo.
Ti³la³ jmí¹ cuá¹han³ Fé³ ta²¹ má¹ná¹, cun³ jáun²
ca³chan³ bíh¹ tsú² Po¹ cuá¹tson³, qui¹ hi³ ca³lí³hnió³
tsú² hi³ tá¹zanh¹ re² ní¹con² tsá² judíos.

25

Po¹ má²zenh² siáh³ ta³ ní¹ Festo

1 Jáun² né³, jmí¹ la³ má²jau³ ca³héi³ Festo jái¹³
hi³ lín¹³ ta²¹ hué³² jáun², cua³han³ juú² Cesarea ní¹
zeh² ní¹ta²¹ quioh²¹, hi³ ngau³ ti³ já¹ juú² Jerusalén.

2 Hi³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²
*judíos tsá² ná¹ní¹ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ní¹con² Festo

hí³. 3 Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mí³ ní¹con² Festo hi³
jmu³ tsú² hi³ chú³² hi³ chanh³ jái¹³ hi³ cuí¹ jáuh¹³

Po¹ ti³ já¹ juú² Jerusalén jáun²; qui¹ tsá² hí³ dá²
jmí¹ má²ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³ hi³ tsa³jngih² Po¹

hú¹ juí³². 4 Ti³la³ Festo né³ ca³záih³ tsá² hí³, hi³
tsá² cuá¹tson³ bíh¹ hí³ já¹ juú² Cesarea, hi³ né³bí¹

tsánh²¹ yáh³ tsú² hnga² ní¹ jáun²; 5 hi³ ca³záih³ tsú²
siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hin² hnoh² tsá² ná¹hauh³² náh² jái¹³, lí¹³ cuá¹táunh¹ náh² quiúnh¹ jná¹³ já¹ juú² Cesarea, hi³ jáun² ñí¹ jáun² cuá¹juah²¹ náh² ní¹juáh³ he³ tso³ zia³² quioh²¹ tsá² hí³.

6 Jmí¹ la³ má²jña³ ho³ má²quia³ jmái¹ hi³ ca³chó³² Festo hí³ já¹ juú² Jerusalén, ngah³ siáh³ tí³ já¹ juú² Cesarea. Jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ hi³ ca³chánh³² jáun² tsú² ca³cuá³ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹, jmí¹jáun² ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² Po¹. 7 Jmí¹ hi³ jáun² Po¹ ñí¹ta²¹, ca³la³ ja¹ uá¹ zenh² bíh¹ Po¹ ca³jmú³ tsá² judíos tsá² ja³taunh²¹ hí³ juú² Jerusalén, hi³ ca³chá³ tsú² hliáun³ jmáh³la³ tso³ huáh² tsí³, tí³la³ tiá² lí³ yáh³ ma³tson² tsú² tso³ jáun². 8 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³cué³ Po¹ jú¹ tson² quioh²¹, hi³ ca³juáh³:

—Hí¹ cáun² yáh³ hi³ hlah³ tiá² má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, sa³jun³ hi³ ca³tín¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹, sa³jun³ hi³ ca³tín¹ *tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹ juo¹³ dí² tsá² *romanos ní² siáh³.

9 Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³lí³hmió³ Festo tá¹zanh¹ re² ñí¹con² tsá² judíos, jáun² ca³záih³ dí² Po¹ la³ lá²:

—¿Hnáuh¹ hnú² cuóh¹³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ñí¹ma³ré¹³ jná¹³ tso³ quián¹³ hnú²?

10 Tí³la³ Po¹ ca³ngái³:

—Ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹ juo¹³ tsá² romanos bíh¹ tsá¹juoh²¹ dí²; qui¹ ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tí²¹ ma³re² tsú². Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² re² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hi³ hlah³ tiá² cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ ná¹. 11 Sá¹jmí¹ hi³ tson² ca³jmú³² jná¹³ cáun² hi³ hlah³ dúh¹, jáun² cun³ ca³tí²¹ bíh¹ jún³ jná¹³; tí³la³

ní¹juáh³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ hi³ cha³² tsú² ní² tiá² la³ tson², jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tin¹ jienh³ jná¹³ jo³cuo² tsá² ní². Hi³ jáun² bíh¹ mí³23 jná¹³ hi³ ma³re² hnga² tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹.

12 Jmí¹ má²lí²juónh³ jáun² Festo quionh³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ quionh³, jáun² ca³záih³ dí² siáh³ Po¹ la³ lá²:

—Má²lí²juah²¹ bíh¹ hnú² hi³ hnáuh² cuá¹ma³réh¹³ ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹, jáun² né³, tí³ ñí¹ cuá³ tsá² hí³ bíh¹ má²hniáuh³² zei²¹ jná¹³.

Má²zenh² Po¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

13 Jáun² né³, jmí¹ lí¹ cáin² pih²¹ jáun² ca³chó³² re²¹ Agripa já¹ juú² Cesarea quionh³ Berenice ñí²cuo², hi³ ca³ñí¹ma³jéinh³ Festo, hi³ ca³ñí¹cueh¹ dí² cuo².
14 Cun³ñí¹ hi³ ué³ bíh¹ ca³lá² ca³tiánh³ tsú², hi³ jáun² ca³chá³ Festo ñí¹con² tsú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Po¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ñí¹ lá² zian² jan² tsá²ñuh² tsá² ca³chan³ Fé³, hi³ cuá¹tson³. 15 Jmí¹ ñéi¹ jná¹³ cu³tiá³ já¹ juú² Jerusalén, jáun² tsá² ná¹lín³ mí³jmú³ jí³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² ca³qui³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ñí¹con² jná¹³, hi³ jmí¹ mí³² tsú² hi³ má¹ré¹³ jná¹³ tso³ hi³ jmí¹ má¹ngí¹³ jná¹³ Po¹. 16 Tí³la³ jná¹³ ca³juo³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ tsá² romanos, tiá² tan² jnoh¹ hi³ cáun² lí¹ má¹ngí¹³ tiá³ jan² tsáu² tá¹la³ tiá² má²zenh² tsú² cu³tsa³² quionh³ tsá² cha³² tso³, ta³ tiá² má²lí²cué³² tsú² siáh³ jú¹ tson² quioh²¹. 17 Hi³ jáun² jmí¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hí³ ñí¹ lá², ha³ tiá² ca³ma³lé¹³ yáh³ jná¹³, hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹

jáun² bíh¹ cánh³² ca³ñí³² jná¹³ ñí¹ta²¹ quion²¹, jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² tsá² tson³ hí³. 18 Tí³la³ jmí¹ ca³chá³ tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² tson³ né³, tiá² ca³chá³ yáh³ dí² tsáu¹³ tsú² la³ cun³ hi³ jmí¹ len³ jná¹³ jmu³ tsú². 19 Jí³²la³ tí³ ca³jmú³ tsú² quiú² táinh³² tsá² tson³ jái¹³ ca³tí²¹ ha³ lánh³ ná¹ngí²³ hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² joh¹ bíh¹, jí³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ jan² tsá² jmái² Jesús ní² siáh³; tsá² cuá²taunh²¹ hi³ né³ juáh³ hi³ má²jún¹ bíh¹ néh¹ tsú², tí³la³ Po¹ né³ juáh³ hi³ zian² bíh¹ tsá² hí³. 20 Tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, tiá² jmí¹ ño¹ yáh³ ha³ lánh³ rón³² má¹ré¹³ hi³ jáun², jáun² hnga² Po¹ ca³nga³ jná¹³ ní¹juáh³ hi³ hnió³ tso³² tí³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmí¹ tsá¹ma³ré¹³ jnoh¹ jái¹³ jáun². 21 Tí³la³ jmí¹ ca³mí³ tsú² hi³ hnga² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ bíh¹ ma³re², hi³ jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ la³ má²cuá¹tson³ jáun² tsú² ca³la³ ñí¹ ca³quienh² jná¹³ zein²¹ tsú² ñí¹con² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ hí³.

22 Hi³ jáun² Agripa hí³ ca³záih³ Festo:

—Ja³bí¹ jná¹³ jmí¹ zain³² ne¹ jái¹³ quioh²¹ tsá² hí³.

Jáun² Festo ca³juáh³:

—Lí¹³ bíh¹ náih¹³ hnú² tsa³háu².

23 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³chó³² siáh³ Agripa quionh³ Berenice ñí¹cuo² ñí¹ lí³ jáun² ñéih³ pa²¹. Ca³la³ hi³ jmu² jmái¹ bíh¹ tsú² jmí¹ taunh²¹ ñí¹ jáun² ca³la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ juo¹³ hliáu³ jí³ tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² ní² siáh³. Jmí¹ jáun² ca³jmú³ Festo héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² Po¹. 24 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ Festo la³ lá²:

—Hnú² re²¹ Agripa ji³ tsá² ná¹ngih³² náh² ñí¹ lá² quiúnh¹ jnoh¹ ta³né³², sá¹ní² jien¹ náh² tsá²ñuh² lá². Jlánh¹ juóun³² tsá² judíos tsá² zian² juú² Jerusalén ji³ la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² Cesarea lá² cha³² tsáu¹³ tsá²ñuh² lá², cá² ñí¹ ná¹hiú² ná¹mi³² tsú² hi³ jún³ bíh¹ tsá² lá², ca³la³ hi³ tiáunh¹ cú²tiú² cú²jan³² lín³². 25 Tí³la³ tiá² lin¹ tso³ tsoh¹ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² lá² jún³. Tí³la³ hnga² tsá² lá² ca³mí³ hi³ tsa³ma³re² tso³ quioh²¹ ta³ ñí¹ hnga² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juo¹³ dí², jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ cu³tsa³² zein²¹ tsú² cú²jueh³² ñí¹con² tsá² hi³. 26 Tí³la³ hí¹ cáun² yáh³ jái¹³ tiá² zia³² he³ cun³quionh³ zein²¹ jná¹³ tsá² lá² ñí¹con² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juo¹³ dí². Jáun² bíh¹ lí²te³ jná¹³ tsú² hi³ nó³² ta³ máh¹ hnoh², la³ñí¹ la³ján³ ta³ máh¹ hnú² na²¹ re²¹ Agripa, jáun² ní¹ má¹lí²cán¹³ dí² re² jú¹ tson², cháuh³² cáun² jái¹³ hi³ lí¹³ tón¹³ jná¹³ ñí¹ sí² hi³ zein²¹ jná¹³ ñí¹con² juo¹³ dí². 27 Quí¹ jná¹³ len³ hi³ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ cáun² lí¹ zein²¹ jná¹³ jan² tsá² tson³ ta³ lín²¹, ní¹juáh³ hí¹ cáun² tso³ tiá² la³ quionh³ yáh³.

26

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

¹ Jáun² Agripa ca³záih³ Po¹:

—Má²lí¹³ cuéh¹ hnú² jú¹ tson² quián¹³ ta³né³².

Jáun² Po¹ ca³háí³² cuo² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

² —Hnú² re²¹ Agripa, hiún² lín³² bíh¹ tsin³² jná¹³ hi³ juah²¹ ñí¹con² hnú² la³jí³² la³ cun³ tso³ hi³ ná¹cha³² tsá² *judíos quion²¹ jná¹³, ³ quí¹ ño¹ jná¹³

hi³ hnú² má²ñih¹ re² la³jí³² hi³ ná¹ngi²³ dí², tsá² judíos, hi³ ñih¹ hnú² siáh³ la³jí³² jái¹³ ñí¹ tiá² tiáuh¹ dí² cá²hon³. Hi³ jáun² mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ má¹juenh¹³ hnú² honh² hi³ náih¹³ jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá² ta³né³².

4 "La³jín³² bíh¹ tsá² judíos, tsá² juú²co¹ jná¹³, la³ má²quionh³ jí³ tsá² zian² Jerusalén ná¹ñi³² ha³ lánh³ ca³ngí³ jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² jmí¹ tsá¹míh¹ ná¹ hi³ la³ tí³ ta³né³². 5 Ja³bí¹ ná¹ñi³² bíh¹ tsú² hmóu³², sá¹jmí¹ hi³ hnió³ tsú² juáh³, hi³ tson² bíh¹ jná¹³ jan² tsá² cu³ nió³ tsá² *fariseo la³ cun³ jmí¹ míh² ná¹. Tsá² cu³ nió³ tsá² fariseos hí³ jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹ la³ cun³ ñí¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun². 6 Hi³ jáun² né³, ta³né³² má²zenh² jná¹³ ñí¹ lá² hi³ má²rá¹tsa² hnoh² héih³² cun³ñí¹ hi³ má²hu²¹ tsin³² jná¹³ hi³ Dió³² ma³tí³² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmí¹tin² quionh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 7 Tá¹ quia³tún³ tsoh³ jáun² dí² tsá² *Israel má²ná¹tioh³ tsí³ hi³ ma³tí³² Dió³² jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmí¹tin², hi³ jáun² má²má²tsú² má²jónh³² tsú² Dió³² la³ huá² la³ jma². Cun³ñí¹ hi³hliá² má²hu²¹ tsin³² jná¹³ la³ jáun² bíh¹ hnú² re²¹ Agripa, hi³ jáun² bíh¹ tso³ má²cha³² tsá² judíos hí³ quion²¹ jná¹³ ta³né³². 8 ¿Hí¹ ná¹lín²³ hnoh² tsá² tionh² náh² ñí¹ lá² hi³ tiá² tin² Dió³² jmu³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³?

9 "Chín¹dí¹ huen² bíh¹ jná¹³ jmí¹ len³ hi³ jmu¹ hian² tsin³² cun³quionh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ hlah³ ñí¹con² tsá² má²tanh² ta²¹ Jesús Tsá² Nazaret;
10 la³ jáun² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén.

Juóun³² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lín³ mí³jmú³. Hi³ jmí¹ ca³ma³tsán² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ja³bí¹ jná¹³ uá²jai³² ca³juánh³² hi³ ca³tin¹ tsú² jún³. 11 Hliáun³ jéin³² lín³² bíh¹ ca³jmuh³² jná¹³ tsú² hian² tsin³², hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ tu³ hión³² tsú² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹. La³ jáun² bíh¹ ca³ñí¹jmú²¹ jná¹³ la³jí³² hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² tsá² judíos, hú¹tá¹ jmí¹ míh²³ lín³² tsin³² jná¹³ ñí¹con² tsú². Hí¹ la³ tí³ juú²co¹ juú²hñú¹³ *tsá²cá²jo²¹ yáh³ ñéi¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² judíos, tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ñí¹ jáun².

Po¹ cha³² siáh³ ha³ lánh³ rón³² ca³tí² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³

(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

12 "Jmí¹ ngau²¹ jná¹³ jáun² juú² Damasco hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ ñí¹jmú²¹ siáh³ la³ jáun², hi³ jmí¹ hí¹ñe² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lín³ mí³jmú³, hi³ jmí¹ má²quion¹ jná¹³ cáun² sí² hi³ ca³cué³ tsá² hí³ hi³ lin¹ hi³ jmí¹ ngau²¹ ná¹ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsú². 13 Tí³la³ hú¹ juí³² jáun² ca³jé³² jná¹³ cáun² joh¹ cun³ chí³hiú², hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ joh¹ hiú². Hnú² re²¹, joh¹ jáun² táin³ jná¹³ jí³ la³ jí³ tsá² jmí¹ quiúnh¹ jná¹³ jmí¹ jáun². 14 Jmí¹ jáun² ca³sauh³ jnoh¹ cu³hna²¹ jáh³ la³jái³² jáun², jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹hle²¹ jú¹ *hebreo, hi³ ñí¹juah²¹: "Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ láih³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³? Jmuh³² hlah³ quián¹³ huen² bíh¹

hnú² la³jmí¹ jmu² jáh³ cú²³ jah³² ní¹ má¹ca³hinh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh²". 15 Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³²: "¿Hin² bíh¹ tsánh² hnú² Tí³²?" Jáun² Tí³² Juóu³² jná¹³ hí³ ca³juáh³: "Jná¹³ bíh¹ la³² Jesús Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². 16 Náú², zenh² nú² jmu³, quí¹ né³² má²cá²jnia³ jná¹³ jen³ nú², quí¹hliá² má²hiau²¹ jná¹³ hnú² hi³ lín¹³ nú² quian²¹ jná¹³, jí³ hi³ zíh¹³ hnú² siáh³ jú¹ tson², hi³ juoh¹ hnú² tsáu² la³ cun³ hi³ má²lí²jieh³ hi³ ca³tin¹ jná¹³ jí³ hi³ né³bí¹ jieh²¹ nú² ní² siáh³. 17 Hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos jí³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ ní², hi³ jná¹³ bíh¹ liau¹ siáh³ ja¹ tsá² hí³. 18 Hnú² zei²¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hí³ hi³ cuá¹niah²¹ hnú² ñí¹ tsú², hi³ cuá¹tí¹ cuá¹jinh²¹ nú² tsá² ñí³táunh¹ hi³ já¹nié², jáun² tsa³táunh¹ tsú² juí³² ñí¹ tie³ joh¹, hi³ jáun² tiú²uú² ma³zian² tsú² jo³cuo² tsá² hláinh¹, tí³la³ jo³cuo² Dió³² bíh¹ má²ma³zian² tsú². Má¹jáun² lí¹³ hiáuh³ tsú² uu³i³tso³ hi³ lí¹³ hiáuh³ tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ qui³ cué²³ jná¹³ ñí¹con² la³jín³² tsá² má²ná¹chan¹ ñí¹con² jná¹³, cun³ñí¹ hi³ ca³taunh² tsú² ta²¹ jná¹³".

19 "Hi³ jáun² né³, hnú² re²¹ Agripa, tiá² tí³ có³² ca³chá³ yáh³ jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³jnia³ jéin³², hi³ ja³ jáun² hñu³mi³cuú². 20 Tí³la³ jná¹³ dá² ca³ma³liau²¹ bíh¹ hi³ ca³hléh³ jáí¹³ ñí¹con² tsá² juú² Damasco tín², ñí¹con² tsá² juú² Jerusalén, ñí¹con² tsá² hín¹³ tí³ Judea, jí³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³. Hi³ ca³ñí¹juo¹³ jná¹³ tsú² hi³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ hniáuh³² ma³li²¹ tsú² siáh³ hi³ tson² cu³tí³ má²cá²tí² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³. 21 Cun³ñí¹

hi³ juanh³² la³ ní² bíh¹ jná¹³ hi³ jáun² ca³ma³tsau¹³
 tsá² judíos hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹, hi³ jmí¹ hnió³
 tsú² jngah³ siáh³. 22 Tí³la³ jlánh¹ má²hau³ jná¹³
 Dió³² má¹ná¹, jáun² tiá³ nio² tsin³² jná¹³ hi³ lienh¹
 jná¹³ tsáu² la³ má²lien¹ jáun² la³ tí³ ta³né³², cuí¹
 tsá¹míh¹ cuí¹ tsá² má²lieih²¹. Hí¹ cónh³ tiá² hléh²³
 jná¹³ jú¹ siáh³, tí³la³ jná¹³ hléh²³ la³ cun³ jái¹³ hi³
 ca³cué³ tsá² ca³lín³ hí³ *tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin² bíh¹
 quionh³ hla¹ Moisés, jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² he³ lí¹³
 jmí¹tsú² jmí¹ja³². 23 Tsá² hí³ ca³juáh³ hi³ Tsá² lín¹³
 Cristo ca³tin¹ ma³tso² tsí³; ní¹ má¹jun² tsú² jáun²
 né³, hnga² tsú² lín¹³ tsá² la³ñí¹ hi³ lín³ tsá² hmai²¹
 ní¹ má¹ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, má¹jáun² ma³li²¹ tsú² hi³
 lí¹³ liáu³ dí², tsá² judíos tsá²co¹ dí², jí³ tsá²cá²jo²¹ ní²
 siáh³.

Po¹ hnió³ hi³ tí¹ jeinh²¹ jmí¹ tsí³ Agripa

24 Tá¹la³ dí¹má²tson² jáun² bíh¹ Po¹ jái¹³ jáun²,
 ca³hléh³ Festo tiá³, hi³ ca³juáh³:

—¡Má²ca³ngáu² bíh¹ hniu³² Po¹! Cun³ñí¹ hi³hliá²
 ja³²lí³ hliáun³ sí² má²ca³ma³tin¹³ bíh¹ hniu³², hi³
 jáun² má²ca³ngáu² nú².

25 Tí³la³ Po¹ né³ ca³ngái³ siáh³:

—Hnú² Festo tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹, jun³juáh¹³
 hi³ ngo² yáh³ jná¹³, tí³la³ jná¹³ dá² hléh²³ jú¹ tson²
 bíh¹, la³ cun³ jē¹ jan² tsá² hu²¹ juí³² re² jē¹. 26 Lá²
 cuá³ re²¹ Agripa tsá² ñi³² re² jái¹³ lá², jáun² tiá³ nio²
 tsin³² jná¹³ hi³ hléh²³ ta³ ñí¹ tsú²; quí¹ cu³tí³ ño¹
 jná¹³ hi³ tiá² ná¹hmá¹ yáh³ jái¹³ lá² ñí¹con² tsú², quí¹
 tiá² ñí¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ lí³ yáh³ la³ jáun². 27 Hnú²
 re²¹ Agripa, ¿há¹ jun³juáh¹³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹

jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³²
jmí¹tin²? Cun³ ño¹ jná¹³ hi³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹.

28 Hi³ jáun² Agripa ca³juáh³:

—Há¹, cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²i¹ hniauh³ hi³ tí¹ jenh¹
hnú² jná¹³ hi³ jáun² lín¹³ jná¹³ tsá² má²lán¹³ Cristo.

29 Hi³ jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Uá¹ i³ cú¹pih²¹ jéi³²i¹ hniauh³ ho³ uá¹ i³ hliáun³,
tí³la³ cáun² bíh¹ hi³ mí²³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² hi³
hnó³² jná¹³ hi³ lín¹³ dí² cá²ren² quiúnh¹ jná¹³;
jun³juáh¹³ jmáh³la³ huen² hnú² yáh³ má¹ná¹, qui¹
ja³bí¹ jí³lín² tsá² ná¹ná³² lá² bíh¹ uá²jai³². Tí³la³
jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hi³ lín¹³ dí² cá²ren² la³jmí¹
chin¹ jná¹³ lá² cá²den¹ná¹ yáh³ má¹ná¹.

30 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ca³nu³
ca³tiánh³ tsú² jí³lín²; tsá² lín³ re²¹, tsá² ho² ta²¹
jí³ Berenice, jí³ la³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ tsú² hí³
quionh³ ní² siáh³, 31 hi³ ca³ñí¹juú¹ ñí¹hlénh¹³ tí³ có³²
jái¹³ jáun², hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Hí¹ cáun² tiá² hi³ la³ ca³jmú³ yáh³ tsá² ní² hi³
juáh¹³ hi³ jmí¹ ca³tin¹ tsú² jún³, sa³jun³ ca³tí²¹ bíh¹
hi³ cuá¹hún¹ tsú² hñu³mí¹ñí².

32 Jáun² Agripa ca³záih³ Festo:

—Jmí¹ má²lí¹³ bíh¹ lion¹ tsú² sá¹jmí¹ hi³ tiá²
má²ca³mí³ tsú² hnga² hi³ tsa³ma³re² jái¹³ ní² ñí¹con²
hnga² *tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹.

27

Zen² tsú² Po¹ la³ tí³ juú² Roma

1 Jáun² né³, jmí¹ ca³lín¹³ tsú² hi³ má²hniauh³²
tsáu¹³ jnoh¹ hué³² Italia, jáun² ca³jienh³ tsú² Po¹

jo³cuo² hliáu³ tsá² chín¹ jmái² Julio la³ má²quionh³ tsá² tson³ siánh³ siáh³. Julio hí³ jmí¹ ñi³quionh¹³ cun³ nió³ hliáu³ tsá² téh²³ tsú² “Hliáu³ Joh¹ Tsá² Cuá¹lín³ Mi³chí¹”. 2 Juú² Cesarea jáun² ca³tau²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹, mu² jáun² ja³ tí³ juú² Adramitio, hi³ la³ tsó³² siáh³ hi³ cáun² hi³ cáun² juú² tioh³ can³² jmí²miih²¹ hué³² Asia. Ja³bí¹ jmí¹ quiúnh¹ jnoh¹ Aristarco jmí¹jáun², tsá² zian² juú² Tesalónica juú² hín¹³ tí³ hué³² Macedonia. 3 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Sidón nio² can³² jmí²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³ja³ mií³ tsí³ Julio hí³ ñí¹ con² Po¹, hi³ ca³cué³ jái¹³ hi³ tsa³jien³ Po¹ há²mei²¹ quioh²¹ ní¹juáh³ zia³² cáun² hi³ ma³hau³ tsá² hí³. 4 Jmí¹ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Sidón jmí¹ ja³² chí³ tiá³ lín³² tí³ jui³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² tí³ cuá² cáun¹ bíh¹ ca³há³² hué³² Chipre nio² jáun² chu³ jmái² jmí¹ ca³nga² jnoh¹ jo²¹ ñí¹ tiá² nga³ he³ tiá³ chí³. 5 Ja³bí¹ cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ có³² Cilicia ji³ hué³² Panfilia ní² siáh³, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Mira, juú² hín¹³ tí³ hué³² Licia.

6 Ñí¹ jáun² ca³jie³ hliáu³ tsá² chín¹ cáun² mu² pa²¹ siáh³ siáh³, mu² ja³ tí³ juú² Alejandría hi³ la³ tsó³² tí³ hué³² Italia. Jáun² mu² jáun² ca³tau²¹ jnoh¹ siáh³ hi³ ngau³ jnoh¹ jui³² tiáuh¹. 7 Tion³ cu³tí³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ ñí¹ má²janh² juú² Gnido, hliáu³ bíh¹ ca³lá² jmái¹ ca³lé³ jnoh¹ hú¹ jui³². Quí¹ la³ má²ja³² jáun² bíh¹ tiá³ chí³ tí³ jui³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹ jáun², jáun² cu³tsa³² tí³ jui³² can³² ñí¹ lí³ cáun² tié² hna¹³ hué³² Creta nio² chu³ jmái² bíh¹ ca³nga¹ jnoh¹ cú²jueh³², ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Salmón, jui³²

ñí¹ tiá² nga³ he² tiá³ chí³. 8 Tion³ bíh¹ ca³cháu³²
jnoh¹ cun³ cá² tsó¹³ hué³² Creta jáun², ñí¹ nio² juú²
Buenos Puertos nio² can³² jmí²miih²¹, juú² nio²
má²janh² juú² Lasea.

9 Hliá² jlánh¹ hliáun³ jmái¹ ca³lé³ bíh¹ jnoh¹,
jáun² ca³lí³ háinh¹³ jui³² ñí¹ jmí²miih²¹, qui¹hliá²
jmí¹ má²ca³nga² bíh¹ jmái¹ hi³ jlánh¹ má²hien²¹
tsá² *judíos, [jáun² má²má²janh² jmí¹ ñí¹cuóu³ bíh¹
jmí¹jáun²]. Hi³ jáun² Po¹ jmí¹ ca³híe³ cáun² jú¹ tson²,
hi³ ca³juáh³.

10 —Hnoh² tsá² quiúnh¹, jná¹³ jie³² hi³ jlánh¹
háinh¹³ jui³² ñí¹ tsáu¹³ dí² ní¹juáh³ hi³ cáun² lí¹
hue¹³. Já² tsa³hín³ bíh¹ mu² la³ má²quionh³ lio²¹ hi³
tioh³, hi³ hí¹ la³ tí³ hmóu³² yáh³ dí² tsa³hén³ lí¹³.

11 Tí³la³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ hliáu³ tsá² chín¹
hi³ ca³juáh³ jáun² Po¹, jē¹ tsá² cuá¹quian³² bíh¹
mu² ca³taunh³ tsú² ta²¹, jí³ jē¹ hnga² tsá² quioh²¹
bíh¹ mu². 12 Qui¹ tiá² jmí¹ chú²¹ yáh³ ñí¹ jmí¹
ca³quiú² tsú² mu² jáun², qui¹hliá² má² jmí¹ ñí²cuóu³
bíh¹ siáh³, jáun² míh¹ tiá² la³jín³² tsú² ca³lín¹³ hi³
cu³tsa³² tsa³táunh¹ tí³ chí¹ján³, la³ tí³ juú² Fenice,
juú² hín¹³ hué³² Creta jáun², jáun² ñí¹ jáun² quiú¹³
tsú² mu² ní¹juáh³ hi³ lí¹³ tá¹la³ ngá¹³ jáun² jmí¹
ñí¹cuóu³. Ní¹juáh³ hi³ tionh² tsú² Fenice jáun² né³,
jniá³ jmí²miih²¹ tí³ cuá² chu²¹ jí³ tí³ cuá² cáun¹
ní¹juáh³ hi³ dí¹jíe²³ tsú² tí³ ñí¹ tá²tsi²¹ hiú².

Ja³² jmí³chí³ tá¹la³ ná¹han³² tsú² jmí²miih²¹

13 Jmí¹ má²lí²jíe³ tsú² jáun² hi³ huán¹ bíh¹ la³ ja³²
chí³ tí³ la³ quián³, jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ má²lí¹³ bíh¹

tsa³táunh¹ siáh³ juí³² tiáunh¹. Jáun² ca³huén² tsú² siáh³ quionh³ mu² pa²¹ jáun² hi³ ja³taunh²¹ juí³² tiáunh¹ tí³ juí³² can³² hué³² Creta jáun². 14 Jmí¹ má²cu³lé³ jáun², cu³tsa³² bíh¹ jmí¹ ja²¹ jmí³chí³ tiá³ cu³tí³, hi³ ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² mu², jmí³chí³ jáun² téh²³ tsú² “nordeste”. 15 Tí³ có³² bíh¹ ca³hliá³ chí³ mu² jáun², jáun² cáun² ngau³ la³ cun³ ja³² chí³ jáun² bíh¹ cú²jueh³² mu² jáun². 16 Jmí¹ ca³nga² jnoh¹ jáun² tí³ jo²¹ ñí¹ tiá² nga³ póh²³ chí³ quioh²¹ hué³² pih²¹ jmái² Cauda nio² chu³ jmái², jmí¹jáun² tion³ cu³tí¹³ bíh¹ ca³tiau¹³ jnoh¹ hi³ ca³táunh¹ mu² pih²¹ tí³ la³ ñéih³ quioh²¹ mu² pa²¹, mu² pih²¹ hi³ liaun³² tsú² hi³ jmí¹ chí¹cuounh³² jáun² mu² pa²¹. 17 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³tsáh³ tsú² hñe¹³ mu² pa²¹ jáun², quí¹ hi³ hnió³ tsú² lí³ pin³. Jmí¹jáun² ca³sió³ tsú² hmih³² pa²¹ can²³ chí³ hi³ jmí¹ he¹ chí³cuú², jáun² cáun² ngau³ ca³lá² la³ cun³ ja³² chí³ jáun² bíh¹ mu², quí¹hliá² jmí¹ juénh² tsú² hi³ ní² lí¹ ca³hiéih³ mu² ñí¹ ná¹juí²¹ záí¹ lí¹ nio¹ hi³ téh²³ tsú² Sirte. 18 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³, la³ má²ja³² jáun² bíh¹ jmí³chí³ tiá³ lín³², jáun² cu³tsa³² ca³ma³liáu³² tsá² quionh³ tsá² cuá¹quian³² hi³ mu² hi³ cuí²³ lio²¹; 19 hí¹ la³ tí³ hi³ quioh²¹ mu² hi³ ñí³quian²¹ hí¹tiá³ yáh³ ca³cuí³ tsá² hí³ siáh³ ñí¹ má²hni³² jmái¹ jáun². 20 Hliáun³ jmái¹ bíh¹ tiú²uú² cá²jnia³ hiú², hi³ sa³jun³ chí¹jmái²¹ bíh¹ jniá³ siáh³ ta³ já¹niéí², hi³ jlánh¹ chí¹ñí¹ ja³² siáh³ jmí³chí³ jáun², jáun² tiú²uú² jmí¹ hai³² yáh³ jnoh¹ tsí³ hi³ liáu³.

21 Jmí¹ má²ngau³² hliáun³ jmái¹ hi³ tiú²uú² hin²

ca³jmú³ má³², jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh² ja¹ tsá² hí³
 hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² quiúnh¹, jmí¹ hniáuh²¹ bíh¹ hí³
 táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ jái¹³ hí³ ca³juo³ jná¹³
 jáun² hnoh², hí³ tiá² jmí¹ hniáuh²¹ hue¹³ dí² hue³²
 Creta, hí³ jáun² tiá² jmí¹ quieinh²¹ dí² la³ lá²,
 sa³jun³ jmí¹ tsa³hín³ siáh³ hí³ quiú¹³ dí². 22 Jáun²
 ta³né³² juanh³² jná¹³, ma³hiún¹³ náh² honh², qui¹
 hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² jún³ uá¹jinh¹ ca³ja³hín³ mu²
 lá². 23 Qui¹ jmí¹ hua² hmái³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú²
 tsá²ta³ Dió³² jéin³² jná¹³, tsá² lí²zen³ Dió³² Juóu³²
 jná¹³, Dió³² Tsá² ma³con²¹ jná¹³; 24 tsá² hí³ né³
 lí²zéi³² jná¹³ la³ lá²: “Hnú² Po¹, ha³ lí² juenh³,
 qui¹ hniáuh³² bíh¹ cuá¹ma³jnia¹³ hnú² ta³ ñí¹ *tsá²
 cuá¹lín³ mí³chí¹ já¹ juú² Roma. Ja³bí¹ líón³² Dió³²
 la³jín³² tsá² quiúnh¹ hnú² ní² ñí¹ hmú²¹, qui¹
 cun³ñí¹ hí³ Dió³² já³² mií³ tsí³”. La³ ní² bíh¹ lí²zéi³²
 jná¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². 25 Hí³ jáun² ma³hiún¹³
 náh² honh², qui¹ cáun² bíh¹ nio² tsin³² jná¹³ hí³
 tson² ma³tí³² Dió³² la³ cun³ hí³ má²lí²juáh³ ní²
 tsá²cuú² tsá²ta³. 26 Ti³la³ cu³ jáun² ca³tí²¹ quieinh²¹
 bíh¹ jnoh¹ hí³ tsa³hín³ mu² lá², hí³ tá¹tau¹ dí² cáun²
 hue³² nio² chu³ jmái².

27 Hua² hí³ ca³tsin¹³ jáun² quia³quiún³ jmái¹
 tá¹la³ má²hí¹tsau³² jáun² mu² rá¹quí² rá¹ca³² hñu³
 jmí²miih²¹ ñí¹ má²téh²³ tsú² jáun² Adriático, la³
 cun³ chu³ nie² jáun² ca³lí³lieih²¹ tsá² quionh³ tsá²
 cuá¹quian³² hí³ mu² hí³ má²hí¹há³² má²janh² ñí¹
 má²lí³ hue³². 28 Jmí¹jáun² ca³chá³ tsú² héih³²
 quionh³ cáun² hñe¹³ má²lí³ re² ní¹juáh³ hín² cónh³

tí³ tí³ la³ ñe¹ jmái², jáun² jmí¹ tí³ quiú³ ñí³. Jmí¹ má²cu³lé³ jáun² ca³chá³ tsú² siáh³ héih³², jáun² quia³hñá³ ñí³ bíh¹ jéi³²í¹ tí³. 29 Jmí¹ jáun² ca³juéh² tsú² quí¹ ní² lí¹ ca³hiéh³ mu² jáun² quín¹, jáun² ca³na³tsí³ tsú² hñe¹³ quiún³ mí¹ñí² cáh¹ lín²¹, hi³ ca³tóh³ tsú² tí³ ñeh² jmái² tí³ cu³hna²¹ mu². [Mí¹ñí² jáun² jniá³ la³jmí¹ jniá³ mí¹ñí² mi³juí¹³]. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³hiu³ ca³mí³ tsú² ñí¹con² Dió³² hi³ jniá³² tia³juí³². 30 Hi³ jáun² tsá² quionh³ hí³ tsá² cuá¹quian³² mu² jmí¹ má²hnió³ huén³² mu² jáun², jáun² ca³síó³ tsú² mu² pih²¹ hi³ liaun³² tsú² hi³ jmí¹ má²hu²¹ jáun² hñu³ mu²; ca³jmú³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ hi³ tóh³² tsú² siáh³ mí¹ñí² cáh¹ jáun² tí³ mi³chí¹ mu².

31 Tí³la³ Po¹ la³juí³² ca³záih³ hliáu³ tsá² chín¹ la³ má²quionh³ hliáu³ joh¹ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tiú²uú² tiáunh¹ tsá² ó³² mu² lá², jáun² tiú²uú² lí¹³ yáh³ liáun³ náh².

32 Jmí¹ jáun² la³juí³² ca³quieh³ hliáu³ hñe¹³ hi³ jmí¹ tsi²¹ mu² pih²¹ jáun², jáun² ca³táh³ mu² pih²¹ hi³ ta³tsi²¹ ñí¹ jmái².

33 Jmí¹ má²já²jnia² jáun² né³, ca³záih³ Po¹ la³jín³² tsá² hí³ hi³ chú³² cuh³ tsú² ca³lá² má³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² quiúnh¹, já² quia³quiún³ jmái¹ máh³ má²tí³ hi³ chih³² hnoh² ziu³ máh¹ ji³ hi³ tiá² má³² má²ca³quiéh³ hnoh² siáh³. 34 Jáun² jná¹³ juanh³² hi³ chú³² cúh¹³ hnoh² ca³lá² má³²; hniáuh³² bíh¹, quí¹ jáun² bíh¹ liáun³ hnoh². Quí¹ [hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ quiunh²¹ tsá² ñí¹ tiauh¹ dí² lá²,] hí¹ cá² máh³² yáh³ jñú² chí¹ dí² tiá² lí¹ tsa³há³.

35 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² la³ ní² Po¹ ca³can³ cáun² hí³ siuh²¹, Dió³² tín² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ ta³ ñí¹ la³jín³² tsá² hí³, jáun² ca³háí³² hná¹ hí³ ca³cúh².
 36 Jmí¹jáun² ca³joh¹³ siáh³ tsá² ná¹jíe²³ hí³ pí³ hí³ ca³tia³ tsí³ cuh³. 37 La³ cun³ ñí¹ la³jái³² jnoh¹ jáun² jmí¹ tiéí³ jnoh¹ tun³ nio² hña³láun³ tsi²¹ hnaíh³² nio² quiún³ tsi²¹ quia³ñéí³ tsáu². 38 Jmí¹ má²lí²cuh³ tsú² jáun² la³ cun³ hí³ ñí¹cuh³ né³, ca³huéh³ tsú² la³jí³² cuú²miih²¹ hí³ jmí¹ tioh³ hñu³ mu² hí³ ca³súh³ tí³ hñu³ jmí²miih²¹, qui¹hliá² ca³lí³hnió³ tsú² hí³ son¹³ ca³lá² héí² mu² jáun².

Tsúnh² juoh¹ mí¹ siún¹ nio² bíh¹ mu² pa²¹

39 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun², tiá² jmí¹ lí²cuoh² yáh³ tsá² ná¹quian³² hí³ mu² hué³² ñí¹ má²ca³cha³táunh¹ dí² jáun², tí³la³ jmí¹ ca³jíe³ tsú² hí³ la³ zia³² cáun² ñí¹ rá¹hu²¹ ca³lá² jmí²miih²¹ hué³² jáun², ñí¹ zia³² ñí¹ rá¹jáun²³ záí¹ ñí¹ quiéin² can³² jmái², jáun² ca³lín¹³ tsú² hí³ jmu³ pí³, neh²¹ ní¹juáh³ tioh²¹ hí³ tsa³tinh¹ quionh³ mu² pa²¹ jáun² la³ tí³ jáun². 40 Jáun² cu³tsa³² cáun² ca³quieh³ bíh¹ tsú² hñe¹³ hí³ jmí¹ ná¹tsí²¹ jáun² mí¹ñí² cáh¹ hí³ ca³tóh³ tsú² jáun² tí³ ñeh² jmí²miih²¹ jmí¹ hua² jáun². Ja³bí¹ la³ cun³ jmí¹jáun² ca³záih³ tsú² hñe¹³ hí³ jmí¹ hñe²jo²¹hmá² míh¹ hí³ hu²¹ chu³ jmái² hí³ cónh³² tsú² ní¹juáh³ hín² tíh³ hnió³ tsú² tsó³² mu². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³háí³² tsú² siáh³ chí³cuú² hmih³² pa²¹ hí³ can²³ jáun² chí³ tí³ mí³chí¹ mu², jmí¹jáun² ngau³ mu² jáun² tí³ juí³² ñí¹ rá¹jáun²³ jáun² záí¹ quiéin². 41 Tí³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² mu² ñí¹ cuú² máí²³ jmái² né³, tí³ có³² bíh¹ ngau³ mu² hí³

ca³hiéih³ chí¹ ñí¹ la³ má² ná¹ jui²¹ záí¹. Ja¹ záí¹ jáun² bíh¹ ca³ta³ chí¹ quéih²³ chí¹ mu² jáun², hí¹ cú¹ pih²¹ yáh³ tiú² uú² lí³ jíeh³. Jmí¹ jáun² ca³ lí³ liau³ hí³ tsúnh² tí³ cu³ hna²¹ mu² qui¹ hliá² jlánh¹ tiá³ ja³² ma³ quin³² ma³ cu³ tsin¹ jmí² miih²¹.

42 Jmí¹ jáun² jmí¹ hnió³ hliáu³ jngih³ la³ jín³² tsá² tson³, hí³ jáun² tiá² liáun³ tsú² hí³ ra³ tsi³² jmái².
 43 Tí³ la³ hliáu³ tsá² chín¹ hí³ né³ ca³ lí³ hnió³ lión³² Po¹, jáun² tiá² jái¹³ ca³ cué³ yáh³ tsú² hí³ jngih³ tsá² quionh³ tsú² tsá² tson³. Tí³ héih³² ca³ jmú³ bíh¹ tsú² hí³ ní¹ juáh³ tsá² tín² ca³ jmái², tsá² hí³ tín² tónh³² jmái² la³ ñí¹ hí³ tnh³² tí³ ñí¹ quiéin²; 44 tí³ la³ ñí¹ tsá² cá² tsáun¹ jáun² né³, quionh³ jo²¹ hmá² bíh¹ já¹ taunh²¹, ho³ lá² dá² quionh³ juoh¹ hmá² hí³ jmí¹ lí³ mu². La³ jáun² bíh¹ lí³ hí³ ca³ liáu³ jnoh¹ la³ jái³² hí³ ca³ cháu³² ñí¹ quiéin².

28

Zia³² hí³ quiunh³² Po¹ hué³² Malta nio² chu³ jmái²

1 Jmí¹ má² ca³ liáu³ jnoh¹ jáun² la³ jái³², jmí¹ jáun² ca³ lí³ né¹ jnoh¹ hí³ Malta bíh¹ la³ jmái² hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmái². 2 Tsá² hué³² jáun² jlánh¹ ca³ ma³ hniau³ jnoh¹, hí³ jáun² ca³ tó³ tsú² cáun² sí² pa²¹ qui¹ hliá² jlánh¹ jmí³ hí³ jáun² cuóu³ lín³² bíh¹; jáun² ca³ te³ tsú² jnoh¹ la³ jái³² tí³ ñí¹ nio¹ sí² hí³ choh²¹ jnoh¹. 3 Jáun² Po¹ ca³ jieh³ cá² tsu²¹ cuo¹ hí³ ca³ tóh³ sí²; tá¹ la³ jmí¹ dí¹ toh² tsú² sí² cuo¹ jáun² né³, cua³ han³ jan² jáh³ hláinh¹ jmí¹ cá¹ chéi²¹, hí³ jáun² ca³ ca³ cuo² Po¹. 4 Jmí¹ ca³ jie³ tsá² hué³² jáun² hí³

chin¹ jáh³ hláinh¹ cuo² Po¹, jáun² ca³juu³ ca³hlénh³
ja¹ hmóu³² hi³ ca³juáh³:

—Cu³ti³ jan² tsá² la³ jngih² tsáu² bíh¹ ni³², hi³
jáun² ta³né³² má²ca³hinh³² tsú² tsáu¹³ hi³ má²lí²jmú³
dió³² [Dike] juo¹³ jnoh¹, tsá² rá²tsi³² héih³², uá¹jinh¹
jmí¹ má²ca³liáun³ tsú² ñí¹con² jmí²miih²¹.

⁵ Ti³la³ Po¹ má¹ná¹, cáun² ca³pí³ ñí¹ sí² bíh¹ cuo²,
jáun² ca³tánh³ jáh³ hí³ ja¹ sí², hí¹ cáun² tiá² hi³
ca³quiúnh³² yáh³ tsú². ⁶ Jáun² la³jín³² tsá² hí³ cáun²
jmí¹ má²ná¹jan³² hi³ dáun¹³ Po¹, ho³ hi³ né³bí¹
quinh³ hi³ jún³. Jmí¹ má²cu³lé³ ná¹jan³² tsú² jáun²
né³, ca³jíe³ hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ca³jéinh³² Po¹,
jmí¹jáun² ca³jenh³ tsú² siáh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³juónh³
hi³ dió³² bí¹ néh¹ Po¹.

⁷ Má²janh² ñí¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá² jmái²
Publio, tsá² ho² ta²¹ hue³² pih²¹ jáun². Tsá² hí³
jlánh¹ re² tin² ca³he³ jnoh¹ hi³ ca³taunh² tsú² jnoh¹
ho¹ñí¹ tá¹la³ ca³tauh¹³ jnoh¹ jáun² hni³² jmái¹ hñú¹³
tsú². ⁸ Jmái¹ jáun² jmí¹ rá²tsáun¹ jméi² Publio hí³,
hi³ jmí¹ lí²³ chéin³ cú²hiú² cú²cuóh³², jí³ hi³ táí³²
siáh³ jmí². Jáun² Po¹ ca³ñí¹jien¹³ tsá² tsáun¹ hí³ ñí¹
rón²¹, jáun² ca³liéinh³² Dió³². Jmí¹jáun² ca³ra³tsi³²
tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² tsáun¹ hí³ hi³ ca³jmah³
dí². ⁹ Jmí¹ lí²¹ jáun² la³ jáun² cua³taunh²¹ siáh³
la³jín³² tsá² ná¹tsáun¹ hue³² pih²¹ jáun²; ja³bí¹ lan³
bíh¹ siáh³ tsá² hí³. ¹⁰ Jmí¹jáun² jlánh¹ hliáun³ hi³ lí¹
ca³cué³ tsú² jnoh¹. Hi³ jmí¹ tí³ ñí¹ hue¹³ jnoh¹ hi³
má²tauh²¹ jnoh¹ siáh³ cáun² mu² pa²¹ né³, tsá² hí³ lí¹
ca³cué³ siáh³ la³jí³² la³ cun³ hi³ lí³ hniáuh³² quiú¹³

jnoh¹ hú¹ juí³².

Má²chau²¹ Po¹ já¹ juú² Roma

11 Jmí¹ ca³táih¹³ jáun² hni³² zih² hi³ tiauh² jnoh¹ hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmái², jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ la³ ca³quiú² tsú² hué³² pih²¹ jáun² tá¹la³ ca³nga² jáun² jmí¹ ñí¹cuóu³. Mu² jáun² ja³ tí³ juú² Alejandría; tí³ mí³chí¹ mu² jáun² né³ jmí¹ tá²láiⁿ gon³ dió³² juo¹³ tsá² hí³, dió³² hí³ jmái² Cástor jí³ Pólux. 12 Hi³ ca³hué² jnoh¹ hué³² pih²¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ juú² Siracusa nio² can³² jmí²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ hni³² jmái¹. 13 Jmí¹;jáun² ca³hué² jnoh¹ siáh³ hi³ [ngau³ jnoh¹ juí³² có³² hué³² Silicia,] jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Regio [hín¹³ hué³² Italia]. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ja³ chí³ tí³ la³ quián³, hi³ jáun² ca³hué² jnoh¹ juú² Regio jáun², jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Puteoli [hín¹³ siáh³ hué³² Italia jáun²]. 14 Ñí¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ ma³ jan² tsá² reh² dí², jáun² tsá² hí³ ca³jau³ jnoh¹ hñú¹³ hi³ ca³chau³ tsú² jnoh¹ quiau³ jmái¹. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, juí³² ta³ bíh¹ jnoh¹ jéi³²í¹ ngau³ la³ tí³ juú² Roma. 15 Jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsá² reh² zian² juú² Roma hi³ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² ca³ñí¹jaun¹³ tsú² jnoh¹ hú¹ juí³². Jmí¹;jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsú² ñí¹ lí³ hmah²¹ pa²¹ téh²³ tsú² “Hmah²¹ quioh²¹ hla¹ Apio”, jáun² cá² tsáun¹ siáh³ ca³jenh² jnoh¹ juú² Tres Tabernas. Jmí¹ ca³jien³² jáun² Po¹ tsá² hí³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², hi³ ca³niau³ siáh³ tiá³ tsí³. 16 Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ jáun² já¹ juú² Roma né³, [jáun² hliáu³ tsá² chín¹ hi³

ca³jienh³ tsá² tson³ jmí¹ jan² hí³ ñí¹ con² tsá² chín¹
 jmu² hua³ hí¹³ tsá² tson³, tí³la³] Po¹ ca³hiah³ jái¹³
 hí³ cánh³ cuá³² bíh¹ la³ má² quionh³ jan² hliáu³ hí³
 jmoh³ hua³ hí¹³.

Po¹ hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Roma

17 Ñí¹ má² tí³² hní³² jmái¹ hí³ tiauh² jnoh¹ Roma
 ca³teh³ Po¹ tsá² *judíos tsá² ná¹ ñí¹ tionh² já¹ juú²
 jáun², hí³ ja³ táunh¹ tsú² ñí¹ cuá³ dí². Jmí¹ ca³ngih³²
 jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² cáu³, uá¹ jinh¹ tiá² hí³ hlah³ ca³jmú³²
 jná¹³ ñí¹ con² tsá² judíos tsá² co¹ dí², sa³ jun³ ca³tí²¹
 la³ cun³ hí³ ná¹ ngí²³ dí², ta³ hí³ ca³quiú² jáun²
 tsá² haun³² dí¹ hio³ ñú¹ deh³ dí², tí³la³ cun³ jáun²
 ca³ma³ tsau¹³ bíh¹ tsú² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hí³
 ca³jienh³ tsú² jná¹³ ñí¹ con² tsá² *romanos. 18 Hí³
 jáun² jmí¹ ca³can³ tsá² romanos jú¹ tson² quion²¹
 jná¹³, jmí¹ hnió³ bíh¹ tsú² liáu³², qui¹ hí¹ cáun² yáh³
 tso³ tiá² lin¹ tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ hí³ juáh¹³ hí³
 ca³tín¹ jná¹³ jún³. 19 Tí³la³ tsá² judíos né³ tiá² ca³lí³
 hiún² yáh³ tsí³ la³ jáun², hí³ jáun² ca³lí³ hniáu³²
 mí¹³ jná¹³ huen² hí³ já¹ ma³ ré¹³ ta³ ñí¹ *tsá² cuá¹ lín³
 mí³ chí¹ hue³² lá²; tí³la³ jun³ juáh¹³ hí³ já¹ chá³ tsáu¹³
 tsá² cáu³ yáh³ jná¹³ má¹ ná¹. 20 Ca³tí²¹ jái¹³ ní² bí¹
 lí² té³ jná¹³ hnoh² né³² hí³ ñá¹ táunh¹ náh² ñí¹ lá² hí³
 juoh²¹ dí². Hí³ jáun² né³, cun³ ñí¹ hí³ ca³tí²¹ hí³ qui³
 ná¹ he² ná¹ jan³² dí² jáun², jnoh¹ tsá² *Israel, cun³ ñí¹
 hí³ jáun² bíh¹ cuá¹ chin¹ jná¹³ cá² den¹ ná¹ lá².

21 Jmí¹ jáun² ca³juáh³ tsá² hí³:

—Hí¹ cáun² yáh³ sí² quioh²¹ tsá² hín¹³ tí³ Judea
 tiá² má² ca³ héi¹³ jnoh¹ hí³ ca³tín¹ hnú², sa³ jun³

tsá² judíos ja³taunh²¹ ñí¹ jáun² má²ca³hléh³ hlaih³
 hi³ ca³tin¹ hnú². 22 Hnú² bíh¹ jnoh¹ náí¹³ la³
 cun³ hi³ lín²³ hnú², qui¹ má²né¹ jnoh¹ hi³ jlánh¹
 hlaih³ hleh³² míh¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun²
 hngá¹máh³ hi³ ca³tin¹ tsá² cu³ nió³ hmai²¹ hí³.

23 Jáun² hmóu³² tsá² hí³ ca³tón³ jmái¹ líh³ ja³jien³
 siáh³ Po¹. Jmí¹ ca³tsin¹³ jáun² jmái¹ hi³ ca³tón³
 tsú² né³, ca³ngih³² juóun³² lín³² ñí¹ cuá³ jáun²
 Po¹. Jmí¹jáun² ca³hléh³ Po¹ ca³la³ hlu³ jmái¹
 ca³la³ ñí¹ ca³hláu³, hi³ ca³hléh³ ca³ti²¹ ha³ lánh³
 rón³² hniáuh³² tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². Hi³
 ca³ma³tson² tsú² jáí¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús ñí¹con² tsá²
 hí³ cun³quionh³ jáí¹³ hi³ rá¹juáh³ liei²¹ quioh²¹ hla¹
 Moisés, jí³ jáí¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá²
 ca³lín³*ti³² jē¹ Dió³² ní² siáh³. 24 Jmí¹jáun² zian² tsá²
 ca³taunh³ ta²¹, ja³bí¹ la³ jáun² zian² siáh³ tsá² tiá²
 ta²¹ ca³taunh³. 25 Jáun² cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³li³ cáun²
 yáh³ jáí¹³, jáun² cu³tsa³² ca³huén² bíh¹ tsú² cú²jueh³²
 jmí¹ ca³nái³² siáh³ cáun² jáí¹³ hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ ca³cué³ Jmí² chí³ Chun¹
 ñí¹con² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² cun³quionh³
 hla¹ Isaías ti³² jē¹ Dió³², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

26 Cua³², cuá²zéih³ tsá² ó³² jáí¹³ lá²:

Cu³tí³ náih¹³ bíh¹ hnoh² la³ má²naih³² jáun²,
 tí³la³ tiá² ngi¹³ yáh³ náh²;

hi³ cu³tí³ hú¹tá¹ jieh²¹ náh² siáh³ la³ má²jieh³²
 jáun²,

tí³la³ tiá² lí³tsin² yáh³ náh² la³ cun³ hi³ jieh²¹ jáun².

27 Cún¹ tio¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² tsí³ tsá² zian² hue³²
 lá²,

quí¹ tiá² hnió³ yáh³ tsú² há¹ ngí¹³.

La³jmí¹ jmu² tsá² tiá² cuá¹ tsi²¹ bíh¹ jmu² tsú²,
quí¹ hí³ tiá² hnió³ tsú² né³.

Jní³² bíh¹ tsú² ñí¹,

quí¹ hí³ tiá² hnió³ tsú² jie³;

quí¹ la³ jáun² jmí¹ lí¹³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsi³ ñí¹ con²
jné¹³,

hí³ jáun² jmí¹ lí¹³ lion¹ jné¹³.

28 Hí³ jáun² cuí¹ lí³ ñí¹³ hnoh² hí³ jái¹³ ca³ti²¹ ha³
lánh³ rón³² jmu² Dió³² hí³ liáun²³ tsáu² má²ca³zen³
Dió³² ñí¹ con² *tsá² cá² jo²¹ bíh¹ cú² jueh³², quí¹ tsá²
hí³ bíh¹ tí³ re² ne³.

29 [Jmí¹ má² lí² juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ja³ tanh²¹
tsá² judíos hí³ hí³ hí¹ juónh²³ cú² zúnh² tiáunh¹.]

30 Jáun² Po¹ né³ ca³cuá³ tun³ mii² tán¹ hñú³
ná¹ hmáh¹ jáun² quioh²¹; hí³ ñí¹ jáun² né³ jmí¹ hen²
tsú² la³ jín³² tsá² jmí¹ tsá² jie³. 31 Jáun² ca³ hléh³ tsú²
jái¹³ ca³ ti²¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³ cuo²
Dió³², ca³ la³ hí¹ cú¹ pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh²; hí³
ca³ ma³ tin² tsú² siáh³ tsáu² hí³ ca³ tin¹ Jesús Tí³²
Juo¹³ dí², Tsá² lín³ Cristo. Hí¹ jan² tiá² hin² ca³ qui³
ca³ jna³ yáh³ hí³ jáun². [Cu³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.]

Jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús tsá² lín³ Cristo
New Testament in Chinantec, Sochiapam
(MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cliv

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

6f949189-17f1-57a8-bc53-e209204aa59c